

Jaarverslag 2020 Pensioenfonds Zoetwaren

Inhoudsopgave

Meerjarenoverzicht van kerncijfers en kengetallen	3
Bestuursverslag	4
1 Voorwoord	5
2 Algemene informatie	6
2.1 Juridische structuur	6
2.2 Missie	6
2.3 Visie	6
2.4 Strategie	6
3 Evaluatie doelstellingen en hoofdthema's 2020	7
3.1 ALM	7
3.2 Betaalbaarheid pensioenen	7
3.3 ESG	7
3.4 Reputatie	8
3.5 Risicobeheersing	8
3.6 Pensioenakkoord	8
3.7 Kostenverlaging (btw)	9
3.8 Communicatie	9
3.9 Samenvattende beoordeling van het Bestuur	10
4 Financiële positie en beleid in 2020	11
4.1 Financiële opzet en positie	11
4.2 Actuariële analyse van het resultaat	12
4.3 Financieel beleid en beleidskeuzes	13
4.3.1 Uitvoeringskosten	13
4.3.2 Toeslagen- en kortingsbeleid	16
4.3.3 Financieringsbeleid	17
5 Beleggingsbeleid	19
5.1 Matchingportefeuille	19
5.2 Dynamische renteafdekking	19
5.3 Returnportefeuille	20
5.4 Vermogensopbouw	20
5.5 Rendementen 2020	21
5.6 Z-score 2020 en performancetoets	21
5.7 Economische ontwikkelingen	21
5.7.1 Terugblik	21
6 Risicobeheer	23
6.1 Beleidsuitgangspunten en risicohouding	23
6.2 Risk governance	25
6.3 Risico-identificatie en beoordeling	26
6.4 Strategisch risico	29
6.5 Beleggingsrisico's	29
6.6 Actuariële risico's	31
6.7 Niet-financiële risico's	31
6.8 Risicobeeld in 2020	33
7 Verwachte ontwikkelingen en doelstellingen voor 2021	35
7.1 Verwachte ontwikkelingen	35
7.2 Onze beleidsdoelstellingen voor 2021	36

8	Organisatie	38
	8.1 Inleiding	38
	8.2 Werkwijze en vergaderstructuur	38
	8.3 Organisatie	38
	8.3.1 Bestuur	38
	8.3.2 Raad van Toezicht	40
	8.3.3 Het Verantwoordingsorgaan	41
	8.3.4 Sleutelfuncties	41
	8.3.5 Uitbestede werkzaamheden	42
	8.3.6 Organogram	43
	8.4 Klachten en geschillen	43
	8.5 Goed Pensioenfondsbestuur	44
	8.5.1 Code Pensioenfonds	44
	8.5.2 Compliance	44
	8.5.3 Klokkenluidersregeling en incidentenregeling	45
	8.5.4 Integriteitsbeleid	45
	8.6 Informatie inzake toezicht	46
	8.7 Geschiktheid Bestuur en permanente educatie	46
	8.8 Statutenwijziging	46
9	Pensioenregeling	47
10	Raad van Toezicht	48
	10.1 Verslag van de Raad van Toezicht	48
	10.2 Reactie Bestuur op het verslag van de Raad van Toezicht	53
11	Verantwoordingsorgaan	53
	11.1 Verslag van het Verantwoordingsorgaan	53
	11.2 Reactie Bestuur op het verslag van het Verantwoordingsorgaan	57
	Jaarrekening	58
12	Jaarrekening	59
	12.1 Balans per 31 december 2020	59
	12.2 Staat van baten en lasten	60
	12.3 Kasstroomoverzicht	61
	12.4 Toelichting op de jaarrekening	62
	12.4.1 Grondslagen	62
	12.4.1.1 Algemene grondslagen	62
	12.4.1.2 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva	64
	12.4.1.3 Grondslagen voor bepaling van het resultaat	66
	12.4.1.4 Kasstroomoverzicht	68
	12.4.2 Toelichting op de balans per 31 december 2020	69
	12.4.2.1 Risicobeheer	80
	12.4.3 Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa	89
	12.4.4 Verbonden partijen	89
	12.4.5 Toelichting op de staat van baten en lasten over 2020	90
	12.4.6 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	94
	12.4.7 Gebeurtenissen na balansdatum	94
	Overige gegevens	95
13	Overige gegevens	96
	13.1 Actuariële verklaring	96
	13.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	98
	Bijlagen	101
	Bijlage 1 Kenmerken pensioenregeling	102
	Bijlage 2 Begrippenlijst	110

Meerjarenoverzicht van kerncijfers en kengetallen

Bedragen x € 1.000	2020	2019	2018	2017	2016
Aantal verzekerden (per eind van het jaar)					
Deelnemers, actief en arbeidsongeschikten	9.871	9.826	9.596	9.243	9.305
Gewezen deelnemers	25.942	25.517	25.959	26.747	26.560
Ingegane pensioenen	10.818	11.041	10.849	10.394	10.770
Totaal aantal verzekerden	46.631	46.384	46.404	46.384	46.635
Aantal aangesloten werkgevers	225	225	252	247	244
Pensioenen					
Feitelijke premie	73.191	68.211	61.080	57.961	52.540
Uitvoeringskosten	4.072	4.142	4.136	4.073	5.083
Uitkeringen	50.486	48.269	47.275	46.771	43.528
Verleende toeslag actieven	0,00%	0,00%	0,41%	0,08%	0,00%
Verleende toeslag gepensioneerden en gewezen deelnemers	0,00%	0,00%	0,41%	0,08%	0,00%
Vermogen en solvabiliteit					
Minimaal vereist eigen vermogen in %	104,3	104,3	104,4	104,4	104,5
Vereist eigen vermogen in %	117,9	117,7	119,0	120,0	119,4
Dekkingsgraad in %	103,2	108,0	108,8	113,1	107,6
Beleidsdekkingsgraad in %	97,8	106,6	112,5	111,7	102,7
Reële dekkingsgraad in %	80,0	85,6	91,8	90,2	83,9
Beleggingen					
Balanswaarde (incl. negatieve beleggingen) in € mln.	3.209,6	2.959,0	2.482,2	2.489,9	2.396,2
Beleggingsopbrengsten	232.360	430.970	-26.799	105.526	293.392
Jaarrendement portefeuille in %	7,9	17,4	-0,6	4,4	14,6
Samenstelling beleggingsportefeuille					
Aandelen	1.050.168	901.024	702.999	796.147	788.808
Vastrentende waarden	1.841.668	1.727.249	1.549.929	1.486.931	1.448.530
Vastgoed	318.303	328.333	228.831	204.730	160.976
Derivaten	46.662	-24.794	11.852	5.269	-41.574
Overige beleggingen (grondstoffen/liquide middelen)	0	27.179	-11.395	-3.104	39.419
Kostenratio's					
Vermogensbeheerkosten als % van gemiddeld belegd vermogen	0,35	0,37	0,42	0,41	0,42
Transactiekosten als % van gemiddeld belegd vermogen	0,13	0,15	0,16	0,18	0,08
Totaal	0,48	0,52	0,58	0,59	0,50
Pensioenuitvoeringskosten (in euro per deelnemer)	€ 145	€ 146	€ 148	€ 146	€ 198

Bestuursverslag

1 Voorwoord

Geachte lezer,

Voor u ligt het jaarverslag over 2020. Met dit verslag geven wij inzicht in de situatie van ons pensioenfonds en leggen wij bestuurlijke verantwoording af aan al onze deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers.

De COVID-19 pandemie heeft grote invloed gehad op ons pensioenfonds in 2020. In het eerste deel van 2020 daalden de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad door een sterke daling van de aandelenmarkten en een gelijktijdige daling van de rente. In de tweede helft van 2020 krabbelde de actuele dekkingsgraad weer op tot 103,2% per einde van het jaar (2019: 108,0%). De beleidsdekkingsgraad zakte tot 97,8% aan het eind van het jaar (2019: 106,6%). Door met name de dalende rente moesten wij onze verplichtingen steeds hoger waarderen. De waardestijging van onze beleggingen bleek onvoldoende om de stijging van de verplichtingen te compenseren, waardoor de beleidsdekkingsgraad is gedaald. Doordat de beleidsdekkingsgraad beneden de 110% ligt, hebben wij de pensioenen niet kunnen indexeren. Evenals in voorgaande jaren hebben wij de pensioenen ook dit jaar niet hoeven te korten.

Het Bestuur heeft begin 2020 een Crisis Management Team (CMT) geïnstalleerd om de continuïteit in bedrijfsvoering bij de uitbestedingspartners te monitoren. Alle externe dienstverleners, waaronder TKP, NNIP, BNYMellon en Ortec, werken vanuit huis en alle vergaderingen zijn nu digitale vergaderingen. Het CMT heeft geconstateerd dat alle voor het pensioenfonds cruciale processen volledig en zonder onderbreking zijn voortgezet. Optimale flexibiliteit en aanpassingsvermogen zullen nodig blijven om ons ook in de toekomst aan nieuwe ontwikkelingen aan te kunnen passen.

Het pensioenfonds werkt al jaren nauw samen met het pensioenfonds Bakkers. De laatste stap om ook echt samen te gaan lukte tot nu toe helaas nog niet, onder andere vanwege het grote verschil in dekkingsgraad. In 2020 hebben de twee pensioenfonds samen de intentie uitgesproken om tot aan de start van het nieuwe pensioensysteem afzonderlijk door te gaan, en direct na de start samen verder te gaan als BPF Voeding. Het nieuwe pensioenfonds stelt zich nadrukkelijk open voor andere pensioenfonds in de voedingssector.

Het Bestuur is inmiddels gestart met de voorbereidingen en heeft daar samen met pensioenfonds Bakkers een projectorganisatie voor opgezet. Deze projectorganisatie ondersteunt de beide besturen en Sociale Partners bij de te nemen beslissingen op de weg naar het nieuwe pensioenstelsel. Het evenwichtig en uitlegbaar invaren lijkt op voorhand de grootste uitdaging.

Een bijzonderheid is dat in 2020 beide voorzitters van het pensioenfonds aftraden. Mevrouw Bakermans werd als lid DB namens de werkgevers per 5 juni opgevolgd door mevrouw Van Beusekom. Mevrouw Jansen werd als lid DB namens de werknemers per 15 oktober opgevolgd door mevrouw Schaab. Het Bestuur spreekt grote waardering uit voor de jarenlange deskundige inzet van mevrouw Bakermans en mevrouw Jansen.

Wij gaan ervan uit dat ons jaarverslag voldoende inzicht geeft in de ontwikkelingen van ons pensioenfonds.

Tot slot danken wij iedereen die zich heeft ingezet voor het pensioenfonds.

Namens het Bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie,

Amsterdam, 16 juni 2021

Steffi Schaab
Lid Dagelijks Bestuur

Marsha van Beusekom
Lid Dagelijks Bestuur

2 Algemene informatie

2.1 Juridische structuur

Het pensioenfonds is in 2011 ontstaan uit een fusie tussen de Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvor de Suikerverwerkende Industrie (Pensioenfondsvor Koek) en de Stichting Bedrijfspensioenfondsvor de Suikerwerk- en Chocoladeverwerkende Industrie (Pensioenfondsvor Snoep). Het pensioenfonds is een bedrijfstakpensioenfondsvor als bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet en draagt de naam Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvor de Zoetwarenindustrie. Het pensioenfonds is statutair gevestigd in Amsterdam en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in Amsterdam onder nummer 41198154. De laatste statutenwijziging vond plaats op 4 april 2018. Het pensioenfonds is aangesloten bij de Pensioenfederatie.

2.2 Missie

Het pensioenfonds voert de pensioenregeling uit namens alle verplicht en vrijwillig aangesloten werkgevers. Daarbij streeft het pensioenfonds naar evenwichtige afweging van de belangen van alle belanghebbenden. Het pensioenfonds is ervan overtuigd dat door collectiviteit en solidariteit pensioenen beter beschermd worden tegen risico's. Het pensioenfonds draagt er zorg voor dat de pensioenen van alle belanghebbenden, nu en in de toekomst, volgens afspraak worden opgebouwd. Het pensioenfonds belegt de ingelegde pensioenpremies met als doel voldoende rendement te behalen om aan de verplichtingen te voldoen en de ambitie te realiseren. Daarbij neemt het Bestuur verantwoorde risico's en houdt het rekening met kostenefficiëntie, transparantie en maatschappelijk verantwoord beheer. Het pensioenfonds streeft ernaar de pensioenen waardevast te houden. Daarbij houdt het Bestuur oog voor de risico's en de verschillende belangen van alle belanghebbenden. Dit zijn de kernwaarden van het pensioenfonds:

- Betrouwbaar.
- Transparant.
- Maatschappelijk betrokken.
- Kostenefficiënt.

2.3 Visie

Het pensioenfonds wil groeien naar een zodanige omvang dat het beter, efficiënter en goedkoper kan functioneren. Daarbij wil het pensioenfonds de binding met de voedingsindustrie behouden. Als eerste stap ligt een samengaan met het aanverwante Bedrijfspensioenfondsvor het Bakkersbedrijf het meest voor de hand.

Het pensioenfonds streeft naar een beleidsdekkingsgraad boven het vereist eigen vermogen en naar toeslag verlenen conform de ambitie.

Het pensioenfonds maakt onderdeel uit van de maatschappij, hecht belang aan een leefbare wereld en heeft daarin zijn eigen verantwoordelijkheden. Het pensioenfonds is van mening dat maatschappelijk verantwoord beleggen op termijn niet leidt tot lagere rendementen, doordat duurzaamheid ook de waarde van de bedrijven waarin belegd wordt zal verhogen. Daarom wil het pensioenfonds, ook op het gebied van ESG, beter dan gemiddeld functioneren in vergelijking met de Nederlandse pensioenfondsvon.

Door goed Bestuur en een transparante houding naar deelnemers, werkgevers en de buitenwereld over het gevoerde beleid zal het pensioenfonds aantrekkelijk zijn voor werkgevers uit de voedingsmiddelenbranche om zich (vrijwillig) aan te sluiten.

2.4 Strategie

Het pensioenfonds werkt met Bedrijfspensioenfondsvor het Bakkersbedrijf aan verdergaande samenwerking, zodat schaalvoordelen bereikt kunnen worden. Beide pensioenfondsvon verkennen met Sociale Partners de mogelijkheden voor een samengaan. Daarbij blijft het belang van de deelnemers voorop staan. Met dit samengaan worden verdere schaalvoordelen en versterking van het Bestuur bereikt, en ontwikkelt ons pensioenfonds zich tot een aantrekkelijk pensioenfondsvor samenwerking en eventueel samengaan met andere pensioenfondsvon waarbij wij ons in eerste instantie focussen op de voedingsmiddelenbranche.

Het pensioenfondsvon herijkt jaarlijks zijn beleggingsstrategie aan de hand van wettelijke wijzigingen, ontwikkelingen in de wereldeconomie, updates van de scenarioanalyses en de ALM. Het nemen van beleggingsrisico's is nodig om voldoende rendement te kunnen genereren en zal steeds binnen verantwoorde en vooraf vastgestelde risicogrenzen blijven op basis van vooraf vastgestelde triggers. Deze uitgangspunten vormen de basis van het beleggingsbeleid. Het pensioenfondsvon bouwt tevens zijn ESG-beleid verder uit tot en met engagement en impactbeleggen.

Het pensioenfondsvon zoekt actief de dialoog met zijn deelnemers en communiceert met alle doelgroepen via de daartoe meest geschikte middelen. Het pensioenfondsvon profileert zich als een aantrekkelijke, betrouwbare en transparante partner met de best mogelijke waarborg van de pensioenrechten en uitkeringen in de voedingsmiddelenindustrie. Om IT-risico's voldoende te kunnen beheersen heeft het pensioenfondsvon samen met de uitvoerders een IT-beleid ontwikkeld, dat zowel de uitvoering als communicatiemiddelen omvat.

Het pensioenfonds volgt discussies en ontwikkelingen op pensioengebied op de voet. Hierdoor is het pensioenfonds in staat deze ontwikkelingen tijdig en kritisch te beoordelen en te bepalen hoe deze in te passen in het beleid van het pensioenfonds.

3 Evaluatie doelstellingen en hoofdthema's 2020

In het bestuursverslag over 2019 is een aantal doelstellingen voor 2020 opgenomen. Hieronder volgt een evaluatie van de belangrijkste doelstellingen en hoofdthema's en legt het Bestuur verantwoording af over de bereikte resultaten.

Voor 2020 waren de belangrijkste doelstellingen en hoofdthema's:

- ALM.
- Betaalbaarheid pensioenen.
- ESG.
- Reputatie.
- Risicobeheersing.
- Pensioenakkoord.
- Kostenverlaging.
- Communicatie.

3.1 ALM

In 2020 is een ALM-studie uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat het gegeven de economische omgeving en de financiële situatie van het pensioenfonds moeilijk is om de ambitie van het pensioenfonds waar te maken. In stress-scenario's, zoals een langdurige impact van COVID-19 of structureel lage rente, kan er sprake zijn van forse kortingen. Naar aanleiding van de ALM-studie zijn de grenzen in de rentestafel neerwaarts bijgesteld. Daarnaast zijn nieuwe strategische risicomaatstaven geformuleerd met bijbehorende signaalwaarden, specifiek voor de periode tot de overgang naar het nieuwe pensioencontract. Naar aanleiding van de uitkomsten van de ALM-studie zullen in 2021 de financiële opzet en de risicohouding van het pensioenfonds onderwerp van gesprek zijn met de Sociale Partners.

3.2 Betaalbaarheid pensioenen

In de huidige financiële wereld komt de betaalbaarheid van onze pensioenregeling steeds verder onder druk.

In het kader van de evenwichtige belangenafweging is in de loop van 2020 een ondergrens geformuleerd voor de premiedekkingsgraad van gemiddeld 80% over acht kwartalen. Die is bij de premievaststelling voor 2021, die eind 2020 heeft gespeeld, moeilijk handhaafbaar gebleken en alleen mogelijk bij een combinatie van premieverhoging en opbouwverlaging. Dat heeft gevolgen voor de betaalbaarheid en de pensioenambitie.

Vooralsnog is met het oog op 2021 een pragmatische oplossing gevonden ten aanzien van de gewenste verhouding tussen premiedekkingsgraad, premie en opbouw. De premie is verhoogd van 27,6% naar 30% (het maximum dat in de cao is overeengekomen) en de opbouw is verlaagd van 1,875% naar 1,7%.

Het Bestuur zal in 2021 met Sociale Partners als vervolg op de ALM-studie uit 2020 de betaalbaarheid en de pensioenambitie van de pensioenregeling opnieuw onderzoeken. Daarbij zal in de totale financiële opzet van het pensioenfonds, mede in relatie tot het nieuwe pensioenakkoord, rekening worden gehouden met het overgangseffect van nieuwe FTK-voorschriften. Hierbij zal in het belang van alle deelnemers en de werkgevers worden gekeken naar een zo goed mogelijke pensioenregeling.

3.3 ESG

Duurzaamheid in de keten

In 2020 is het duurzaamheidsbeleid op verschillende fronten verder ontwikkeld. Hierbij is rekening gehouden met de voorkeuren van de achterban op basis van het uitgevoerde reputatieonderzoek. Mede naar aanleiding hiervan zijn tabaksproducenten aan de uitsluitingenlijst toegevoegd. Er is een klimaatbeleid opgesteld en er zijn afspraken gemaakt met externe vermogensbeheerders over de CO₂-uitstoot van de bedrijven waarin wordt belegd. Daarnaast wordt van externe vermogensbeheerders geëist dat de bedrijven waarin zij beleggen gemiddeld beter scoren op ESG-gebied dan de benchmark. Op het gebied van impact beleggen heeft het pensioenfonds een green bonds portefeuille opgebouwd.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het pensioenfonds maakt onderdeel uit van de maatschappij en heeft daarin haar eigen verantwoordelijkheden. Dit betekent dat thema's als milieu, sociale aspecten en goed bestuur (ESG) een belangrijke plek innemen in het beleggingsbeleid. Het Bestuur heeft de overtuiging dat maatschappelijk verantwoord beleggen op termijn leidt tot ten minste gelijke en naar verwachting hogere rendementen, omdat wij verwachten dat ook de waarde van de bedrijven

met duurzaam beleid zal toenemen. Wij hebben de ambitie om op het gebied van ESG een bovengemiddelde prestatie te leveren. Wij hebben in 2020 voor het eerst een ESG-jaarverslag gepubliceerd, waarin wij uitleg geven en verantwoording afleggen over ons ESG-beleid.

Het Bestuur heeft op basis van de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties besloten de focus te leggen op doel 7 (betaalbare schone energie) en doel 12 (verantwoordelijke consumptie en productie).

IMVB-convenant

Het Bestuur heeft in 2018 het IMVB-convenant ondertekend. Dit convenant is het resultaat van een samenwerking tussen ngo's, vakbonden, overheid en pensioenfondsen. Deze samenwerking versterkt het maatschappelijk draagvlak van het verantwoord beleggingsbeleid van pensioenfondsen en kan bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke dilemma's. Het doel van het convenant is het versnellen van de implementatie van twee richtlijnen: de UN Guiding Principles on Business and Human Rights en de OESO-richtlijnen voor multinationals. Concreet betekent dit dat deze richtlijnen worden verankerd in het beleid en in contracten met derden en dat er volgens deze richtlijnen wordt gehandeld. In 2019 is het convenant verder uitgewerkt en vertaald in handvatten voor implementatie bij pensioenfondsen. In 2020 zijn deze richtlijnen door het pensioenfonds geïmplementeerd.

Klimaat

Het Bestuur heeft in 2020 het Commitment van de financiële sector aan het Klimaatakkoord ondertekend. Hierin zijn de volgende elementen opgenomen:

- Deelname aan de financiering van de energietransitie;
- Het meten van de CO₂-uitstoot van beleggingen en publieke rapportage hierover;
- Uiterlijk in 2022: actieplannen inclusief CO₂-reductiedoelstellingen voor 2030 voor de beleggingen.

3.4 Reputatie

Eind 2019 heeft het pensioenfonds een reputatieonderzoek uitgevoerd onder onze deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers. In 2020 hebben we de output van dit onderzoek gebruikt om onze communicatie verder te verbeteren, zodat wij nog beter aansluiten bij de verwachtingen van onze deelnemers en deze verwachtingen, waar mogelijk, kunnen overtreffen.

In 2020 hebben wij onze communicatie verder ontwikkeld. Door meer gebruik te maken van pictogrammen met korte teksten hebben wij complexe pensioenmaterie beter inzichtelijk gemaakt voor onze deelnemers en werkgevers. Ook hebben wij onze transparantie verder verbeterd, met name op het gebied van ESG communicatie door publicatie van ESG jaarverslag en stemrapportages. Door onze e-mailcampagne is de digitale bereikbaarheid van onze deelnemers met ruim 8% toegenomen. Wij zijn erin geslaagd om de continuïteit en het niveau van onze dienstverlening verder te verbeteren ondanks de beperkingen die door COVID-19 zijn ontstaan.

Bij onze huidige pensioenuitvoeringsorganisatie TKP is een veranderprogramma gestart, genaamd 'TKP Connect.' Dit veranderprogramma krijgt vorm langs een aantal uitgangspunten. Ingegeven door maatschappelijke ontwikkelingen willen mensen vooral snel en gemakkelijk – en bovendien plaats- en tijdonafhankelijk – hun pensioenzaken regelen. Hun informatiebehoefte wordt steeds individueler en persoonlijker, ze willen relevantere informatie en zelf het kanaal bepalen. De klantbeleving moet bovendien consistent zijn en daar – over alle kanalen heen – naadloos op aansluiten. Het Bestuur is van mening dat het TKP Connect-programma uitstekend aansluit bij het beleid van het pensioenfonds. De komende periode zal BPF Zoetwaren dan ook aansluiten bij het TKP Connect-programma.

3.5 Risicobeheersing

In 2020 is veel aandacht besteed aan risicomanagement. De risk governance van het pensioenfonds is verder versterkt door de aanstelling van een externe sleutelfunctiehouder risicomanagement. Naar aanleiding van de crisis als gevolg van het uitbreken van COVID-19 is een crisisteam opgericht, dat onderzocht heeft wat de impact van de COVID-19 pandemie is op de dienstverlening van het pensioenfonds. Mede hierdoor en door de bestaande en extra beheersmaatregelen bij het pensioenfonds en de uitbestedingspartijen zijn er nauwelijks verstoringen geweest in de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening. Ter ondersteuning van het crisisteam is er een Risk Self Assessment Corona gemaakt dat in mei door het Bestuur is besproken. In de zomer is het crisisteam opgeheven. Daarnaast heeft het pensioenfonds een Eigen Risico Beoordeling uitgevoerd, waarbij onder meer de risico's van een lage rente en het nieuwe pensioencontract zijn uitgediept.

3.6 Pensioenakkoord

In 2020 heeft het Bestuur de gevolgen van de uitwerking van het Pensioenakkoord voor het pensioenfonds verder onderzocht. Het pensioenakkoord zorgt voor een ingrijpende wijziging van het pensioenstelsel. Nu de wetgeving uitgewerkt wordt en Sociale Partners en pensioenuitvoerders hun keuzes voor de nieuwe pensioenregeling maken, wordt stap voor stap duidelijker wat dit precies betekent. In het nieuwe pensioenstelsel heeft iedereen een

premieregeling, met een leeftijdsonafhankelijke premie. Er zijn twee contracten die verschillen in de mate van risicodeling. In het Nieuwe Pensioen Contract (NPC) worden de risico's maximaal gedeeld. De Verbeterde Premie Regeling (VPR) in de meest basale vorm kent daarentegen nagenoeg geen risicodeling. Wel kunnen aan dat contract collectieve elementen worden toegevoegd, waardoor het steeds meer op het NPC gaat lijken. Eén van de onderdelen van het transitie-FTK is een verplicht transitieplan. Sociale Partners zijn hier verantwoordelijk voor. Het transitieplan bevat de keuze voor de nieuwe regeling, inclusief keuzes rond compensatie en invaren. Uiterlijk 1 juli 2023 moet hierover een conceptbesluit door de Sociale Partners worden genomen. Voor die tijd moeten dus alle belangrijke keuzes besproken, gewogen en gemaakt zijn.

De transitie naar een nieuwe pensioenregeling ziet het Bestuur niet los van een andere strategische doelstelling: verdere samenwerking met Pensioenfonds Bakkers. De wens van de beide besturen is om deze transitie samen op te pakken en te streven naar een gezamenlijk pensioenfonds onder het nieuwe pensioenstelsel. Daaraan is inmiddels invulling gegeven door oprichting van een gezamenlijke Stuurgroep en een projectstructuur waarin de Sociale Partners en het Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht van beide kanten een belangrijke rol spelen. Ook is gezamenlijk een adviespartner geselecteerd die het projectmanagement voor zijn rekening gaat nemen. Tussen beide pensioenfonds zal gestreefd worden naar een gezamenlijke keuze voor het nieuwe pensioencontract. Wel wordt onderkend dat voor vraagstukken met betrekking tot invaren, compensatie, solidariteit en grondslagen eventueel differentiatie nodig is. Uitgangspunt voor het Bestuur is dat geen vermenging plaatsvindt van waarden van Zoetwaren-deelnemers met andere waarden.

Er blijft ruimte voor een eigen inbreng en identiteit van beide pensioenfonds. De pensioenregelingen van BPF Zoetwaren en BPF Bakkers zijn nu al grotendeels vergelijkbaar qua modulering. Het gezamenlijke pensioenfonds zal echter toch een eigen regeling per sector kunnen aanbieden. Sectoren kunnen dan bijvoorbeeld eigen afspraken maken over premiehoogte en opbouw. Dat moet ook de weg effenen voor eventuele aansluiting van andere pensioenfonds.

3.7 Kostenverlaging (btw)

De belastingdienst stelt zich op het standpunt dat er geen btw-vrijstelling geldt voor vermogensbeheerdiensten indien het pensioenfonds een DB-regeling uitvoert en daarmee niet aangemerkt kan worden als een gemeenschappelijk beleggingsfonds. Dit verhoogt de lasten voor ons pensioenfonds aanzienlijk en het Bestuur verzet zich daartegen. In 2020 heeft het pensioenfonds in samenwerking met externe fiscaal-juridische dienstverleners de pogingen vervolgd om te komen tot verlaging van de btw-druk voor het pensioenfonds door toetsing van het Nederlands btw-regime aan (Europese) wet- en regelgeving. In het bijzonder heeft het pensioenfonds zich aangesloten bij een beroepszaak van NNIP tegen de belastingdienst die in januari 2021 voor de rechter heeft gediend. De rechtbank heeft dat beroep afgewezen. NNIP zal in hoger beroep gaan. Het pensioenfonds heeft ook bezwaar gemaakt tegen de eigen aangifte. De inspecteur heeft daarop negatief beschikt, waarop het pensioenfonds in beroep is gegaan. Ook dat beroep is afgewezen. Het pensioenfonds gaat in hoger beroep, omdat het Bestuur er van overtuigd is dat het standpunt van de fiscus niet houdbaar is, mede op grond van de btw-behandeling van vergelijkbare organisaties in andere EU-landen.

3.8 Communicatie

Communicatieactiviteiten in 2020

De pensioenconsulent

We vinden het belangrijk dat onze deelnemers inzicht hebben in hun persoonlijke pensioensituatie. Zo kunnen ze de juiste keuzes maken. In voorgaande jaren communiceerden we veel per post. Sinds 2019 is daarnaast ingezet op fysieke gesprekken voor werknemers en werkgevers met de pensioenconsulent. Zij bezoekt werkgevers en helpt (HR-)medewerkers inzicht te krijgen in pensioen. De reacties op de inzet van de pensioenconsulent zijn zeer positief. Helaas beperkten de maatregelen tegen COVID-19 de inzet van fysieke gesprekken. In de loop van 2021 zal hierop worden ingespeeld met videochat.

Aanhaken bij landelijke campagnes: Pensioen3daagse

Ieder jaar organiseert 'Wijzer in geldzaken' de Pensioen3daagse. In 2020 was het thema van de Pensioen3daagse 'Later goed geregeld? Check het nu!'. De inzet van de campagne had als doel om het inzicht in het pensioen en de zelfredzaamheid van deelnemers te vergroten. De campagne activeerde deelnemers om de website mijnpensioenoverzicht.nl te bezoeken.

De conversie van de campagne was hoog: vanuit de digitale mailing kraskaart hebben veel deelnemers doorgelinkt naar de pagina Mijnpensioenoverzicht.nl. De app Pensioenchecker was een groot succes en werd veel gedownload.

Campagne e-mailadressen verzamelen

Pensioenfonds Zoetwaren streeft ernaar een digitaal pensioenfonds te worden. Om deze doelstelling verder te realiseren is de campagne 'e-mailadressen verzamelen' ingezet. De doelgroep van de campagne bestond uit alle deelnemers van wie nog geen e-mailadres bekend was. De doelgroep ontving een gedrukte kaart met daarop de activatie om het e-mailadres door te geven via de website van het pensioenfonds. De conversie van de campagne was

goed: de digitale bereikbaarheid van de aangeschreven groep is met 8,3% verhoogd. Deze ligt nu ruim boven 50% voor actieven en net onder 50% voor slapers en gepensioneerden.

Uniforme pensioenaangifte voor werkgevers

Samen met werkgevers en administratiekantoren zorgen we voor een goede pensioenadministratie. Daarvoor leveren zij iedere maand of iedere vier weken pensioengegevens aan van de aangesloten werknemers. Vanaf 1 januari 2020 verloopt het aanleveren van gegevens via een nieuw systeem: de uniforme pensioenaangifte (UPA). Om de overgang naar dit systeem zo goed mogelijk te laten verlopen, zijn werkgevers en administratiekantoren eind 2019 geïnformeerd over de UPA. Deze overgang is goed verlopen. Desondanks had een aantal werkgevers de UPA niet op tijd geactiveerd, waardoor over de eerste maand meer dan normaal ambtshalve nota's zijn verstuurd.

Digitale pensioennieuws voor werkgevers, deelnemers en pensioengerechtigden

In 2020 hebben we het digitaal pensioennieuws verstuurd naar werkgevers, deelnemers en pensioengerechtigden. Om de inhoud van het pensioennieuws voor deelnemers beter te laten aansluiten op de verschillende doelgroepen, is het pensioennieuws gesegmenteerd naar twee leeftijdsgroepen: deelnemers tot 35 jaar en deelnemers van 35 tot 68 jaar.

Pensioenflits

In mei verscheen de jaarlijkse uitgave van de Pensioenflits voor 2020. De Pensioenflits is al jaren het standaard pensioenmagazine voor alle deelnemers en pensioengerechtigden. Als bijlage bij de Pensioenflits werd in 2020 het verkort jaarverslag over 2019 verzonden.

Website

De website is één van onze belangrijkste communicatiemiddelen. Gedurende het jaar wordt deze geactualiseerd met onder andere informatie over onze financiële situatie, wijzigingen in de pensioenregeling en nieuwsberichten.

Communicatie rondom COVID-19

Gedurende 2020 hebben we op verschillende momenten gecommuniceerd richting deelnemers en werkgevers over de gevolgen van de coronamaatregelen. Op de website werd een themapagina 'Coronamaatregelen' ingericht en ook in de verschillende nieuwsbrieven werd het onderwerp benoemd.

3.9 Samenvattende beoordeling van het Bestuur

Het Bestuur heeft zich ingespannen om op alle bovenstaande aspecten vooruitgang te boeken. Als gevolg van door het pensioenfonds niet beïnvloedbare omstandigheden is op een aantal onderwerpen minder vooruitgang geboekt dan gehoopt.

Door tijdig een crisisteam te installeren zijn we erin geslaagd om de continuïteit en kwaliteit van onze processen en uitvoering op niveau te houden.

De door de ALM ingegeven aanpassing van de rentestafel geeft verbeterde bescherming tegen renteschommelingen in de huidige markt van voortdurende lage rentes.

Helaas blijkt door de verwachte lage rentes onze indexatieambitie de komende tijd niet gerealiseerd te kunnen worden en blijft de betaalbaarheid van de pensioenen onder druk staan. Wij hebben daarom de premie voor 2021 moeten verhogen en de opbouw moeten verlagen.

Op ESG-gebied hebben we goede vooruitgang geboekt. In lijn met de wensen van onze achterban hebben wij ons beleid verder aangescherpt. Onder meer hebben wij nu tabaksproducenten uitgesloten en een green bonds portefeuille opgebouwd. Ook hebben wij het klimaatakkoord medeondertekend en ons hiermee gecommitteerd aan het verlagen van de CO2 "footprint" van onze beleggingen.

De communicatie met onze deelnemers en werkgevers is verder verbeterd. Intensief overleg is gevoerd met werkgevers en Sociale Partners. Ook is het aantal deelnemers met wie wij digitaal communiceren verder toegenomen. Wij zijn ingenomen met het gezamenlijke voornemen met BPF Bakkers om het volledig samengaan in één fonds door te zetten, en gebruik te maken van de mogelijkheden die de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel ons hiervoor biedt.

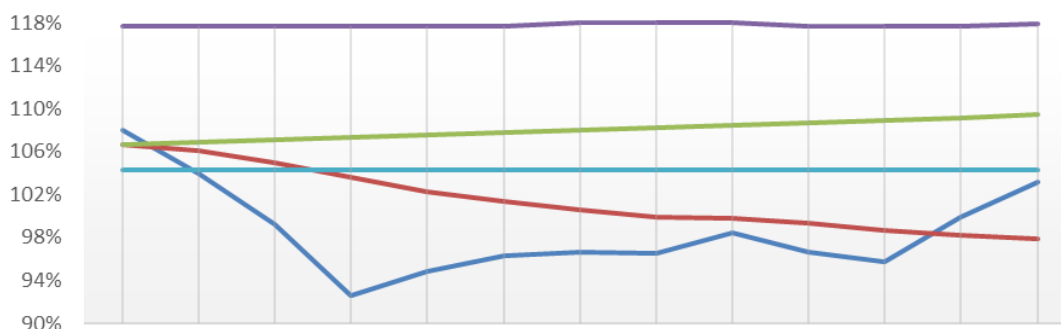
Helaas hebben wij tezamen met andere pensioenfondsen nog geen vorderingen kunnen boeken op het verlagen van de btw-druk. Wij zullen tegen de uitspraak van de rechter in beroep gaan om dit alsnog te kunnen realiseren.

Het Bestuur is over het algemeen tevreden met de bereikte resultaten in het afgelopen jaar.

4 Financiële positie en beleid in 2020

4.1 Financiële opzet en positie

Ontwikkeling dekkingsgraden 2020

	dec-19	jan-20	feb-20	mrt-20	apr-20	mei-20	jun-20	jul-20	aug-20	sep-20	okt-20	nov-20	dec-20
DG	108,0%	104,0%	99,2%	92,6%	94,8%	96,3%	96,6%	96,5%	98,4%	96,7%	95,8%	99,9%	103,2%
BDG	106,6%	106,1%	105,0%	103,6%	102,2%	101,4%	100,6%	99,9%	99,8%	99,3%	98,7%	98,2%	97,8%
VEV	117,7%	117,7%	117,7%	117,7%	117,7%	117,7%	118,0%	118,0%	118,0%	117,7%	117,7%	117,7%	117,9%
MVEV	104,3%	104,3%	104,3%	104,3%	104,3%	104,3%	104,3%	104,3%	104,3%	104,3%	104,3%	104,3%	104,3%
BDG herstelplan	106,6%	106,8%	107,1%	107,3%	107,5%	107,8%	108,0%	108,2%	108,5%	108,7%	108,9%	109,2%	109,4%

De beleidsdekkingsgraad is in 2020 gedaald van 106,6% tot 97,8%. De beleidsdekkingsgraad is lager dan 100,0%. Daarom is in augustus 2020 het proces van waardeoverdrachten stopgezet. Eind 2020 is de beleidsdekkingsgraad ook lager dan de dekkingsgraad behorend bij het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV) van 104,3% (2019: 104,3%) en lager dan de dekkingsgraad behorend bij het vereist eigen vermogen van 117,9% (2019: 117,7%). Daarmee is er eind 2020 sprake van een dekkingstekort. Omdat de beleidsdekkingsgraad ook beneden de grens van 110% lag zijn de pensioenen niet geïndexeerd.

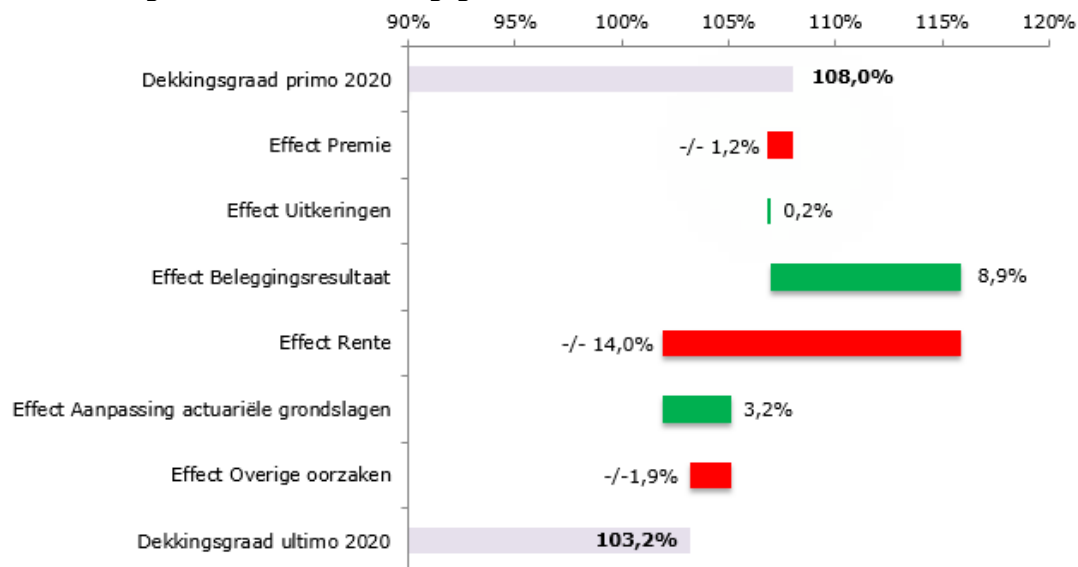
Herstelplan

In het herstelplan werkt het pensioenfonds de maatregelen uit die ertoe leiden dat de beleidsdekkingsgraad weer boven het (minimaal) vereist eigen vermogen komt. Op 25 maart 2020 heeft het pensioenfonds een geactualiseerd herstelplan ingediend bij DNB. Op basis van de ingediende stukken heeft DNB ingestemd met het herstelplan. Op grond van het ingediende herstelplan zou de beleidsdekkingsgraad ultimo 2020 109,4% zijn. Met een beleidsdekkingsgraad van 97,8% ultimo 2020 loopt het pensioenfonds achter op het herstelplan. Het achterblijven wordt veroorzaakt door de daling van de rente. In het herstelplan wordt verondersteld dat er geen rente-effect optreedt, omdat op voorhand niet aan te geven is hoe de rente zich zal ontwikkelen. De rente-effecten zijn zichtbaar in de resultaten als gevolg van wijziging rentetermijnstructuur en de resultaten op beleggingsopbrengsten.

Ieder jaar wordt opnieuw getoetst of binnen een periode van 10 jaar herstel tot het vereist eigen vermogen mogelijk is. Het herstelplan gaat uit van herstel binnen 10 jaar door het verwachte toekomstige rendement en door het niet of gedeeltelijk verhogen van de pensioenaanspraken en -rechten.

In maart 2021 is een nieuw herstelplan ingediend bij de toezichthouder. In dit geactualiseerde herstelplan stijgt de dekkingsgraad naar verwachting in 2026 boven het vereiste niveau. Het pensioenfonds heeft op 19 mei 2021 bericht ontvangen van de instemming van DNB met dit herstelplan.

Ontwikkeling van de actuele dekkinggraad

4.2 Actuariële analyse van het resultaat

Oordeel van de externe actuaris over de financiële positie

De financiële positie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie is naar de mening van de waarmerkend actuaris slecht. De aangegane verplichtingen zijn groter dan waarschijnlijk kan worden waargemaakt. Ook is er een toeslagambitie uitgesproken.

Analyse van het resultaat

In onderstaand overzicht is de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten opgenomen:

(bedragen Euro x 1.000)	2020	2019
Resultaat wijziging rentetermijnstructuur	-412.512	-406.126
Resultaat beleggingsopbrengsten	241.301	436.352
Resultaat premie	-28.512	-13.028
Resultaat waardeoverdrachten	-14	-124
Resultaat kosten	809	573
Resultaat uitkeringen	-112	-124
Resultaat kanssystemen inzake o.a. sterfte en arbeidsongeschiktheid	-367	359
Resultaat toeslagverlening	0	7
Resultaat wijziging actuariële grondslagen	79.312	0
Resultaat andere oorzaken	-815	2.166
Totaal resultaat	-120.910	20.055

Kostendeekkende premie

Het pensioenfonds voldoet aan de eis dat de feitelijke premie minimaal gelijk moet zijn aan de gedempte kostendeekkende premie.

Bedragen x € 1.000

Premie voor risico pensioenfonds		Zuiver	Gedempt	Feitelijk
• Actuarieel benodigde koopsom	- regulier	87.996	29.316	53.105
	- risicopremie	2.992	1.623	1.623
• Opslag voor vereist eigen vermogen		17.418	5.920	10.486
• Opslag voor uitvoeringskosten		5.841	4.257	5.022
• Risicopremie arbeidsongeschiktheid		5.042	1.713	2.955
• Premie voorwaardelijke onderdelen		0	17.802	0
Toetswaarde premie		119.288	60.631	73.191

4.3 Financieel beleid en beleidskeuzes

Om te kunnen voldoen aan de door het pensioenfonds gestelde ambitie van het voor zover mogelijk verhogen van de pensioenen met de prijsinflatie, is het belangrijk om zo spoedig mogelijk weer voldoende vermogen te bezitten. Dit is van belang om de pensioenen waardevast te houden door middel van toeslagverlening.

4.3.1 Uitvoeringskosten

Het pensioenfonds maakt voor het uitvoeren van de pensioenregeling diverse kosten. Deze worden onderverdeeld in kosten voor de pensioenuitvoering en kosten voor vermogensbeheer. Het Bestuur vindt het belangrijk transparant te zijn over deze kosten. De kosten worden gepresenteerd met inachtneming van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie en AFM.

Het pensioenfonds heeft deelgenomen aan het LCP-kostenbenchmarkonderzoek 2020. De rapportage hiervan geeft onafhankelijk inzicht in de in 2019 gemaakte uitvoeringskosten en het gerealiseerde rendement, in vergelijking tot pensioenfonds van gelijke omvang. Uit dit onderzoek blijkt dat in 2019 de pensioenuitvoeringskosten van het pensioenfonds per deelnemer lager zijn dan de verwachting van € 222 op basis van vergelijkbare pensioenfonds. Bij de toenemende complexiteit waarmee het pensioenfonds te maken had, acht het Bestuur de daling van onze uitvoeringskosten van € 146 in 2019 naar € 145 in 2020 een bevredigend resultaat. Door het samengaan met BPF Bakkers en eventuele andere pensioenfonds is de verwachting dat op termijn de pensioenuitvoeringskosten per deelnemer verder kunnen dalen.

De vermogensbeheerkosten en transactiekosten van het pensioenfonds als percentage van het belegd vermogen zijn in 2020 licht hoger dan de verwachting van 0,47% op basis van vergelijkbare pensioenfonds. De hogere kosten gaan samen met hogere beleggingsrendementen. Het zeven-jaarrendement van het pensioenfonds is gemiddeld 8,1% (vergelijkende pensioenfonds: 8,0%) per jaar, terwijl de totale vermogensbeheerkosten gemiddeld 0,55% (vergelijkende pensioenfonds: 0,49%) per jaar betreffen. Het Bestuur wil benadrukken dat er een verband is tussen beleggingsrendement, risico's en vermogensbeheerkosten en stelt dat het netto beleggingsrendement in de periode tussen 2013 en 2019 hoger is geweest dan bij vergelijkbare pensioenfonds. De gemiddeld iets hogere vermogensbeheerkosten ten opzichte van vergelijkbare pensioenfonds in de afgelopen jaren, tezamen met de naar 0,48% gedaalde kosten in 2020, vindt het Bestuur daarom acceptabel.

	2020	2019	2018
Pensioenuitvoeringskosten (in euro per deelnemer)	€ 145	€ 146	€ 148
Vermogensbeheerkosten (als percentage van het gemiddeld belegd vermogen)	0,35%	0,37%	0,42%
Transactiekosten (als percentage van het gemiddeld belegd vermogen)	0,13%	0,15%	0,16%
Totaal kosten vermogensbeheer	0,48%	0,52%	0,58%

Toerekening kosten

Diverse overige kosten kunnen niet direct toegerekend worden aan de pensioenuitvoering of het vermogensbeheer. Deze kosten betreffen o.a. kosten voor Bestuur en commissies, externe adviseurs en toezichthouders. Deze kosten

bedragen in 2020 € 1.590 duizend (2019: € 1.635 duizend). De kosten zijn naar rato verdeeld over pensioenuitvoeringskosten en vermogensbeheerkosten. De verhouding van deze verdeling is het percentage van pensioenuitvoeringskosten ten opzichte van de vermogensbeheerkosten. In 2020 bedraagt het deel van de kosten dat toegerekend is aan de beleggingsopbrengsten € 1.066 duizend (2019: € 1.097 duizend) en aan de pensioenuitvoeringskosten € 524 duizend (2019: € 538 duizend). Deze toerekening van kosten is niet in de jaarrekening van toepassing. In de jaarrekening worden al deze toegerekende kosten onder pensioenuitvoeringskosten verantwoord.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten per deelnemer zijn in 2020 licht gedaald van € 146 naar € 145. In 2019 heeft het pensioenfonds onderzoek gedaan naar de btw-verplichting en zijn de processen waardeoverdrachten klein pensioen en de uniforme rekenmethodiek (URM) geïmplementeerd. De éénmalige kosten hiervan zijn voornamelijk in 2019 en daarvoor gerealiseerd. De daling van de kosten per deelnemer wordt getemperd door een daling van het aantal pensioengerechtigden. Het Bestuur is tevreden met de verlaging van de pensioenuitvoeringskosten. Hoewel de kosten ten opzichte van vergelijkbare pensioenfonds laag lijken, ziet het pensioenfonds mogelijkheden door het samengaan met BPF Bakkers en eventuele andere pensioenfonds om de pensioenuitvoeringskosten per deelnemer op lange termijn verder te verlagen. Het Bestuur houdt op de korte termijn wel rekening met verhoging van de pensioenuitvoeringskosten per deelnemer als gevolg van ontwikkelingskosten en investeringen ten behoeve van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

<i>(bedragen Euro x 1.000)</i>	2020	2019
Administratie	2.375	2.426
Accountantskosten	119	239
Controle en advieskosten actuaris	122	116
Kosten adviseurs	544	490
Contributies en bijdragen	207	182
Bestuurskosten	550	476
Overig	155	213
Totaal kosten pensioenuitvoering	4.072	4.142
Toerekening kosten aan vermogensbeheer	-1.066	-1.097
Totaal kosten pensioenuitvoering na toerekening kosten	3.006	3.045
	2020	2019
Aantal actieve deelnemers	9.871	9.826
Aantal pensioengerechtigden	10.818	11.041
Totaal aantal	20.689	20.867

Vermogensbeheerkosten

De totale vermogensbeheerkosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen zijn in 2020 gedaald van 0,52% tot 0,48%. De daling wordt met name veroorzaakt door een hoger gemiddeld belegd vermogen en door lagere transactiekosten. Het Bestuur zal nadrukkelijk aandacht houden voor de beheersing van de vermogensbeheerkosten.

(bedragen Euro x 1.000)

2020	Beheerkosten	Transactiekosten	Totaal
Kosten per beleggingscategorie			
Vastgoed	1.524	266	1.790
Vastrentende waarden	3.538	2.790	6.328
Aandelen	2.363	142	2.505
Derivaten	245	543	788
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën	7.670	3.741	11.411
Overige kosten			
Kosten fiduciair beheer	1.016		1.016
Custodian (BNY)	397		397
Overige vermogensbeheer	407		407
Toerekening kosten aan vermogensbeheer	1.066		1.066
Totaal overige kosten vermogensbeheer	2.886		2.886
Totaal kosten	10.556	3.741	14.297

(bedragen Euro x 1.000)

2019	Beheerkosten	Transactiekosten	Totaal
Kosten per beleggingscategorie			
Vastgoed	1.453	958	2.411
Vastrentende waarden	3.601	1.918	5.519
Aandelen	2.258	1.063	3.321
Derivaten	220	327	547
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën	7.532	4.266	11.798
Overige kosten			
Kosten fiduciair beheer	990		990
Custodian (BNY)	417		417
Overige vermogensbeheer	209		209
Toerekening kosten aan vermogensbeheer	1.097		1.097
Totaal overige kosten vermogensbeheer	2.713		2.713
Totaal kosten	10.245	4.266	14.511

(bedragen Euro x 1.000)

	2020	2019
Gemiddeld belegd vermogen	2.967.361	2.757.357

Ansluiting kosten vermogensbeheer met de jaarrekening:

In de jaarrekening is een totaal van € 5.044 (2019: € 5.107) aan kosten vermogensbeheer verantwoord. Dit gaat om de kosten waaraan een factuur ten grondslag ligt. Het resterende deel van de vermogensbeheerkosten en transactiekosten worden in de jaarrekening als negatief indirect beleggingsrendement meegenomen.

Transactiekosten

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie uit te voeren. Deze kosten zijn veelal op basis van een schatting tot stand gekomen, omdat niet altijd bij transacties de kosten separaat in rekening worden gebracht. Daarnaast is het bij participaties in beleggingsfondsen niet exact te bepalen welke

kosten er zijn gemaakt, hiervoor is er een schatting gemaakt van de turnover in de portefeuille. Op basis van gemiddelde transactiekosten in de markt zijn de kosten bij benadering bepaald.

Onderstaand de belangrijkste gehanteerde veronderstellingen:

Individuele beleggingstitels en/of derivaten:

- Aandelen, Vastrentende waarden en OTC-derivaten (FX-spots en forwards/Interest Rente Swaps/futures).

In geval van aan- en verkoop van discretionaire aandelen en futures zijn de werkelijk door brokers in rekening gebrachte transactiekosten gerapporteerd. De impliciete kosten zijn in overeenstemming met de PRIIPS-methodologie berekend.

- Externe managers

In geval van externe mandaten worden de kosten opgevraagd bij de externe manager. Hierbij heeft NNIP expliciet gevraagd voor het aanleveren van data conform de PRIIPS-methodologie.

Beleggingsfondsen

Bij de bepaling van de transactiekosten van beleggingsfondsen dient onderscheid te worden gemaakt in directe en indirecte transactiekosten. Directe transactiekosten bij beleggingsfondsen betreffen de in- en uitstapvergoedingen en de indirecte transactiekosten zijn de kosten bij aan- en verkoop van beleggingstitels binnen het betreffende fonds.

Directe transactiekosten (in- en uitstapvergoeding)

Beleggingsfondsen

In geval van transacties in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen is de berekening complexer en zijn meerdere methodes om de transactiekosten te bepalen. Er is gebruik gemaakt van de volgende stappen, in lijn met de Aanbevelingen van de Pensioenfederatie:

I. Overgenomen uit de transactiebedragen welke zijn benoemd in de aangeleverde transactieformulieren, zijnde de werkelijk afgerekende bedragen.

II. Bedragen aangeleverd door de externe beheerder van het beleggingsfonds.

III. Door NN IP benaderd door de entry of exit fee percentage te vermenigvuldigen met de transactiewaarde.

Met betrekking tot de kosten vermogensbeheer moet worden opgemerkt dat op dit moment nog niet voor alle kostensoorten eenduidige definities bestaan en bovendien verschillende schattingsmethodieken kunnen worden gehanteerd. Definities en schattingsmethodieken kunnen derhalve per vermogensbeheerder verschillen.

Indien data van externe fondsen en/of managers in de rapportage zijn opgenomen, is het belangrijk ook hiermee rekening te houden bij de beoordeling van de kosten.

Indirecte transactiekosten

Over indirecte kosten schrijft de Pensioenfederatie het volgende:

Met betrekking tot transactiekosten die in de beleggingsfondsen worden gemaakt wordt look through toegepast. Dit betreft de kosten bij aan- en verkoop van beleggingstitels, acquisitiekosten binnen die beleggingsfondsen of ingeval van fund-of fundstructuren in- en uitstapvergoedingen bij onderliggende beleggingsfondsen.

De aanlevering inzake indirecte transactiekosten vindt plaats vanuit de externe beheerder van deze fondsen.

De transactiekosten zijn in 2020 lager uitgevallen dan in 2019. Met name in de aandelenportefeuille werden transacties tegen lagere kosten uitgevoerd. In de hoogrentende portefeuille waren de kosten echter licht hoger dan in 2019.

4.3.2 Toeslagen- en kortingsbeleid

Toeslagenbeleid

Het pensioenfonds heeft de ambitie om de pensioenen zoveel mogelijk met prijsinflatie te verhogen. Het toeslagenbeleid volgt de maximaal toegestane ruimte binnen het nieuwe Financieel Toetsingskader:

- Er wordt pas toeslag verleend, dat wil zeggen de pensioenen worden verhoogd, bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan 110%.
- De hoogte van de toeslag is zodanig dat steeds tijdig aan de eisen van het herstelplan wordt voldaan. Dat wil zeggen dat herstel van de beleidsdekkingsgraad naar het vereist eigen vermogen binnen 10 jaar mogelijk is.
- De hoogte van de toeslag is zodanig dat steeds aan de eis van toekomstbestendig indexeren wordt voldaan. Dat wil zeggen dat de toeslag niet hoger is dan de toeslag die levenslang kan worden gegeven, rekening houdend met het niveau van de beleidsdekkingsgraad.
- Voor het besluit inzake de toeslagverlening per 1 januari is de beleidsdekkingsgraad per eind oktober van het voorgaande boekjaar bepalend.
- Een eventuele toeslag wordt bepaald door het verschil tussen het vereist eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad per eind oktober naar rato toe te passen op de CPI oktober – oktober.
- Gemiste toeslagen uit het verleden kunnen worden ingehaald mits de beleidsdekkingsgraad boven de inhaalindexatiegrens ligt. De inhaalindexatiegrens is het maximum van het vereist eigen vermogen en de grens waarbij volgens de toekomstbestendig indexeren eis volledig kan worden geïndexeerd. Een vijfde van

het surplus boven de inhaalindexatiegrens kan worden ingezet voor inhaalindexatie. Bij de inhaalindexatie wordt alleen rekening gehouden met de indexatieachterstanden, die zijn opgelopen na 1 januari 2016.

- Het compenseren van eventuele kortingen op de opgebouwde rechten vindt volgens dezelfde richtlijnen plaats, waarbij eerst kortingen gecompenseerd worden voordat gemiste toeslagen worden ingehaald.
- Achterstanden in toeslagen worden vanaf 1 januari 2016 individueel bijgehouden en wanneer mogelijk gerepareerd. Hierbij wordt het fifo-systeem gehanteerd. Vanaf 1 januari 2016 ontstaat de eerste achterstand. Het betreft de toeslag die per 1 januari 2016 gegeven had kunnen worden op basis van de inflatie in 2015.

In onderstaand overzicht zijn de achterstanden in toeslagverlening opgenomen:

	<i>Gemiste toeslag</i>	<i>Cumulatief</i>
Per 1 januari van het jaar 2016	0,41%	0,41%
Per 1 januari van het jaar 2017	0,36%	0,77%
Per 1 januari van het jaar 2018	1,26%	2,04%
Per 1 januari van het jaar 2019	1,27%	3,34%
Per 1 januari van het jaar 2020	1,73%	5,12%
Per 1 januari van het jaar 2021	1,12%	6,30%

Kortingsbeleid

Het pensioenfonds volgt de richtlijnen van het nieuwe Financieel Toetsingskader, te hanteren voor het kortingsbeleid (het verlagen van pensioenaanspraken en -rechten):

- Als de beleidsdekkingsgraad in het herstelplan niet binnen 10 jaar stijgt naar het niveau van het vereist eigen vermogen, wordt een korting doorgevoerd. Deze verlaging van de pensioenaanspraken en -rechten wordt tijdsevenredig uitgesmeerd over 10 jaar en is voorwaardelijk. Als de beleidsdekkingsgraad vervolgens sneller herstelt dan verwacht, dan zal niet de gehele korting hoeven worden doorgevoerd.
- Als de beleidsdekkingsgraad 5 jaar onafgebroken onder het minimaal vereist eigen vermogen ligt en de dekkingsgraad in het laatste jaar ook onder het minimaal vereist eigen vermogen ligt, wordt een onvoorwaardelijke korting doorgevoerd. Deze verlaging van de pensioenaanspraken en -rechten wordt zodanig uitgesmeerd over de tijd dat in principe 1% per jaar wordt gekort, met een maximale uitsmeerperiode van 10 jaar. Ook als het tekort groter is dan 10%, wordt de korting tijdsevenredig uitgesmeerd over 10 jaar.
- Kortingen worden individueel bijgehouden en wanneer mogelijk gerepareerd.

4.3.3 Financieringsbeleid

Financieringssysteem en ABTN

In de uitvoeringsovereenkomst tussen het pensioenfonds en de aangesloten werkgevers geldt dat de werkgevers zich tot het pensioenfonds hebben verbonden tot het betalen van de op grond van de abtn verschuldigde pensioenpremie.

De wijze waarop de gedempte kostendekkende premie en de verschuldigde premie bij het pensioenfonds wordt bepaald wordt hieronder toegelicht.

Het pensioenfonds hanteert een doorsneepremie voor de basisregeling. Dit betekent dat deelnemers van alle leeftijden een gelijk percentage pensioenpremie bijdragen. Er wordt premie betaald over dat deel van het salaris waarover pensioen wordt opgebouwd (de pensioengrondslag). Voor de excedentregeling wordt een actuariële premie gerekend; deelnemers betalen premie die afhankelijk is van leeftijd en geslacht.

Bij de premie bepaling streeft het pensioenfonds naar:

- toename van de toekomstige aanspraken op pensioen;
- de opslag voor solvabiliteit (genoeg vermogen hebben) voor de onvoorwaardelijke delen van de pensioenovereenkomst;
- gedeeltelijke financiering van de toeslagambitie;
- het kunnen voldoen van de uitvoeringskosten.

In de Pensioenwet staan regels over de gedempte kostendekkende premie. De feitelijke premie van het pensioenfonds over 2020 is niet lager dan deze gedempte kostendekkende premie. De gedempte kostendekkende premie wordt bepaald op basis van een maximaal verwacht rendement van het FTK. Vanaf het begin van de premieperiode is de rente gedaald, waardoor ook de premiedekkingsgraad is gedaald. De premiedekkingsgraad is een graadmeter waarmee wordt weergegeven of het eigen vermogen stijgt of daalt als gevolg van premiebetalingen. Omdat de premiedekkingsgraad nu over een langere periode laag is, heeft het Bestuur in het kader van evenwichtige

belangenafweging besloten tot een minimale premiedekkingsgraad. Gevolg hiervan is dat zowel de premie omhoog gaat in 2021, als het opbouwpercentage omlaag. Hierover heeft het Bestuur met Sociale Partners een afspraak voor 1 jaar (2021) gemaakt. Eind 2021 wordt op basis van de feitelijke financiële omstandigheden op dat moment een nieuwe afspraak, gericht op de periode na 2021 gemaakt.

De afgelopen vijf jaar hebben de premiepercentages zich als volgt ontwikkeld:

	2020	2019	2018	2017	2016
Reguliere pensioenpremie	27,6%	24,6%	24,6%	24,6%	24,5%
VPL pensioenpremie	0,0%	3,0%	3,0%	3,0%	3,1%
Totaal	27,6%	27,6%	27,6%	27,6%	27,6%

Premievrijstelling

Als een deelnemer een WIA- of WAO-uitkering ontvangt, voorziet het reglement in een premievrije opbouw. Voor de voortzetting van de pensioenopbouw is over dit inkomensgedeelte geen bijdrage verschuldigd.

Vrijstellingen en vrijwillige aansluitingen

In bepaalde gevallen kan een werkgever vrijstelling van de verplichte deelname aan de pensioenregeling aanvragen. De voorwaarden hiervoor staan in het Vrijstellings- en Boetebesluit Wet Bpf 2000.

De pensioenregeling van de werkgever moet wel minimaal gelijkwaardig zijn, vergeleken met de pensioenregeling van het pensioenfonds. Daarom moeten de vrijgestelde werkgevers minimaal eens in de vijf jaar aantonen dat zij tenminste een gelijkwaardige pensioenregeling hanteren voor de werknemers. Een uitzondering hierop is vrijstelling op basis van onvoldoende beleggingsrendement. In dat geval moet de pensioenregeling van de werkgever ten minste dezelfde aanspraken op individueel niveau opleveren.

Ook een bedrijf dat niet valt onder de verplichtstelling kan zich vrijwillig aansluiten bij het pensioenfonds. De aanvraag hiervoor wordt in voorkomende gevallen door het Bestuur behandeld.

5 Beleggingsbeleid

Algemeen

De ingelegde pensioenpremies worden belegd met als doel om voldoende rendement te behalen voor het nakomen van de nominale verplichtingen en het realiseren van de ambitie. Daarbij houdt het Bestuur rekening met verantwoorde risico's, kostenefficiëntie, transparantie en maatschappelijk verantwoord beheer. Uitgangspunten bij het vaststellen van de beleggingsportefeuille zijn de aard en omvang van de verplichtingen, het risicobudget en de eisen die voortvloeien uit de pensioenwetgeving.

Beleggingsbeleid

Ter beoordeling en bewaking van de uitvoering van het totale beleggingsbeleid stelt het Bestuur jaarlijks, uitgaande van het strategisch beleid, een normportefeuille vast. Hierbij kijkt het Bestuur naar de samenstelling van de portefeuille aan het einde van het jaar, het risico van de beleggingen ten opzichte van de verplichtingen gegeven de huidige financiële positie en de verwachtingen voor de financiële markten. De beleggingsadviescommissie heeft hierin een adviserende rol richting het voltallige Bestuur. Het Bestuur bespreekt vervolgens het beleggingsbeleid jaarlijks met het Verantwoordingsorgaan. Periodiek ontvangt het Verantwoordingsorgaan de risico- en vermogensbeheer-rapportages.

Asset Liability Management

Minimaal eens per drie jaar wordt door het pensioenfonds een ALM-studie uitgevoerd, ter onderbouwing van het uit te voeren beleid en om de gevolgen van mogelijk gewijzigde omstandigheden in kaart te brengen. De uitvoering van het beleid van het pensioenfonds kan op grond hiervan aangepast worden. Elk kwartaal wordt in de risicorapportage een update getoond van de ALM-berekeningen, waardoor het Bestuur kan toetsen of de doelstellingen nog steeds haalbaar zijn en of de risico's acceptabel zijn.

Het pensioenfonds heeft in 2020 een ALM-studie laten uitvoeren door Ortec Finance. De doelstelling van deze ALM-studie was te onderzoeken of de bestaande opbouw- en indexatieambitie nog haalbaar zijn gegeven de financiële situatie en in hoeverre het strategisch beleggings- en risicobeleid aansluit bij de bestaande ambitie, risicohouding, pensioenregeling en deelnemersbestand van het pensioenfonds gegeven de huidige economische omstandigheden.

Naar aanleiding van de ALM-studie zijn de triggerniveaus in de dynamische rentestafel verlaagd. Het renterisico wordt daardoor sneller teruggebracht bij een stijgende rente. Daarnaast is geconcludeerd dat de bestaande normportefeuille ook voor de komende jaren passend is voor het pensioenfonds.

5.1 Matchingportefeuille

De Matchingportefeuille richt zich op de afdekking van het renterisico en het zekerstellen van het nominale pensioen. De gehanteerde norm voor renteafdekking op basis van marktrente is voor 2020 vastgesteld op 40% met een bandbreedte van plus en min 5%. De renteafdekking vindt plaats met rentederivaten, bedrijfsobligaties, hypotheek, Euro-staatsobligaties met hoge kredietwaardigheid en Green Bonds.

De keuze voor renteafdekking zorgt ervoor dat het pensioenfonds gedeeltelijk beschermd is tegen rentedaling maar minder profiteert van een rentestijging. In 2020 is de 30-jaars swaprente wederom fors gedaald met 0,65%-punt tot een negatieve rente van -0,02%. Dit levert een fors positief rendement op voor de rente-afdekking, maar op balansniveau een nog grotere stijging van de verplichtingen van het pensioenfonds.

De matchingportefeuille leverde een rendement van 14,2% op. De beleggingen van de matchingportefeuille waar ook kredietrisico wordt gelopen zoals Bedrijfsobligaties en Hypotheken hadden meer last van de risicoaversie maar eindigden uiteindelijk op respectievelijk 3,2% en 2,2%.

In 2020 is de eerder voorgenomen allocatie aan Green Bonds ingevuld. Hiermee draagt het pensioenfonds bij aan de financiering van onder andere de energietransitie.

5.2 Dynamische renteafdekking

In 2018 hebben wij een ALM-studie laten uitvoeren waar verschillende alternatieven voor de renteafdekking geanalyseerd zijn. Op basis hiervan hebben wij besloten een dynamische renteafdekking te implementeren als strategisch beleid.

Bij de dynamische renteafdekking staat een rentestafel centraal waarin verschillende renteniveaus als trigger zijn opgenomen voor het aanpassen van de hoogte van de renteafdekking. Uitgangspunt bij het raken van een rentetrigger is een "ja, tenzij"-beleid. Dit betekent dat het raken van een trigger in principe resulteert in het verhogen of verlagen van de renteafdekking conform de rentestafel en dat hier alleen van af wordt geweken op basis van zwaarwegende argumenten.

De reden voor het gebruik van een dynamisch renteafdekkingsbeleid was vooral het gunstige effect voor het verwachte pensioenresultaat. Op basis van de rentestafel werd in 2020 ongeveer 40% renterisico op marktwaardering afgedekt.

Gegeven de beperkte ruimte voor de verdere rentedaling en wel veel ruimte voor een verdere stijging wordt een belangrijk deel van het economisch risicobudget bewust besteed aan renterisico.

5.3 Returnportefeuille

De returnportefeuille richt zich op het realiseren van voldoende rendement om de ambitie te kunnen realiseren. In 2020 waren de financiële markten sterk in beweging. Uiteindelijk lieten veel beleggingscategorieën toch nog positieve rendementen zien. De hoogrentende obligaties (bedrijfsobligaties en staatsobligaties van opkomende landen) renderden met -3,4% negatief, daarbij vooral gehinderd door een scherpe daling van de US-dollar. Het pensioenfonds dekt het valutarisico overigens voor 70% af. Aandelen hadden een buitengewoon turbulent jaar dat resulteerde in een positief rendement van 1,4%. De onroerend goed portefeuille renderde eveneens positief met 2,2%, dat met name in Nederlandse woningen werd behaald. De sterke daling van de dollar had een positief effect op de valuta-afdekking, dit droeg 3,0% bij aan het rendement van de returnportefeuille. Inclusief de valuta-afdekking renderde de rendementsportefeuille 3,3%.

Het pensioenfonds belegt sinds medio 2018 een deel van de aandelenbeleggingen in twee multi factor strategieën. In deze beleggingen worden aandelen uitgekozen op basis van vier fundamentele factoren: value (waarde), quality (kwaliteit), low volatility (lage volatiliteit) en momentum. Hiervoor is gekozen op basis van de uitkomst van langjarig wetenschappelijk onderzoek dat aantoonde dat het vooral deze factoren zijn die over een langjarige cyclus relatief goede rendementen laten zien ten opzichte van een wegging van aandelen op basis van hun marktkapitalisatie. Bekend is echter dat er zich gedurende deze cyclus ook perioden voordoen waarbij het rendement (sterk) achterblijft bij een reguliere wereldwijde benchmark. Over geheel 2020 was dit het geval. De multi-factor beleggingen bleven 4,0% respectievelijk 8,9% achter bij de reguliere MSCI World Index. De oorzaak hiervan was vooral een slechte performance van waarde aandelen. Hoewel volgens de theorie groeiaandelen gemiddeld duidelijk achterblijven bij de goedkope aandelen (de waarde aandelen) was dit over 2020 duidelijk niet het geval. Het waarderingsverschil tussen groeiaandelen en waarde aandelen is inmiddels extreem geworden. Daarnaast waren het in 2020 ook vooral de grote bedrijven die relatief hoge rendementen lieten zien in het herstel na de sterke daling van aandelen in het eerste kwartaal. Doordat de multi factor strategieën, anders dan geldt voor de MSCI world index, niet naar marktkapitalisatie worden gewogen, hebben zij tevens een onderweging van grote ondernemingen. Deze onderweging heeft ook negatief bijgedragen aan het relatieve rendement. Helaas is dit een voortzetting van de negatieve resultaten in 2019. Het Bestuur heeft daarom in 2020 de strategie en beide managers grondig geëvalueerd en zal in 2021 de allocatie aan deze strategie verder inperken.

5.4 Vermogensopbouw

De verleende mandaten aan de diverse beheerders omvatten de volgende beleggingscategorieën:

- Vastrentende waarden, waaronder obligaties uitgegeven door overheden en bedrijven (eventueel met behulp van collectieve beleggingsvehikels) en renteswaps;
- Aandelen, (eventueel met behulp van collectieve beleggingsvehikels);
- Onroerend goed;
- Liquiditeiten (inclusief valutatermijncontracten).

	2020	2019	2018	2017	2016
Marktwaaarde in miljoenen euro's	3.209,6	2.959,0	2.482,2	2.489,9	2.396,2
<i>In percentage</i>					
Vastrentende waarden, inclusief derivaten	56,7%	57,8%	63,0%	59,3%	60,6%
Aandelen	33,5%	31,7%	28,3%	32,7%	33,2%
Onroerend goed	9,3%	10,1%	9,2%	7,6%	6,5%
Liquiditeiten	0,5%	0,4%	-0,5%	0,4%	-0,3%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

5.5 Rendementen 2020

Het totaalrendement van het pensioenfonds in 2020 betreft 7,9% ten opzichte van een benchmarkrendement van 8,8%. Deze underperformance is grotendeels toe te schrijven aan de allocatie naar factorbeleggen (zie 5.3).

Portefeuille <i>In percentage</i>	2020		2019	
	Rendement	Benchmark	Rendement	Benchmark
Matching	14,2%	13,6%	17,5%	17,0%
Rendement vastrentend return	-3,4%	-3,8%	16,9%	16,4%
Rendement aandelen	1,4%	5,9%	24,0%	28,0%
Rendement onroerend goed	2,2%	2,2%	9,0%	9,0%
Totaal	7,9%	8,8%	17,4%	18,3%

5.6 Z-score 2020 en performancetoets

Bedrijfstakpensioenfondsen met een door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid afgegeven verplichtstelling, zijn wettelijk verplicht de beleggingsperformance van het pensioenfonds vast te stellen.

Voor deze toetsing is een gestandaardiseerde norm, de z-score ontwikkeld. De z-score wordt ieder jaar vastgesteld en geeft de afwijking van het feitelijke rendement ten opzichte van het door het bedrijfstakpensioenfonds vastgestelde rendement (het rendement dat op grond van de normportefeuille behaald kan worden ofwel het normrendement). Als de performancetoets – die is gebaseerd op vijf opeenvolgende z-scores – onder de nul uitkomt, staat het bedrijven vrij om een alternatief te zoeken voor de uitvoering van de verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfondsen regeling. De formule voor de z-score is als volgt:

$$Z\text{-score} = \frac{(R_f - k_j) - (R_n - 0,15\%)}{E_j}$$

Om de Z-score te berekenen wordt het feitelijke rendement (R_f) gecorrigeerd voor de beleggingskosten (k_j). Het beoogde of normrendement (R_n) wordt (nadat het is gecorrigeerd voor de genormeerde beleggingskosten van 0,15%), in mindering gebracht op het feitelijke rendement. Het verschil wordt gedeeld door de rendements spreiding (E_j). De rendements spreiding is gebaseerd op de beleggingsmix ofwel op de percentages vastrentende waarden (56,3%) en zakelijke waarden (43,7%) in de beleggingsportefeuille.

De uitkomst van de statistische 5-jaars toets wordt verhoogd met 1,28 zodat een score <0 betekent dat het pensioenfonds gezakt is voor de performancetoets en een score >0 betekent dat het pensioenfonds geslaagd is voor de performancetoets. Indien de uitkomst van onderstaande performancetoets lager zou zijn dan nul, dan staat het verplichtgestelde werkgevers vrij om de regeling elders onder te brengen.

	2020	2019	2018	2017	2016	Performance-toets
Z-score	-0,64	-0,13	-0,27	0,13	-0,25	0,76

5.7 Economische ontwikkelingen

5.7.1 Terugblik

Macro economische ontwikkelingen 2020

Het afgelopen jaar stond vooral in het teken van de COVID-19-crisis. De wereldwijde verspreiding daarvan in maart 2020 maakte verplicht thuisblijven en thuiswerken noodzakelijk over de hele wereld. Het pensioenfonds heeft naar aanleiding daarvan bij de vermogensbeheerders gecheckt dat de continuïteit van de bedrijfsvoering niet in gevaar is gekomen. De lockdowns zorgden vrijwel overal voor een zeer diepe recessie. Centrale banken deden er daarna alles aan om de impact van de pandemie te beperken. De Europese Centrale Bank (ECB) en de Amerikaanse Federal Reserve (Fed) maakten duidelijk dat de korte rentetarieven voorlopig niet worden verhoogd en zorgden voor lagere rentes op staats- en bedrijfsobligaties door enorme steunaankopen. De Fed maakte duidelijk dat zij ook bij een tijdelijk hogere inflatie blijven vasthouden aan dit beleid. Ook overheden grepen snel in met flinke steunpakketten. Bij fors oplopende schulden ontstond in vele economieën vervolgens een sterk herstel. Dit herstel werd in vele landen echter weer snel afgebroken door de noodzaak van nieuwe lockdowns vanwege het ontstaan van meerdere golven van

besmettingen, mede veroorzaakt door nieuwe varianten van het virus. Hoop op herstel gloorde in het vierde kwartaal vanwege de ontwikkeling van effectieve coronavaccins door onder meer Pfizer, Moderna en AstraZeneca. In de VS resulteerde een zeer spannende verkiezingsstrijd in 2020 uiteindelijk in een nieuwe president. In Europa was Brexit-deal lang onzeker, maar eind december kwam het alsnog tot een akkoord. In China was het economische herstel sterker dan verwacht. De pandemie leek daar na de eerste golf onder controle.

Financiële markten 2020

De wereldwijde verspreiding van het virus in maart zorgde voor een ongekennde vlucht naar veiligheid. Rentes daalden daarbij richting oude dieptepunten. In de periode daarna bleven rentes relatief stabiel. De tienjaarsrente op Duitse Bunds eindigde het jaar op -0,57%, bijna 40 basispunten lager dan de start van het jaar. De 20 jaars swap rente eindigde het jaar op 0%, een daling van 59 basispunten. Mede door een relatief sterk ingrijpen van de Fed verzwakte de dollar ten opzichte van de Euro in 2020 van \$1.12 tot een koers van \$1.22 aan het einde van 2020.

De creditspreads stegen in het eerste kwartaal sterk, vooral in opkomende markten. In de rest van het jaar namen de spreads echter weer geleidelijk af. Het eerste kwartaal van 2020 was een van de slechtste ooit voor aandelen. Vervolgens ontstond een ongekend koersherstel dat in de rest van het jaar aanhield en in het vierde kwartaal nog een additionele impuls kreeg toen de effectiviteit van de coronavaccins bekend werd. Per saldo steeg de MSCI World index in 2020 met bijna 7%. Beleggers kijken door dit nieuws vooruit naar een periode na de pandemie. Op sectorniveau waren er grote verschillen. De technologiesector profiteerde sterk van het thuiswerken en het verplichte thuisblijven, terwijl de koersen in op waarde gerichte sectoren (zoals financials) tot november daalden. De aankondiging van effectieve vaccins zorgde echter voor een ommekeer en waarde-aandelen maakten daarna een behoorlijke inhaalslag.

Vooruitblik

De geleidelijke uitrol van vaccinatieprogramma's over de hele wereld luidt naar verwachting het einde in van de COVID-19-crisis. De uitrol van vaccins betekent ook dat de permanente schade aan de economie minder groot kan zijn dan gevreesd. Het opwaarts potentieel van de nominale rentes is echter beperkt vanwege de te verwachten steunaankopen van centrale banken. De inflatie kan daarbij licht oplopen en bij oplopende inflatieverwachtingen resulteert dat in nog negatievere reële rentes. De zoektocht naar rendement en de voortdurende obligatie-opkopen van de ECB zal ook een eventuele brede stijging van de spreads beperken. Bij een geleidelijke normalisatie van de bedrijvigheid en een gunstig monetair en begrotingsbeleid is in 2021 een V-vormig winstherstel mogelijk en daarbij zijn goede aandelenrendementen te verwachten. Vastgoed ondergaat structurele veranderingen, versterkt door de COVID-19-crisis. De trend naar e-commerce vermindert de vraag in het traditionele winkelsegment, terwijl meer thuiswerken de vraag naar kantoren zal blijven beïnvloeden. Deze thema's zullen in 2021 en daarna op de beleggingscategorie blijven drukken.

6 Risicobeheer

6.1 Beleidsuitgangspunten en risicohouding

De risicohouding geeft weer welke ambitie het pensioenfonds nastreeft en welke risico's we hierbij accepteren voor onze belanghebbenden. Sociale Partners en het Bestuur van het pensioenfonds hebben beleidsuitgangspunten en een risicohouding vastgesteld. Deze dienen als basis voor het financiële beleid van het pensioenfonds.

Onze beleidsuitgangspunten kunnen worden samengevat tot:

- Stabiele premie
- Koopkrachtbehoud
- Kleine kans op en omvang van kortingen op opgebouwde rechten
- Beleggingsrisico is noodzakelijk voor een goed pensioen tegen een acceptabele prijs

Stabiele premie

- Stabiliteit in de premie is belangrijk voor zowel werkgevers als werknemers. Daarom willen we fluctuaties in de premie beperken.
- De premie is bedoeld om de nieuwe aanspraken te financieren. We streven ernaar dat er gemiddeld evenwicht is tussen premie en pensioenaanspraak, zodat nieuwe rechten niet te goedkoop of te duur worden ingekocht.
- Er is een grens aan wat werkgevers en werknemers bereid zijn om aan pensioen te betalen. Als de prijs voor pensioen te hoog wordt, dan kunnen Sociale Partners ervoor kiezen om de nieuwe opbouw te verlagen. Het pensioenfonds wil betrouwbaar zijn en waarmaken wat het belooft. De kans op het korten op de nieuwe opbouw moet daarom klein zijn.

Koopkrachtbehoud

- Een goed pensioen is meer dan een nominaal pensioen. We hebben de ambitie om toeslagen te verstrekken, waardoor prijsinflatie op lange termijn grotendeels wordt gecompenseerd.
- We willen alleen toeslag verlenen als het pensioenfonds hiervoor voldoende middelen heeft. Dit voorkomt dat het pensioenfonds te snel uitdeelt, waardoor de kans op korting van de nominale aanspraken wordt vergroot. We vinden dat het nFTK al voldoende prudentie oplegt in het toeslagenbeleid en zien geen reden om hier nog extra restricties aan toe te voegen.

Kleine kans op en omvang van kortingen op opgebouwde rechten

- Korting op de opgebouwde rechten is een laatste redmiddel. We accepteren wel een beleggingsbeleid dat resulteert in een kleine kans op korten in een slechtweerscenario, als hiermee in het basisscenario een hoger verwacht pensioenresultaat bereikt kan worden.
- Het is voor de deelnemers belangrijk de omvang van de korting te beperken. Eventuele kortingen worden daarom gespreid door de tijd.

Beleggingsrisico is noodzakelijk voor een goed pensioen tegen een acceptabele prijs

- Het beleggingsbeleid is erop gericht om toeslagverlening mogelijk te maken binnen het risicokader. Er wordt niet meer risico genomen dan nodig is om de ambitie waar te maken.
- De deelnemers kiezen voor een relatief zeker pensioen en zijn bereid een wat lagere pensioenuitkering te accepteren. Tegelijkertijd is er wel steun voor het beleggen in aandelen.
- De beleggingsmix wordt aangepast aan de economische omstandigheden en de financiële positie van het pensioenfonds. Bij een goede financiële positie wordt risico teruggenomen om de buffer te beschermen. Bij een slechte financiële positie kan risico worden teruggenomen, maar niet zodanig dat de ambitie uit zicht raakt.

Risicobereidheid

We stellen voor alle risico's een risicobereidheid vast. Als het feitelijke risico niet binnen de risicobereidheid valt, implementeren we extra beheersingsmaatregelen. Er wordt hierbij onderscheid gemaakt in de volgende niveaus:

- 1) Zero tolerance: Dit risico wordt tegen elke prijs vermeden.
- 2) Critical tolerance: Er wordt gekozen voor zeer veilige opties om dit risico te voorkomen.
- 3) Balanced: Er wordt gekozen voor veilige opties, waarbij wel enige mate van risico wordt toegestaan.
- 4) Opportune: Er bestaat enige bereidheid om dit risico te nemen, waarbij het rendement en de kosten van beheersing zwaar wegen versus de beheersing van het risico.
- 5) Maximized: Er bestaat veel bereidheid om dit risico te nemen, vanuit de verwachting dat hier een hoge beloning tegenover staat en dat beheersing van het risico duur is.

Risicobereidheid niet-financiële risico's

We hebben een lage risicobereidheid ten aanzien van de niet-financiële risico's. Voor de niet-financiële risico's wordt in principe gekozen voor critical tolerance. Voor enkele risico's wordt hiervan afgeweken:

- Binnen het reputatierisico is gekozen voor zero tolerance m.b.t. reputatierisico's die voortvloeien uit negatieve berichtgeving over bestuurders en uit governance. Dit vanwege de grote impact.

- Binnen het omgevingsrisico is gekozen voor balanced tolerance m.b.t. omgevingsrisico's die voortvloeien uit wijzigingen van het pensioenstelsel en geopolitieke risico's. Het betreft risico's die door het pensioenfonds nauwelijks te beïnvloeden zijn.
- Binnen het operationele risico is gekozen voor zero tolerance voor operationele risico's die voortvloeien uit de deskundigheid van het Bestuur als collectief en het jaarwerk. Dit vanwege de grote impact.
- Binnen het IT-risico is gekozen voor balanced tolerance voor IT-risico's die voortvloeien uit toegangsbeveiliging. Hoewel we hier een hoge mate van beveiliging nastreven, geloven we dat het volledig voorkomen van deze risico's niet realistisch en kostenefficiënt is, gegeven de snelle ontwikkelingen op dit gebied.
- Binnen het integriteitsrisico is van de 23 geïnventariseerde risico's voor 16 daarvan gekozen voor zero tolerance. Dit vanwege de grote impact.

Risicobereidheid financiële risico's

We hebben een hogere risicobereidheid ten aanzien van de financiële risico's. Deze risico's nemen we bewust om rendement te behalen.

Risicomaatstaven

De risicohouding voor financiële risico's hebben we gekwantificeerd via de haalbaarheidstoets, grenzen voor het vereist eigen vermogen en de interne risicolimieten.

Haalbaarheidstoets

De haalbaarheidstoets geeft een indicatie of de verhoging van de pensioenuitkeringen naar verwachting de prijsindex (prijsinflatie) zal bijhouden. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets geven, op basis van het huidige beleggings- en risicobeleid van het pensioenfonds, aan wat het pensioenresultaat* zal zijn ten opzichte van een jaarlijks volledig geïndexeerd pensioen.

$$* \text{ Pensioenresultaat} = \frac{\text{Som verwachte pensioenuitkeringen conform pensioenfondsbeleid}}{\text{Som verwachte pensioenuitkeringen zonder opbouwkorting en volledig prijs geïndexeerd.}}$$

Bij de haalbaarheidstoets berekent het pensioenfonds vanuit de beleidsdekkingsgraad en de door DNB opgelegde vereiste buffers het verwachte pensioenresultaat. Vanuit de beleidsdekkingsgraad wordt ook het pensioenresultaat in een slechtweerscenario berekend. In overleg met Sociale Partners zijn ondergrenzen vastgesteld voor het verwachte pensioenresultaat en een maximaal toegestane afwijking in het slechtweerscenario. De haalbaarheidstoets wordt jaarlijks herhaald conform de wettelijke eisen. Als in de toekomst de uitkomst van de jaarlijkse haalbaarheidstoets de vastgelegde grenzen overschrijdt, zal het Bestuur dit binnen twee weken aan de Sociale Partners in de sector melden. Het Bestuur verzoekt Sociale Partners om na de melding binnen twee maanden onderling de situatie te bespreken en vervolgens in overleg te treden met het Bestuur. Sociale Partners en Bestuur zullen in dit verband moeten uitspreken of zij nog tevreden zijn met de ambitie, de financiële opzet en de risicohouding. Over de uitkomst van deze bespreking wordt verantwoording afgelegd aan het Verantwoordingsorgaan voordat tot invoering van eventuele beleidswijzigingen wordt overgegaan. Mocht het pensioenfonds de risicohouding wijzigen dan vindt dit plaats in overleg met de Raad van Toezicht en het Verantwoordingsorgaan.

Op basis van bovenstaande beleidsuitgangspunten, zijn de volgende grenzen vastgesteld voor de wettelijk vereiste lange termijn risicomaatstaven uit de haalbaarheidstoets:

- Het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke dekkingsgraad van het pensioenfonds is op het aanvangsmoment 93%. Het Bestuur hanteert hiervoor een ondergrens van 90%.
- Het verwachte pensioenresultaat vanuit de situatie dat het pensioenfonds precies beschikt over het Vereist Eigen Vermogen is op het aanvangsmoment 98%. Het Bestuur hanteert hiervoor eveneens een ondergrens van 90%.
- Overwegingen bij deze grenzen zijn:
 - o De ondergrens van 90% correspondeert met een minimale toeslagrealisatie van 70% prijsinflatie voor actieve en inactieve deelnemers. Het streven is 100% prijsinflatie, maar dat wordt als ambitie niet altijd gehaald. De normstelling bij 70% prijsinflatie is een signaal; als dat niet meer gehaald wordt op lange termijn, dan is er een goede reden om met partijen te spreken over oorzaken en eventuele oplossingen.
 - o Het Bestuur heeft gekozen om een eenduidige normstelling te hanteren vanuit het Vereist Eigen Vermogen en de feitelijke positie, mede omdat de normstelling vanuit Vereist Eigen Vermogen niet jaarlijks bij de haalbaarheidstoets wordt getoetst.

Bij de jaarlijkse haalbaarheidstoets berekent het pensioenfonds vanuit de feitelijke dekkingsgraad zowel het verwachte pensioenresultaat als het pensioenresultaat in een slechtweerscenario. De maximale relatieve afwijking tussen het verwachte pensioenresultaat en het pensioenresultaat in het slechtweerscenario die het pensioenfonds dan acceptabel vindt is 35%. Dit betekent dat het pensioenresultaat in slechts 5% van de scenario's meer dan 35% lager mag zijn dan het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke dekkingsgraad. Op het aanvangsmoment bedraagt deze afwijking 33%.

In de volgende tabel staan de uitkomsten uit de haalbaarheidstoets 2020:

Uitgangspositie	Te kiezen ondergrens	Lange termijn risicohouding beleid	Resultaten per 1 januari 2020
Waarbij aan VEV wordt voldaan	Ondergrens bij verwacht pensioenresultaat op pensioenfonds niveau	90%	N.v.t.
Feitelijke financiële positie	Ondergrens bij verwacht pensioenresultaat op pensioenfonds niveau	90%	97%
Feitelijke financiële positie	Maximale afwijking van pensioenresultaat op pensioenfonds niveau in slechtweerscenario	35%	26%

Het pensioenresultaat (op pensioenfonds niveau) van 97% valt binnen de vastgestelde ondergrens van 90%. De maximale afwijking in het slechtweerscenario van 26% valt binnen de vastgestelde grens van 35%. Het pensioenfonds voldoet hiermee aan de normering van pensioenresultaten die in 2015 is vastgesteld op basis van de aanvangshaalbaarheidstoets.

Vereist eigen vermogen

Op basis van de beleidsuitgangspunten en de ALM-studie, zijn de volgende grenzen vastgelegd voor de wettelijk vereiste korte termijn risicomaatstaf:

- Vereist Eigen Vermogen: 18% - 22%. Indien het vereist eigen vermogen daalt of stijgt door een wijziging van de DNB RTS, zullen de bandbreedtes navenant dalen of stijgen. Bij het vaststellen van de bandbreedtes in 2015 bedroeg de 20-jaars swap rente circa 1,5%. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de impact van het niveau van de rente op de bandbreedtes.

20-jaars swap rente	VEV-bandbreedtes
< 0,5%	16% - 20%
0,5 - 1,5%	17% - 21%
> 1,5%	18% - 22%

Bij vaststelling van het jaarlijkse beleggingsplan worden tevens de VEV-bandbreedtes voor het betreffende jaar vastgesteld. Bij zeer grote rentebewegingen kunnen de VEV-bandbreedtes ook intrajaar worden aangepast. Voor 2021 bedraagt de VEV-bandbreedte 16%-20%.

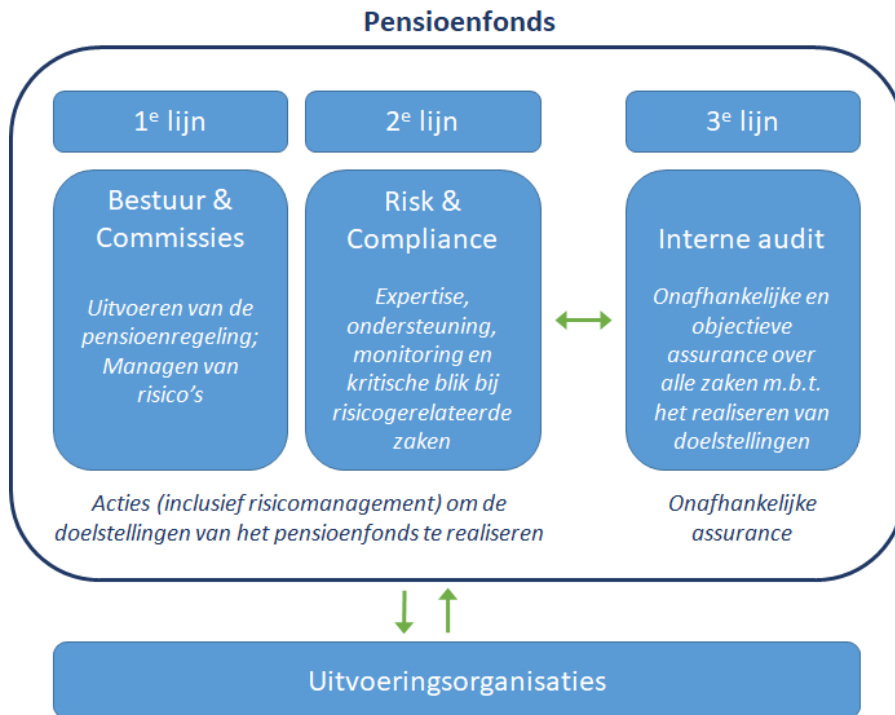
Interne risicolimieten

Op basis van de beleidsuitgangspunten en de ALM-studie, zijn de volgende interne risicomaatstaven vastgelegd, die in de risicokwartaalrapportage worden gemonitord:

Strategische risicomaatstaven	Horizon	Signaalwaarden
Mediaan UFR Dekkingsgraad	Eind 2025	> 100%
5% VaR UFR Dekkingsgraad	Eind 2025	> 90%
Mediaan opbouw	1 jaar	> 1,6%
Mediaan cumulatieve herstelplankorting	Eind 2025	< 2%
5% VaR cumulatieve herstelplankorting	Eind 2025	< 10%
Mediaan koopkracht	Eind 2025	> 90%
Balansrisico	Jaar 1-15	13%-15%

6.2 Risk governance

BPF Zoetwaren hecht belang aan een onafhankelijke inrichting van het risicomanagement. In onderstaande figuur is de inrichting van het risicomanagement opgenomen. De inrichting van het risicomanagement is gebaseerd op het Three Lines model.

Voor Bpf Zoetwaren zijn de drie lijnen als volgt vormgegeven:

- 1e lijn: Bestuur, commissies
- 2e lijn: Risicoadviescommissie, sleutelfunctie risicomanagement, sleutelfunctie actuarieel, Compliance Officer
- 3e lijn: Sleutelfunctie interne audit

Eerste lijn

Het Bestuur is primair verantwoordelijk voor de risicobeheersing. Het Bestuur wordt hierbij ondersteund door de commissies, die een adviserende rol hebben op specifieke onderwerpen.

Tweede lijn

De tweede lijn levert expertise, ondersteuning, monitoring en een kritische blik bij risicogerelateerde zaken. Deze lijn wordt ingevuld door de Risicoadviescommissie, de sleutelfunctiehouder en -vervuller risicomanagement, de sleutelfunctiehouder en -vervuller actuarieel en de Compliance Officer.

Derde lijn

De derde lijn geeft een onafhankelijke beoordeling en adviezen over de toereikendheid en effectiviteit van governance en risicomanagement. Deze derde lijn wordt voor het pensioenfonds ingevuld door de sleutelfunctiehouder en -vervuller interne audit.

6.3 Risico-identificatie en beoordeling

De risico's voor het pensioenfonds, het beleid, de beheersing en de monitoring hiervan zijn beschreven in het risicohandboek. De belangrijkste risico's worden ook in de ABTN toegelicht. In de ABTN heeft het pensioenfonds ook een crisisplan opgenomen. Hiermee geeft het pensioenfonds uitvoering aan de wettelijke vereisten. Het Bestuur onderscheidt de volgende risicocategorieën:

Strategische risico's	Categorie	Toelichting
Strategisch risico	Strategie	Strategische risico's zijn risico's die verband houden met de realisatie van de doelstellingen van het pensioenfonds.

Financiële risico's	Categorie	Toelichting
Balansrisico	Financieel, Strategie	Het balansrisico is het risico dat de beleggingen in onvoldoende mate zijn afgestemd op de verplichtingen, waardoor de mogelijkheid bestaat dat er korting op de reeds opgebouwde rechten moet worden doorgevoerd.
Renterisico	Financieel	Het renterisico is een van de belangrijkste risico's van het pensioenfonds. Dit is het risico dat de marktwaarde van de voorziening (verplichtingen) harder stijgt dan de marktwaarde van de beleggingen als gevolg van een renteverandering. Bij het inschatten van de omvang van dit risico zijn de gevolgen voor de dekkingsgraad leidend.
Inflatierisico	Financieel	Het inflatierisico is het risico dat de verwachte koopkracht wijzigt als gevolg van een verandering in de toekomstige inflatie. Inflatie heeft met name invloed op de verplichtingen omdat de verplichtingen via indexatie met de inflatie kunnen worden verhoogd. Daarnaast kan inflatierisico bestaan in inflation linked bonds.
Marktrisico	Financieel	Marktrisico is het risico op een daling in de marktwaarde van de beleggingen als gevolg van koerswijzigingen binnen aandelen en vastgoed. Dit risico wordt gelopen binnen de returnportefeuille. Het marktrisico kan worden gemitigeerd door het beperken van de allocatie naar aandelen en vastgoed en spreiding over beleggingscategorieën, landen en sectoren.
Valutarisico	Financieel	Het valutarisico is het risico op een daling van de marktwaarde van de beleggingen als gevolg van een daling van de waarde van de vreemde valuta.
Kredietrisico	Financieel	Het kredietrisico is het risico dat de waarde van beleggingen daalt als gevolg van een verslechtering in de kredietwaardigheid van de beleggingen. Waardedalingen als gevolg van stijgende credit spreads, downgrades en faillissementen zijn hier onderdeel van. Ook het kredietrisico op obligaties uitgegeven door overheden is hier onderdeel van.
Tegenpartijrisico	Financieel, Operationeel	Het risico op financieel verlies als gevolg van een verslechtering (in het slechtste geval default) van een tegenpartij waar het pensioenfonds een risicoblootstelling ('exposure') op heeft. Het pensioenfonds loopt tegenpartijrisico op tegenpartijen in de rente- en valutaderivaten, op uitgezette deposito's en rekening courant tegoeden en bij securities lending.
Liquiditeitsrisico	Financieel	Het liquiditeitsrisico is het risico dat het pensioenfonds niet in staat is om te voldoen aan haar betalingsverplichting. Het pensioenfonds kan op korte termijn liquiditeit nodig hebben voor het uitbetalen van pensioenuitkeringen en financieringsverplichtingen vanuit beleggingen. Omdat de pensioenpremies groter zijn dan de uitkeringen, komt het liquiditeitsrisico met name voort uit de beleggingen.
Actief risico	Financieel, Operationeel	Het risico van actief beleid is het risico op een waardedaling van de beleggingen als gevolg van actief beleid van de vermogensbeheerders. Met actief beleid wordt bedoeld het afwijken van de samenstelling van de benchmark.
Concentratierisico	Financieel, Operationeel	Het concentratierisico is het risico op een financieel verlies als gevolg van een grote concentratie naar één regio, land, sector of issuer.
Verzekeringstechnisch risico	Financieel	Het verzekeringstechnisch risico is het risico op een daling van de dekkingsgraad als gevolg van onjuiste actuariële aannames en grondslagen. De belangrijkste verzekeringstechnische risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden (kortleven) en arbeidsongeschiktheid.

Niet-financiële risico's	Categorie	Toelichting
Omgevingsrisico	Strategie	Het omgevingsrisico is het risico op schade als gevolg van veranderende externe omstandigheden zoals veranderingen in het toezicht, concurrentie, schaalvergroting en -verkleining, ontwikkelingen in de bedrijfstak en politieke ontwikkelingen. Hieronder vallen ook ontwikkelingen die een impact hebben op de toekomstbestendigheid van het pensioenfonds.
Reputatierisico	Strategie	Het reputatierisico is het risico dat de reputatie van het pensioenfonds negatief wordt beïnvloed door interne of externe ontwikkelingen.
Operationeel risico	Operationeel	Het operationeel risico is het risico op schade als gevolg van falen van mensen en processen.
Uitbestedingsrisico	Strategie	Het uitbestedingsrisico is het risico dat er schade ontstaat door beperkingen in de continuïteit en kwaliteit van dienstverlening door derden.

Integriteitsrisico	Wet- en regelgeving	Het integriteitsrisico is het risico op schade als gevolg van niet integer of onoorbaar handelen door bestuurders en/of uitvoerders zoals handelen met voorkennis, witwassen, terrorismefinanciering en fraude.
Juridisch risico	Wet- en regelgeving	Het juridisch risico is het risico dat samenhangt met (de naleving van) wet- en regelgeving, het bedreigd worden van de rechtspositie met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele verplichtingen onvoldoende zijn vastgelegd en/of onvoldoende kunnen worden afgedwongen. Onder juridisch risico valt tevens het risico dat het pensioenfonds zelf in de uitvoering van de pensioenregeling niet voldoet aan wet- en regelgeving.
Fiscaal risico	Wet- en regelgeving, Operationeel	Het fiscaal risico is het risico dat samenhangt met de naleving van fiscale regelgeving.
IT-risico	Wet- en regelgeving, Operationeel	Het IT-risico is het risico op schade als gevolg van systeemuitval, een gebrekkige beveiliging en/of continuïteit van systemen. Voor het pensioenfonds valt het IT-risico voor een substantieel deel onder het uitbestedingsrisico omdat de uitvoering van het pensioen- en vermogensbeheer (waarbij in processen gebruik wordt gemaakt van IT) is uitbesteed.
ESG risico	Strategie	Het risico op schade als gevolg van milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen in relatie tot de beleggingsportefeuille en het beheer daarvan.

In een aantal gevallen draagt het pensioenfonds de risico's verbonden aan de pensioenregeling. In andere gevallen dragen de deelnemers of de werkgevers het risico.

Risico's voor de deelnemers

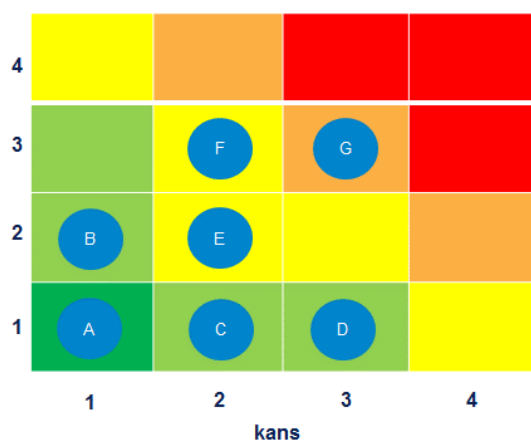
Actuariële en beleggingsrisico's worden collectief gedeeld. Naast de premies zijn de beleggingsopbrengsten een belangrijke financieringsbron voor de opbouw van pensioenaanspraken. Geen of gedeeltelijke verhoging en als laatste redmiddel het verlagen van pensioen bieden soelaas als de financiële positie van het pensioenfonds daartoe aanleiding geeft. Het effect daarvan is vele malen groter dan wat het pensioenfonds met premieverhogingen kan bereiken.

Risico's voor de aangesloten werkgevers

De aangesloten werkgevers betalen een jaarlijkse doorsneepremie (waarvan maximaal een derde kan worden doorbelast naar de werknemers). Deze premie kan stijgen of dalen, al streeft het pensioenfonds naar premiestabiliteit. Hierbij dient in aanmerking te worden genomen dat premieverhogingen alleen effect hebben voor de toekomst en een beperkt effect hebben op de financiële positie van het pensioenfonds.

Risico-inschatting

Onderstaande figuur en tabel geven een overzicht van de risico-inschatting per risicotype binnen de financiële en niet-financiële risico's. Het betreft het netto risico, dus na beheersingsmaatregelen. Zoals blijkt uit het figuur bevinden de meeste risico's zich binnen de groene velden. Hiervoor is het netto risico maximaal 3, wat valt binnen de risk appetite van het Bestuur. Het omgevingsrisico wordt hoger ingeschat (4). Hiervoor heeft het Bestuur een hoger risk appetite vastgesteld, omdat deze risico's nauwelijks te beïnvloeden zijn. Enkele financiële risico's bevinden zich ook in de gele velden. Voor deze risico's wordt ofwel naar verwachting een beloning ontvangen, ofwel de kosten van het afdekken van deze risico's zijn als te hoog beoordeeld. Daarmee acht het Bestuur de netto risico's acceptabel. Periodiek worden deze netto risico's opnieuw beoordeeld.

Categorie	Netto risico	Financiële risico's	Niet-financiële risico's
A	1x1=1	Tegenpartijrisico, Liquiditeitsrisico	
B	1x2=2	Concentratierisico	Reputatierisico, Operationeel risico, Uitbestedingsrisico, Integriteitsrisico, Juridisch risico, Fiscaal risico, IT risico
C	2x1=2	Actief risico	ESG risico
D	3x1=3	Valutarisico	
E	2x2=4	Kredietrisico, Verzekeringstechnisch risico	Omgevingsrisico
F	2x3=6	Balansrisico, Renterisico, Inflatierisico	
G	3x3=9	Marktrisico	

Onderstaande figuur geeft voor bewegingen in twee belangrijke risicofactoren (rente en aandelenrendementen) de impact op de (UFR) dekkingsgraad. Hieruit blijkt dat bij een combinatie van een rentedaling van 0,5% en een aandenedaling van 10%, de dekkingsgraad daalt tot 102%.

Gevoeligheid op basis van UFR										
Aandelenrendement	-40%	80%	82%	84%	86%	90%	93%	97%	102%	107%
	-30%	83%	84%	87%	90%	93%	97%	101%	106%	112%
	-20%	85%	87%	90%	93%	96%	101%	106%	111%	117%
	-10%	87%	89%	92%	96%	100%	104%	110%	115%	122%
	0%	90%	92%	95%	99%	103%	108%	114%	120%	127%
	10%	92%	95%	98%	102%	107%	112%	118%	124%	132%
	20%	94%	97%	101%	105%	110%	116%	122%	129%	137%
	30%	96%	100%	104%	108%	114%	120%	126%	134%	141%
	40%	99%	102%	106%	111%	117%	123%	130%	138%	146%
		-2,0%	-1,5%	-1,0%	-0,5%	0,0%	0,5%	1,0%	1,5%	2,0%

6.4 Strategisch risico

Binnen het strategisch risico wordt onderscheid gemaakt in de thema's risicobeheersing en financiële opzet, verandervermogen en draagvlak onder belanghebbenden. In 2020 zijn de strategische risico's toegenomen, vooral vanwege de lage rente en de impact die dit heeft op de financiële opzet van het pensioenfonds. Naar aanleiding hiervan is een premiedekkingsgraadbeleid opgesteld.

6.5 Beleggingsrisico's

De in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn beleggingen, vorderingen en schulden. Financiële instrumenten zijn opgenomen tegen actuele waarde, voor zover niet anders is aangegeven. Operationele risico's worden bewaakt door het selecteren van professionele dienstverleners en het monitoren hiervan. Bovendien is in de structuur een aantal checks-and-balances ingebouwd, waardoor eventuele afwijkingen van normen of richtlijnen of andere bijzondere gebeurtenissen op tijd worden gesignaleerd. In de risicokwartaalrapportage wordt over de beleggingsrisico's gerapporteerd.

Balansrisico

Het balansrisico omvat alle beleggings- en renterisico's in de beleggingen en de verplichtingen. Het balansrisico wordt berekend door de Onafhankelijk Risicomanager en weerspiegelt de beweeglijkheid van de dekkingsgraad als gevolg van rente en beleggingsrendementen en dus uitgezonderd premie en indexatie effecten. Het Bestuur heeft de volgende norm voor het balansrisico vastgelegd in het beleggingsplan 2021:

- Balansrisico Marktwaaarde dekkingsgraad 13%-15%.

Marktrisico aandelen en vastgoed

Het pensioenfonds belegde in de normportefeuille in 2020 voor 32,5% in aandelen en voor 11,2% in vastgoed. Het risico binnen deze categorieën wordt zoveel mogelijk gespreid over factoren, sectoren, regio's en individuele aandelen. Het pensioenfonds kiest bewust voor marktrisico omdat hier op lange termijn een vergoeding tegenover staat. In 2020 werd het nemen van marktrisico matig beloond. Aandelen lieten een beperkt positief rendement van 1,4% zien.

Vastgoed behaalde ook een beperkt positief rendement van 2,2%. Op lange termijn worden iets hogere rendementen verwacht.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarde van de beleggingen en de waarde van de pensioenverplichtingen niet op dezelfde wijze veranderen en als gevolg van veranderingen in de rente. Een deel van het renterisico is afgedekt met staatsobligaties, bedrijfsobligaties, hypotheek en rentederivaten. Deze beleggingen vormen samen de matchingportefeuille. Emerging Markets Debt en High Yield worden niet gebruikt voor de renteafdekking, omdat deze obligaties gevoelig zijn voor niet-euro rentes en de kasstromen een hoge mate van onzekerheid kennen als gevolg van faillissementsrisico.

De marktduratie van de nominale pensioenverplichtingen bedraagt per eind 2020 22 jaar. De matching portefeuille inclusief derivaten heeft per eind 2020 een duratie van 22 jaar. Het afdekkingbeleid ging in 2020 uit van een norm marktrenteafdekking van 40% met een bandbreedte van 5%. Als gevolg van deze renteafdekking worden de gevolgen van renteschommelingen op de ontwikkeling van de financiële positie van het pensioenfonds voor 40% geneutraliseerd. Het pensioenfonds kiest er bewust voor om slechts een gedeelte van het risico af te dekken. Gegeven het lage niveau van de rente acht het Bestuur het risico op een forse rentedaling op lange termijn acceptabel, terwijl er kan worden geprofiteerd van een rentestijging. In 2020 is de rente gedaald. De effectiviteit van de rente-afdekking was iets minder dan 40%, met name omdat in het eerste kwartaal door de COVID-19 crisis de rente op kredietobligaties niet meedaalde met de swaprente.

In 2020 is via een ALM-studie het rentebeleid geëvalueerd. Uitgangspunt hierbij was dat er een gerede kans is dat de rente nog langer laag blijft. Op basis hiervan zijn de triggerniveaus in de dynamische rentestafel verlaagd. Het renterisico wordt daardoor sneller teruggebracht bij een stijgende rente.

Valutarisico

In 2020 werd in de normportefeuille 53% in buitenlandse valuta belegd. De grootste valuta werden gedeeltelijk afgedekt (USD voor 70%, GBP en JPY voor 100%). Hierdoor bleef nog een blootstelling naar vreemde valuta over van 24%. Het pensioenfonds kiest er bewust voor om een groot deel van het valutarisico af te dekken, aangezien hier op lange termijn geen rendement tegenover staat. In 2020 is de USD sterk in waarde gedaald ten opzichte van de euro. De effectiviteit van de valuta-afdekking was iets hoger dan verwacht.

Inflatierisico

Het pensioenfonds belegt sinds 2017 niet meer in inflatiegerelateerde staatsobligaties. Aanleiding hiervoor was de geringe impact van deze belegging, het beperkte inflatierisico en het versturende effect op de rentehedge.

Kredietrisico

Het pensioenfonds loopt kredietrisico's in de vastrentende beleggingen, inclusief de kasmiddelen. Binnen de matchingportefeuille wordt alleen belegd in staatsobligaties en bedrijfsobligaties met een investment grade rating, waardoor er in beperkte mate sprake is van kredietrisico binnen de matchingportefeuille. Daarnaast werd in 2020 14,9% van de normportefeuille belegd in obligaties met een relatief hoog kredietrisico (High Yield en Emerging Markets Debt). Het pensioenfonds kiest bewust voor kredietrisico omdat hier op lange termijn een vergoeding tegenover staat. Via de beleggingsrichtlijnen wordt de mate van kredietrisico gerespecteerd en de spreiding bevorderd. In 2020 werd het nemen van kredietrisico niet goed beloond. Spreads op bedrijfsleningen zijn gestegen, waardoor het rendement op de hoogrentende beleggingen -3,4% bedroeg.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door maximaal 25% in illiquide beleggingscategorieën te beleggen. Daarnaast worden voldoende liquiditeitsposities aangehouden om aan de uitgaven, zoals pensioenuitkeringen, te kunnen voldoen. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Het pensioenfonds heeft tegenover haar verplichtingen uit hoofde van derivaten (renteswaps en valutatermijncontracten) voldoende liquide middelen en liquide onderpand beschikbaar om korte termijn liquiditeitsbehoeften te kunnen opvangen. Het pensioenfonds kiest ervoor om zoveel liquide middelen en liquide onderpand aan te houden dat een rentestijging van 1,2% en een valutastijging van 20% kunnen worden opgevangen. Een deel van de matchingportefeuille is belegd in geldmarktfondsen. In 2020 hebben zich, ondanks de beperkte liquiditeit in financiële markten eind maart als gevolg van COVID-19, geen liquiditeitsproblemen voorgedaan.

Actief risico

Het pensioenfonds heeft 30% van de portefeuille passief belegd. Binnen het actief belegde deel van de portefeuille is het actief risico begrensd via limieten in de mandaten van de vermogensbeheerders. Het Bestuur checkt met

behelp van risicorapportages of het risicoprofiel van de gehele beleggingsportefeuille zich binnen acceptabele niveaus bevindt. In 2020 heeft actief risico geen extra rendement opgeleverd.

Concentratierisico

Er is sprake van concentratierisico als een adequate spreiding van beleggingen ontbreekt. Dit risico wordt teruggebracht via diversificatie van de beleggingen over categorieën, sectoren en regio's en via maximale allocaties naar individuele uitgevende partijen binnen de mandaten. Voor de portefeuilles van aandelen, bedrijfsobligaties en high yield obligaties mag de allocatie naar een individuele partij niet meer bedragen dan 5% van de totale allocatie naar deze categorie. In 2020 zijn er geen concentraties in de portefeuille geweest die tot een negatief rendement hebben geleid.

Tegenpartijrisico

Binnen de derivatenportefeuilles wordt het tegenpartijrisico gemitigeerd door tegenpartijen met een hoge kredietwaardigheid te selecteren en op frequente basis onderpand uit te wisselen. Het tegenpartijrisicobeleid is in het risicohandboek vastgelegd. Central Clearing is nog niet verplicht voor pensioenfonds, maar het Bestuur belegt inmiddels voor het grootste deel in centraal geclarede derivaten om het tegenpartijrisico te verminderen. In 2020 hebben alle tegenpartijen aan hun betalingsverplichtingen voldaan. Vanwege de mogelijke gevolgen van een Brexit heeft het pensioenfonds in 2020 additionele Europese tegenpartijen geselecteerd.

6.6 Actuariële risico's

Beleidsinstrumenten

Er is een aantal beleidsinstrumenten waarmee het Bestuur de financiële positie kan bijsturen. Deze beleidsinstrumenten zijn het toeslagen- en kortingsbeleid, het premiebeleid en het beleggingsbeleid en tot slot de pensioenregeling. Met ALM (Asset-Liability-Management) wordt samenhang aangebracht tussen deze beleidsinstrumenten.

Strategisch risico/solvabiliteitsrisico

Het risico dat de ontwikkeling van het vermogen (in de vorm van beleggingen en premies) niet optimaal aansluit op de ontwikkeling van de verplichtingen, waardoor de beoogde pensioenkwaliteit en de beoogde financieringsdoelstelling niet kunnen worden gehaald. Het Bestuur besluit jaarlijks of het beleggings-, premie- en toeslagen- en kortingsbeleid aangepast moet worden. De basis van dit besluit zijn de berekeningen van de adviserend actuaris. In 2020 is besloten om het premiebeleid aan te passen. De gedaalde rente leidde tot een premiedekkingsgraad die het Bestuur niet meer evenwichtig achtte. Om die reden heeft het Bestuur een minimale premiedekkingsgraad geïntroduceerd.

Verzekeringstechnisch risico

Naast de financiële risico's staat het pensioenfonds bloot aan verzekeringstechnische risico's, waarvan het langlevensrisico het belangrijkste is. Het langlevensrisico houdt in dat een pensioenfonds na pensioendatum de gepensioneerde langer pensioen moet betalen. Bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen worden veronderstellingen gehanteerd waaronder de toekomstige verbetering van de levensverwachting. Deze veronderstellingen worden periodiek bijgesteld op basis van nieuwe inzichten. Sinds 31 december 2018 hanteert het pensioenfonds de Prognosetafel AG 2018 met inkomens- en leeftijdsafhankelijke correctiefactoren, die gebaseerd zijn op het S&V ervaringssterfmodel (model 2018). Vanaf 31 december 2020 hanteert het pensioenfonds de Prognosetafel AG 2020 met inkomens- en leeftijdsafhankelijke correctiefactoren, die gebaseerd zijn op het S&V ervaringssterfmodel (model 2020). De tafels voorspellen dat de levensduur nog zal toenemen. Vanwege de lange horizon is zo'n voorspelling van de levensverwachting onzeker. Het pensioenfonds monitort de toegepaste ervaringssterfte door middel van analyse van het resultaat op langlevensrisico over meerdere jaren. Een ander verzekeringstechnisch risico is het kortlevensrisico. Het kortlevensrisico houdt in dat een deelnemer voortijdig overlijdt waardoor er eerder een partnerpensioen moet worden uitgekeerd. Zowel het kort- als het langlevensrisico wordt gedragen door het pensioenfonds.

6.7 Niet-financiële risico's

Omgevingsrisico

Het omgevingsrisico is het risico op schade als gevolg van veranderende externe omstandigheden zoals veranderingen in het toezicht, concurrentie, schaalvergroting en -verkleining, ontwikkelingen in de bedrijfstak en politieke ontwikkelingen. Hieronder vallen ook ontwikkelingen die een impact hebben op de toekomstbestendigheid van het pensioenfonds. Omdat het Bestuur weinig invloed kan uitoefenen op deze risico's en de impact onzeker is, wordt een hogere tolerantie toegestaan voor deze risico's dan voor de overige niet-financiële risico's. Het Bestuur had in 2020 specifiek aandacht voor de risico's als gevolg van COVID-19, Brexit en het nieuwe pensioencontract.

Reputatierisico

Het reputatierisico is het risico dat de reputatie van het pensioenfonds negatief wordt beïnvloed door interne of externe ontwikkelingen. Het reputatierisico wordt onder andere beheerst via transparante communicatie naar deelnemers en

een integere bedrijfsvoering. Specifiek beschikt het Bestuur over een crisiscommunicatieplan welk in geval van mogelijke reputatierisico's handvatten reikt om de risico's zoveel mogelijk te mitigeren. Binnen het reputatierisico is gekozen voor zero tolerance m.b.t. reputatierisico's die voortvloeien uit bestuurders en governance. Dit vanwege de grote impact.

Het pensioenfonds voert soms discussies met werkgevers over de werkings sfeer en al dan niet verplichte aansluiting. Dit kan de reputatie raken. Het Bestuur weegt het reputatierisico in verplichtstellingszaken af tegen het juridische risico van claims van benadeelde deelnemers en ongelijk behandelde werkgevers. Het Bestuur handelt altijd in het belang van de deelnemers.

In 2020 heeft het pensioenfonds geen waarneembare reputatieschade geleden.

Uitbestedingsrisico

Het pensioenfonds heeft de pensioenadministratie en het vermogensbeheer uitbesteed en loopt hierdoor een uitbestedingsrisico. Het Bestuur heeft beleid vastgesteld met betrekking tot de beheersing van risico's die samenhangen met de uitbesteding.

Uitbestedingsrisico pensioenadministratie

Met TKP heeft het pensioenfonds gedetailleerde afspraken gemaakt over het niveau van de dienstverlening, Service Level Agreement (SLA). TKP beschikt over een ISAE 3402-verklaring type II. Deze verklaring waarborgt dat de bedrijfsprocessen en de daarin opgenomen interne controles in opzet en bestaan adequaat zijn (type I) en de werking van de processen zijn getoetst gedurende een periode van minimaal zes maanden (type II). Deze rapportage is in het Bestuur behandeld en kent geen bevindingen die van belang zijn voor het pensioenfonds.

Uitbestedingsrisico vermogensbeheer

De Coördinator Vermogensbeheer, NN Investment Partners, is verantwoordelijk voor het dagelijkse operationele beheer van de portefeuille. Dit beheer is in de praktijk uitbesteed aan gespecialiseerde vermogensbeheerders. De Coördinator Vermogensbeheer ziet namens het pensioenfonds toe op deze vermogensbeheerders en adviseert het Bestuur over aanstelling en ontslag van deze partijen. De Coördinator Vermogensbeheer rapporteert maandelijks over de performance en de positie van de portefeuille ten opzichte van de afgesproken benchmark en op kwartaalbasis in meer detail over de samenstelling van de beleggingsportefeuille. De afspraken met de Coördinator Vermogensbeheer zijn vastgelegd in een mandaat en een SLA.

Het Bestuur maakt, met ondersteuning van de Coördinator Vermogensbeheer, beheersingsafspraken met de gespecialiseerde vermogensbeheerders. Deze worden per vermogensbeheerder in een mandaat vastgelegd. De afspraken betreffen onder andere de samenstelling van de portefeuille, de tactische marges, de meting van de resultaten, de benchmarks en het valuta- en derivatenbeleid, de risicometing en -beheersing. Het Bestuur heeft criteria vastgesteld voor de selectie van externe managers. Deze zijn vastgelegd in de ABTN. De Coördinator Vermogensbeheer rapporteert gedurende het selectietraject van vermogensbeheerders naar het Bestuur over de bevindingen. Hierbij wordt ook aangegeven hoe de verschillende vermogensbeheerders scoren op de door het pensioenfonds vastgestelde criteria. De risicomanager toetst dit traject, inclusief de naleving van de vastgestelde criteria.

De kwaliteit van de operationele processen van de Coördinator Vermogensbeheer en de externe vermogensbeheerders worden jaarlijks getoetst door de risicomanager op basis van de ISAE 3402-verklaringen.

Met de vermogensbeheerders die een mandaat beheren sluit het pensioenfonds een Investment Management Agreement (IMA) af. Deze IMA's voldoen aan de eisen van het pensioenfonds. Zo moeten de contracten onder andere onder Nederlands recht vallen en moeten de uitbestedingspartijen de Nederlandse uitbestedingsregels toepassen.

Uitbestedingsrisico beleggingsadministratie

De administratie van de effecten van het pensioenfonds is uitbesteed aan de bewaarnemer, Bank of New York Mellon. De bewaarnemer verstrekt jaarlijks een SOC-1-rapportage aan het pensioenfonds.

De kwaliteit van de operationele processen van de Coördinator Vermogensbeheer, de externe vermogensbeheerders en de bewaarnemer worden jaarlijks getoetst door de risicomanager op basis van de ISAE 3402-verklaringen en SOC-1-rapportage. Deze toetsing wordt vervolgens door het Bestuur behandeld.

Operationele risico's

Operationele risico's zijn risico's die horen bij het niet goed functioneren van mensen en processen. Het operationele risico wordt onder andere beheerst via heldere processen en mandatering, het vermijden van complexe structuren en controles van derden. Het Bestuur controleert dit door de uitvoeringsorganisatie te laten rapporteren over de uitgevoerde processen. Hierbij vindt het Bestuur het belangrijk dat er een heldere toelichting wordt gegeven bij afwijkingen ten opzichte van de begroting of de gemaakte afspraken. Binnen het operationele risico is gekozen voor zero tolerance voor operationele risico's die voortvloeien uit de deskundigheid van het Bestuur als collectief en het jaarwerk. Dit vanwege de grote impact.

Operationeel liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico dat hier is bedoeld heeft betrekking op de uitkeringen en niet op de beleggingen, zie hiervoor de jaarrekening. Dit risico is voor het pensioenfonds heel klein omdat er meer geld binnenkomt dan eruit gaat. De som van premies, directe beleggingsopbrengsten en aflossingen van beleggingen in vastrentende waarden is groter dan de som van uitkeringen en kosten. Als achtervang is er altijd de mogelijkheid beleggingen te verkopen.

Integriteitsrisico

Het integriteitsrisico is het risico op schade als gevolg van niet integer of onoorbaar handelen door bestuurders en/of uitvoerders zoals handelen met voorkennis, witwassen, terrorismefinanciering en fraude. Het Bestuur heeft in 2020 een Systematische Integriteits Risico Analyse (SIRA) uitgevoerd. Op basis hiervan is geconcludeerd dat het integriteitsrisico binnen de vastgestelde risicohouding valt. Het integriteitsrisico wordt onder andere beheerst via de gedragscode, de cultuur binnen het pensioenfonds en controles bij uitbestedingspartijen. Vanwege de grote impact op het pensioenfonds, is de risk appetite voor integriteitsrisico kleiner dan voor andere niet-financiële risico's.

Juridisch- en Compliancerisico

Het juridisch- en compliancerisico kan gesplitst worden in:

- Het risico van het niet voldoen aan wet- en regelgeving, waaronder het niet tijdig onderkennen van veranderingen in de wet- en regelgeving.
- Het risico van het niet voldoen aan de interne regels van het pensioenfonds met betrekking tot niet-financiële risico's, waarbij de focus ligt op cultuur, gedrag en integriteit.

Het juridisch- en compliancerisico is onder anderen beperkt door het toezicht van de Compliance Officer.

Fiscaal risico

Het fiscaal risico is het risico dat samenhangt met de naleving van fiscale regelgeving. Het Bestuur heeft in 2019 een uitgebreide risicoanalyse naar fiscaal risico uitgevoerd. Op basis hiervan is geconcludeerd dat het fiscaal risico binnen de risicobereidheid valt.

IT-risico

Het IT-risico is het risico op schade als gevolg van systeemuitval, een gebrekkige beveiliging en/of continuïteit van systemen. Voor het pensioenfonds valt het IT-risico voor een substantieel deel onder het uitbestedingsrisico omdat de uitvoering van het pensioen- en vermogensbeheer (waarbij in processen gebruik wordt gemaakt van IT) is uitbesteed. Het Bestuur heeft in 2020 een update van de risicoanalyse naar de IT-risico's uitgevoerd. Op basis hiervan wordt komend jaar extra aandacht besteed aan de aanpasbaarheid van IT-systemen aan het nieuwe pensioencontract.

ESG-risico

Het ESG-risico is het risico op schade als gevolg van milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen in relatie tot de beleggingsportefeuille en het beheer daarvan. Het Bestuur heeft in 2020 een update van de risicoanalyse naar ESG-risico's uitgevoerd. Het ESG-risico wordt beperkt door het duurzaamheidsbeleid, met als onderdeel hiervan een klimaatbeleid.

6.8 Risicobeeld in 2020

In 2020 werd het nemen van beleggingsrisico in beperkte mate beloond. De returnportefeuille behaalde een beperkt positief rendement van 3,3%. Renterisico werd niet beloond. Door de gedaalde rente en de gedeeltelijke afdekking, was de bijdrage van renterisico negatief. Uit de ALM- en scenario-analyses die het pensioenfonds in 2020 heeft uitgevoerd, blijkt dat er een gerede kans bestaat dat de rente laag blijft.

We hebben in 2020 specifiek aandacht besteed aan de volgende risico's:

- **COVID-19:** COVID-19 brengt zowel financiële als operationele risico's met zich mee. Door uitval of gedwongen thuiswerken van medewerkers bij het pensioenfonds of uitbestedingspartijen kan de continuïteit van de dienstverlening in gevaar komen. De lagere economische groei kan tot lage rendementen op financiële markten leiden. Het pensioenfonds heeft in maart 2020 een crisisteam aangesteld om deze risico's in kaart te brengen en zo nodig maatregelen voor te stellen. Mede hierdoor heeft het pensioenfonds de reguliere werkzaamheden en het reguliere beleggingsbeleid kunnen continueren.
- **Brexit:** De Brexit kan zowel financiële als operationele consequenties hebben. Het pensioenfonds heeft een beperkte allocatie naar het Britse pond, waardoor de financiële consequenties worden beperkt. In 2019 en 2020 heeft het pensioenfonds voor alle Britse tegenpartijen en vermogensbeheerders alternatieven binnen de EU gevonden, waardoor de operationele risico's beperkt zijn.
- **Klimaat:** Klimaatveranderingen kunnen voor het pensioenfonds beleggingsrisico's met zich meebrengen. Enerzijds via de fysieke gevolgen van klimaatverandering, anderzijds via de transitie van de economie. Het pensioenfonds heeft in 2020 een klimaatbeleid uitgewerkt.
- **Renterisico:** In 2020 is via een ALM-studie het rentebeleid geëvalueerd. Uitgangspunt hierbij was dat er een gerede kans is dat de rente nog langer laag blijft. Op basis hiervan zijn de triggerniveaus in de dynamische rentestafel verlaagd. Het renterisico wordt daardoor sneller teruggebracht bij een stijgende rente.
- **Premie en premiedekkingsgraad:** In 2020 is besloten om het premiebeleid aan te passen. De gedaalde rente leidde tot een premiedekkingsgraad die het Bestuur niet meer evenwichtig achtte. Om die reden heeft het

Bestuur een minimale premiedekkingsgraad geïntroduceerd. Gevolg hiervan is dat zowel de premie omhoog gaat in 2020, als het opbouwpercentage omlaag.

- *IT-risico en datakwaliteit*: De ontwikkelingen op het gebied van IT volgen elkaar zo snel op, dat IT en informatiebeveiliging continu op de radar staan van het Bestuur. In 2020 is het IT-beleid geactualiseerd. Daarnaast is een beleid datakwaliteit opgesteld. Komend jaar wordt extra aandacht besteed aan de aanpasbaarheid van IT-systemen aan het nieuwe pensioencontract.
- *Veranderprogramma TKP*: De pensioenadministrateur TKP voert een grootschalig veranderprogramma door. Onderdeel hiervan is de intentie om een deel van de administratie over te brengen naar de cloud. Het pensioenfonds heeft de risico's hiervan in kaart gebracht en zal in 2021 een besluit nemen over de overgang naar de cloud.
- *Eigen Risico Beoordeling*: In 2020 is een Eigen Risico Beoordeling (ERB) uitgevoerd, welke in 2021 is afgerond. De ERB is een beoordeling van de materiële risico's die het pensioenfonds loopt, alsmede een beoordeling van het risicomangement zelf.
- *Pensioenakkoord*: De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel brengt diverse risico's met zich mee. Het pensioenfonds heeft in 2020, als onderdeel van de ERB, een eerste analyse gemaakt van de risico's die verbonden zijn aan het nieuwe pensioenstelsel en de overgang. Het Bestuur ziet de meeste risico's in de communicatie/ uitlegbaarheid, de veelheid aan keuzes die Sociale Partners moeten maken en de uitvoerbaarheid. Het Bestuur heeft acties gedefinieerd om de risico's te mitigeren, waaronder een duidelijke projectstructuur met heldere tijdslijnen.

Wijzigingen in het risico in 2021

Bovengenoemde onderwerpen blijven op de radar staan en zullen een vervolg krijgen in 2021. Daarnaast zal in 2021 specifiek aandacht worden besteed aan:

- Het nieuwe pensioencontract.
- Afronding van de Eigen Risico Beoordeling en oppakken vervolgcacties.
- Een evaluatie van de ambitie en risicohouding tot het nieuwe pensioenstelsel.
- Het veranderprogramma van TKP en de overgang naar de cloud.

Interne risicolimieten

Gedurende 2020 is de solvabiliteitspositie van het pensioenfonds verslechterd vanwege de gedaalde rente. De (UFR) dekkingsgraad daalde van 108,0% naar 103,2%. Hierdoor is de kans op een korting op de opgebouwde rechten toegenomen en zijn de indexatiemogelijkheden verminderd. De interne risicolimieten zijn aangepast, zodat deze passend zijn voor de periode tot het nieuwe pensioenstelsel.

Verbeteringen in het risicomangementsysteem

In 2020 zijn verschillende verbeteringen doorgevoerd in het risicomangementsysteem:

- Aanstelling van een externe sleutelfunctiehouder risicomangement en interne audit. Hierdoor verbetert de risk governance en de werking van het 3 lines model.
- Uitbreiding van de governance structuur met een risicoadviescommissie.
- De rolverdeling van de verschillende commissies en de houder en de vervuller van de sleutelfunctie risicomangement is helder vastgelegd.

In 2021 wordt de inhoud en het gebruik van rapportages geëvalueerd en wordt de aantoonbaarheid van het bestaan en de werking van het risicomangementsysteem verbeterd.

7 Verwachte ontwikkelingen en doelstellingen voor 2021

7.1 Verwachte ontwikkelingen

In dit hoofdstuk is een korte opsomming gegeven van de belangrijkste externe ontwikkelingen die in 2021 of daarna van invloed kunnen zijn op het beleid van het pensioenfonds.

Pensioenakkoord

Op 4 juni 2019 is het Pensioenakkoord dat kabinet en Sociale Partners hebben gesloten, gepresenteerd. Hieronder volgt een korte beschrijving van de onderwerpen die voor pensioenfondsen het meest van belang zijn.

- De gangbare middelloonregelingen worden vervangen door een nieuw pensioencontract. In het Pensioenakkoord worden twee varianten genoemd. In het nieuwe pensioenstelsel heeft iedereen een premiereregeling, met een leeftijdsonafhankelijke premie. Er zijn twee contracten die verschillen in de mate van risicodeling.
 1. *Premieregeling met jaarlijkse inkoop van aanspraken*
Hierbij wordt direct een pensioenaanspraak ingekocht. Vervolgens kan deze worden geïndexeerd dan wel gekort, afhankelijk van de financiële situatie bij het pensioenfonds.
 2. *Persoonlijk pensioenvermogen*
In de opbouwfase heeft de deelnemer een eigen pensioenpot. Sommige risico's worden wel gedeeld. Op de pensioendatum gaat het opgebouwde pensioenvermogen naar een uitkeringscollectief, waarin onder meer het langlevensrisico wordt gedeeld.
- Transitie naar nieuwe pensioenovereenkomst
Er komt een transitie-FTK voor pensioenfondsen die van plan zijn bestaande aanspraken en rechten in te varen. Het is niet verplicht om hiervan gebruik te maken. Hierbij zal een ondergrens gelden voor de dekkingsgraad van 90%: staat deze per einde jaar onder de 90%, dan moet worden gekort tot 90%.
Eén van de onderdelen van het transitie-FTK is een verplicht transitieplan. Sociale Partners zijn hier verantwoordelijk voor. Zij moeten onder andere een implementatieplan opstellen voor de overgang naar het nieuwe stelsel, besluiten of het invaren van bestaande rechten daarvan onderdeel uitmaakt en hoe het vermogen van pensioenfondsen over de rechthebbenden wordt verdeeld.
- Bestaande doorsneesystematiek verdwijnt
In de plaats hiervan komt een degressieve opbouw (variant 1): een voor iedere deelnemer gelijke premie wordt gebruikt voor een pensioenopbouw die afhankelijk is van de rentestand en vooral van de leeftijd van de deelnemer. De premie is leeftijdsonafhankelijk in variant 2 (flat rate).
- Compensatie voor overgang naar nieuwe systematiek
Bijna alle deelnemers missen de hoogst mogelijke opbouw, die voor de jongste deelnemers van toepassing is, en krijgen te zijner tijd wel de laagste opbouw, kort voor de pensioendatum. In variant 2 geldt nu een met de leeftijd oplopende staffelpremie en speelt dus hetzelfde compensatievraagstuk.
Uitgangspunt is dat dit nadeel wordt gecompenseerd, maar op welke manier dit precies vorm zal worden gegeven en hoe de compensatie wordt gefinancierd zal nader uitgewerkt moeten worden.
- Fiscale wetgeving
De pensioenopbouw wordt gemaximeerd door een maximum te stellen aan de premie die voor pensioenregelingen betaald mag worden. De hoogte van de premie beweegt tegengesteld mee met de markttrente. Dit betekent dat de zeer gedetailleerde fiscale spelregels die nu per onderdeel van de pensioenregeling gelden, zullen verdwijnen.
- Verplichtstelling
Het einde van de gelijke opbouw voor alle deelnemers brengt de verplichtstelling volgens de regering niet in gevaar. Er blijft voldoende solidariteit over in de nieuwe pensioencontracten.

Eenmalige uitkering door pensioenuitvoerder

De mogelijkheid van een eenmalige uitkering van 10% van de waarde van het pensioen op pensioendatum, is onderdeel van het Pensioenakkoord. Eind 2019 is een conceptwetsvoorstel voor internetconsultatie aangeboden. Volgens het conceptwetsvoorstel zou de deelnemer een grote mate van vrijheid hebben bij de keuze voor de hoogte van het bedrag ineens, onder het maximum van 10%. Op veel onderdelen behoeft het wetsvoorstel nog nadere invulling, zoals de volgorde van uitkering ineens en flexibilisering en hoe om te gaan met DC-kapitalen bestemd voor aankoop ouderdomspensioen én partnerpensioen. Samenloop van uitkering ineens en AOW-compensatie (als onderdeel van een hoog-laag-uitkering) zou niet mogelijk zijn. Zoals het er nu naar uitziet zal dit onderdeel ingaan per 1 januari 2023.

Pensioenregelingen voor zelfstandigen

Het kabinet wil onderzoek doen naar de mogelijkheden voor de pensioenopbouw van zelfstandigen, bijvoorbeeld door ze vrijwillig te laten deelnemen in een pensioenfonds.

Wetgeving

De minder snelle stijging van de AOW-leeftijd is al in de wet vastgelegd. Wat de meeste andere onderdelen van het

Pensioenakkoord betreft duurt het nog enige tijd voordat dit in wetgeving is omgezet. Dat is zeker niet vóór 2022 het geval.

Stijging van de AOW-leeftijd

De AOW-leeftijd blijft in 2020 en 2021 op het niveau van 2019 (66 jaar en 4 maanden). In 2022 wordt deze 66 jaar en 7 maanden en in 2023 66 jaar en 10 maanden. Daarna stijgt de AOW-leeftijd in 2024 naar 67 jaar. Vervolgens is de AOW-leeftijd afhankelijk van de stijging van de levensverwachting en gaat omhoog met acht maanden per extra te verwachten levensjaar.

Invoering nieuwe UFR-methode

Vanaf 1 januari 2021 vindt in vier gelijke stappen de invoering van de nieuwe UFR-methode plaats. Deze Ultimate Forward Rate (UFR) is onderdeel van de rentetermijnstructuur zoals maandelijks gepubliceerd door DNB. Het toepassen van de eerste stap van de nieuwe UFR-methode heeft per 1 januari 2021 een negatief effect van ongeveer € 48,0 miljoen en op de dekkingsgraad is dat 1,5%-punt.

Wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding

Dit wetsvoorstel is ingediend bij de Tweede Kamer op 16 september 2019.

Sinds mei 1995 worden pensioenaanspraken verdeeld volgens de methode van 'verevening'. Dit houdt in dat de ex-partner recht krijgt op een deel van het ouderdomspensioen van de deelnemer.

De voorgestelde standaardverdeling gaat uit van conversie van de helft van het tijdens het huwelijk opgebouwde ouderdoms- en partnerpensioen in een eigen aanspraak op ouderdomspensioen op het leven van de ex-partner. Dit is het bijzonder partnerpensioen, dat volgens de nieuwe wet kleiner wordt.

In beginsel wordt ook het bijzonder partnerpensioen omgezet in ouderdomspensioen voor de ex-partner.

Kleine pensioenen

Als het ouderdomspensioen lager is dan de afkoopgrens, dan heeft de ex-partner geen recht op een aandeel in het pensioen van de deelnemer, maar wel op een gering bijzonder partnerpensioen.

Samenwonenden

Volgens het wetsvoorstel krijgen ex-samenwonenden geen recht op conversie. Op vrijwillige basis kan een pensioenuitvoerder wel meewerken aan conversie voor ex-samenwonenden. Deze groep houdt wel recht op een bijzonder partnerpensioen.

Inwerkingtreding

De nieuwe wet zou van kracht worden op 1 januari 2021, maar dit is uitgesteld tot 2022.

Automatische waardeoverdracht kleine pensioenen

Met de invoering van de Wet waardeoverdracht kleine pensioenen is het mogelijk geworden dat pensioenuitvoerders kleine pensioenen automatisch overdragen naar de nieuwe uitvoerder van de aanspraakgerechtigde, zonder dat daarvoor instemming van de gerechtigde nodig is. Het gaat om aanspraken onder de afkoopgrens van € 503,24 (2021). Er is geen verplichting voor pensioenfondsen om hieraan mee te werken, maar veel pensioenfondsen gaan hiervan gebruik maken om de administratie te verlossen van een groot aantal kleine aanspraken. In eerste instantie gaat het om aanspraken van gewezen deelnemers van wie de deelneming op of na 1 januari 2018 is geëindigd. Later komen ook aanspraken die voor die datum zijn ontstaan in aanmerking voor automatische waardeoverdracht. De pensioensector heeft hiervoor een plan opgesteld. Bpf Zoetwaren draagt volgens planning in februari 2022 de kleine pensioen ontstaan vóór 1 januari 2018 over naar een nieuwe uitvoerder.

Het Bestuur verwacht geen materieel effect van de automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen op het pensioenfonds.

7.2 Onze beleidsdoelstellingen voor 2021

Het Bestuur heeft voor het jaar 2021 onderstaande specifieke aandachtsgebieden en doelstellingen geformuleerd.

Betaalbaarheid

In de huidige financiële wereld komt de betaalbaarheid van onze pensioenregeling steeds verder onder druk. Het Bestuur zal in 2021 met Sociale Partners de betaalbaarheid van de pensioenregeling en de pensioenambitie onderzoeken in het kader van de totale financiële opzet van het pensioenfonds, mede in relatie tot het nieuwe pensioenakkoord en rekening houdend met het overgangseffect van nieuwe FTK-voorschriften. Hierbij zal de financiële positie van het pensioenfonds worden betrokken en zal in het belang van de deelnemers worden gekeken naar een zo goed mogelijke pensioenregeling.

ESG

Het pensioenfonds hecht belang aan een leefbare wereld. Sinds 2019 publiceren we ieder kwartaal de stemrapportage op de website van het pensioenfonds. Daarnaast hebben we al een pagina over verantwoord beleggen op de website en is in 2020 voor het eerst het ESG-jaarverslag gepubliceerd.

In 2021 willen wij wederom stappen zetten in het duurzaamheidsbeleid:

- Formuleren en implementeren van concrete CO₂-reductie doelstellingen met tijdgebonden targets.
- Beleid inzake biodiversiteit ontwikkelen.
- Onderzoek en mogelijk implementatie van ESG-benchmarks in de aandelenportefeuille.
- Meten, beoordelen en rapporteren van OESO-schendingen en real life impact van de green bonds-strategie.

Communicatie en reputatie

Naast de continue verdere verbeteringen van onze communicatiemiddelen hebben wij voor 2021 onderstaande "speerpunten" vastgesteld:

- Gerichte communicatie met betrekking tot de transitie naar en de invoering van het nieuwe pensioenstelsel in de komende periode.
- Publicatie van halfjaarlijkse rapportages m.b.t. voortgang van ons ESG-beleid ter verdere verbetering van onze transparantie en toegankelijkheid op dit gebied. Voorts uitvoering van de SFDR-regelgeving. Doel van deze Europese regelgeving is de transparantie over duurzaamheid te vergroten. Het pensioenfonds heeft het zogenaamde level 1-gedeelte daarvan op 15 maart 2021 ingevoerd.
- Het invoeren van digitale overlegmogelijkheden voor deelnemers (persoonlijke videochatgesprekken met pensioenexperts/digitale presentaties door pensioenconsulent). Hiermee willen wij continuïteit bieden in deze service en de toegankelijkheid ervan (met name voor de jongere doelgroep) verbeteren.

Risicobeheersing

In 2021 zal het pensioenfonds de efficiency en effectiviteit van het risicomanagement verder versterken via een duidelijke taakverdeling voor de verschillende commissies en risicofuncties. Inhoudelijk zijn binnen het risicomanagement de speerpunten voor 2021 de risico's rondom het nieuwe pensioenakkoord en de risico's als gevolg van de gedaalde dekkingsgraad en lage rente.

Pensioenakkoord

In 2021 zal het Bestuur de gevolgen van de uitwerking van het Pensioenakkoord voor Bpf Zoetwaren onderzoeken in samenhang met het strategisch voornemen te komen tot verdere samenwerking met Pensioenfonds Bakkers. De opgerichte gezamenlijke Stuurgroep heeft tot taak toe te werken naar één pensioenfonds voor de voedingsbranche, bij voorkeur met nog meer pensioenfonds die zich bij dit initiatief aansluiten.

Vermogensbeheer

Naast de bovenvermelde ESG-initiatieven doet het pensioenfonds in 2021 een brede heroriëntatie naar de inrichting van de aandelenportefeuille. Hierbij kijken we naar de verdeling over regio's, factoren, large-, mid- en small-caps en actief versus passief beheer. Voorts willen wij in kaart brengen wat de gevolgen zijn van het pensioenakkoord op het beleggingsbeleid en hoe wij onze beleggingen optimaal kunnen aanpassen voor de periode tot aan het nieuwe pensioencontract.

8 Organisatie

8.1 Inleiding

In dit hoofdstuk doet het Bestuur verslag van de wijze waarop het pensioenfonds organisatorisch is bestuurd in 2020.

8.2 Werkwijze en vergaderstructuur

Het Bestuur heeft in 2020 tien bestuursvergaderingen en twee themadagen georganiseerd. Tijdens de themadagen was er in afwisselende samenstelling ook een delegatie van de Raad van Toezicht aanwezig. Daarnaast vergaderde het Bestuur viermaal samen met de Raad van Toezicht, waarvan tweemaal met uitsluitend het Dagelijks Bestuur. Tijdens twee vergaderingen van het Verantwoordingsorgaan was een delegatie van het Bestuur aanwezig.

Uiteraard is ook bestuurlijke aandacht uitgegaan naar de COVID-19-pandemie. In maart is een crisisteam Corona opgericht, bestaande uit een bestuursdelegatie, de risicomanager en de bestuursondersteuner vanuit TKP. Op wekelijkse basis heeft het team de ontwikkelingen gevolgd, waarbij de taakstelling speciaal gericht was op de analyse van risico's, de beleggingsportefeuille en de financiële situatie van het pensioenfonds, business continuity bij uitbestedingspartners, creditmanagement en communicatie. Op basis van de constatering dat het Bestuur in control was betreffende de risico's en geen verstoring van de operatie is opgetreden is het team begin september opgeheven en zijn de taken weer opgenomen in de reguliere commissiewerkzaamheden.

8.3 Organisatie

Het pensioenfonds heeft verschillende organen, namelijk het Bestuur, het Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht. De bestuursleden nemen tevens zitting in één of meerdere commissies. Daarnaast is een aantal externe partijen intensief bij het pensioenfonds betrokken. In de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) staan de taken en verantwoordelijkheden van alle betrokken partijen vermeld.

Paritaire invulling Bestuur

Het Bestuur van het pensioenfonds bestaat uit tien leden, waarvan vijf van werkgeverszijde, drie van werknemerszijde en twee namens de pensioengerechtigden.

- De bestuursleden van werkgeverszijde worden voorgedragen door de werkgeversvereniging in de sector. Dat is de Vereniging voor de Bakkerij- en Zoetwarenindustrie (VBZ) gevestigd in Den Haag.
- De bestuursleden van werknemerszijde worden voorgedragen door de volgende werknemersverenigingen:
 - o Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV, twee zetels);
 - o Christelijk Nationaal Vakverbond Vakmensen (CNV Vakmensen, één zetel).
- De bestuursleden namens de pensioengerechtigden worden via verkiezingen voorgedragen door de pensioengerechtigden.

Adviescommissies en stuurgroepen

Het pensioenfonds maakt gebruik van de mogelijkheid om het Bestuur op bepaalde aandachtsgebieden te doen adviseren door een aantal commissies, bestaande uit een afvaardiging uit het Bestuur, aangevuld met externe specialisten. Het pensioenfonds kent in dit kader een Dagelijks Bestuur, een beleggingsadviescommissie, een financieel adviescommissie, een pensioen- en uitbestedingsadviescommissie, een communicatieadviescommissie en een risicoadviescommissie. Daarnaast is een stuurgroep Toekomst actief en heeft de werkgroep Klimaat bijgedragen aan totstandkomen van het Klimaatbeleid van het pensioenfonds, waarna deze werkgroep is opgeheven.

8.3.1 Bestuur

Samenstelling Bestuur

In 2020 heeft een aantal bestuursmutaties plaatsgevonden. Mevrouw Bakermans trad af en werd als lid DB namens de werkgevers per 5 juni opgevolgd door mevrouw Van Beusekom. Mevrouw Jansen trad af en werd als lid DB namens de werknemers per 15 oktober opgevolgd door mevrouw Schaab. De heren Eggen en Molenaar traden per 15 mei respectievelijk 26 juni toe tot het Bestuur. Per 1 januari 2021 trad de heer Van den Brink af wegens pensionering. De heer Eski is op 9 december als aspirant-bestuurder tot het Bestuur toetreden.

Samenstelling bestuursorganen per 31 december 2020

Leden werkgevers	Geboortejaar	Zitting op voordracht van	Zitting sinds	Einde zittingstermijn	Zittings-termijn
Mevrouw M. van Beusekom (lid Dagelijks Bestuur)	1973	VBZ	05-06-2020	05-06-2024	2
De heer E. Schuurhuis	1957	VBZ	16-09-2014	16-09-2022	2
De heer J.C.M. Molenaar	1963	VBZ	26-06-2020	26-06-2024	1
De heer A.I. Foursoff	1962	VBZ	06-04-2020	06-04-2024	1
Mevrouw E.E.H.C. van den Bosch	1973	VBZ	21-08-2020	21-08-2024	1
Mevrouw K.F.D.C. van der Linden (aspirant)	1991	VBZ			

Leden werknemers	Geboortejaar	Zitting op voordracht van	Zitting sinds	Einde zittingstermijn	Zittingstermijn
Mevrouw S. Schaab (lid Dagelijks Bestuur)	1977	FNV	15-10-2020	15-10-2024	1
Mevrouw J.G.E. van Leeuwen	1986	FNV	13-10-2017	13-10-2021	1
De heer A. van den Brink	1954	CNV	01-02-2019	01-02-2023	1
De heer S. Eski (aspirant)	1989	CNV			

Leden pensioengerechtigden	Geboortejaar	Zitting sinds	Einde zittingstermijn	Zittingstermijn
De heer H.E. Hermans	1951	01-07-2014	01-07-2022	2
De heer J.W. Eggen	1963	15-05-2020	15-05-2024	1

In 2020 heeft de toezichthouder ingestemd met de benoeming van de dames Van den Bosch en Schaab, en de heren Eggen, Foursoff en Molenaar als bestuurslid.

Met de invulling van de vacatures is het Bestuur erin geslaagd om nog beter te voldoen aan de diversiteitscriteria. Tenminste 50% van de bestuurszetels worden ingevuld door een vrouw en tevens hebben één vrouwelijke bestuurder en de beide aspirant-bestuurders een leeftijd van beneden de 40 jaar.

De leden van het Bestuur treden eens in de vier jaar af en zijn direct herbenoembaar. Een bestuurslid kan maximaal 2 keer worden herbenoemd.

De indeling van de commissies Dagelijks Bestuur (DB), Pensioen- en uitbestedingsadviescommissie (PUAC), Risico-adviescommissie (RAC), Beleggingsadviescommissie (BAC), Communicatieadviescommissie (CAC) en Financieeladviescommissie (FAC) was per 31 december 2020 als volgt:

Bestuursleden	DB	PUAC	RAC	BAC	CAC	FAC
Mevrouw S. Schaab	X	X				
Mevrouw J.G.E. van Leeuwen		X			X	
De heer E. Schuurhuis					X	X
De heer H.E. Hermans				X	X	
De heer J.C.M. Molenaar			X	X		
De heer J.W. Eggen		X	X			
Mevrouw M. van Beusekom	X			X		
De heer A. van den Brink		X	X			
De heer A.I. Foursoff		X				X
Mevrouw K.F.D.C. van der Linden (asp.)					X	
Mevrouw E.E.H.C. van den Bosch			X			X
De heer S. Eski (asp.)		X			X	

Naast de genoemde commissies is er een Voorbereidingsgroep Toekomst die de samenwerking met Bpf Bakkers naar een volgend niveau brengt. Vanuit het pensioenfonds hebben mevrouw Schaab, mevrouw Van Beusekom en de heer

Foursoff zitting in deze Voorbereidingsgroep. De Voorbereidingsgroep vormt samen met de Sociale Partners de Stuurgroep Toekomst.

Vergoedingsregeling

Het Bestuur heeft een vergoedingsregeling. De vergoedingsregeling is voor het laatst in 2019 herzien. Het Bestuur conformeert zich ten aanzien van de vergoedingsregeling aan de normen uit de Code Pensioenfondsen.

- Het Bestuur voert een beheerst en duurzaam beloningsbeleid dat in overeenstemming is met de doelstellingen van het pensioenfonds;
- De beloning staat in redelijke verhouding tot de gedragen verantwoordelijkheid, de aan de functie gestelde eisen en het tijdsbeslag;
- Het Bestuur verstrekt geen prestatie gerelateerde beloningen;
- Het Bestuur voorkomt dat door de hoogte van de beloning van de leden van de Raad van Toezicht, een financieel belang een kritische opstelling in de weg staat;
- Het Bestuur verstrekt geen transitie- of ontslagvergoeding bij een tussentijds ontslag van een bestuurslid of van een lid van de Raad van Toezicht.

De vergoeding voor bestuursleden is een vaste compensatie per bestuurslid per jaar van € 30.000,- en € 60.000,- aan de leden van het Dagelijks Bestuur. De vergoeding voor een aspirant bestuurslid bedraagt 2/3^e deel van de vergoeding van een bestuurslid. Deze vergoedingen zijn exclusief btw. Hierbij wordt uitgegaan van een tijdsbesteding conform de normen die de toezichthouder uitgaat.

Het beloningsbeleid van externe partijen waar het pensioenfonds werkzaamheden aan heeft uitbesteed mag niet aanmoedigen tot het nemen van meer risico's dan welke voor het pensioenfonds aanvaardbaar is. Het beloningsbeleid van een externe partij moet zijn afgestemd op de omvang en organisatie van de externe partij en op de aard, omvang en complexiteit van zijn bedrijf, is in overeenstemming met de werkzaamheden, het risicoprofiel, de doelstellingen, het langetermijnbelang, de financiële stabiliteit en de prestaties van de externe partij als geheel, en draagt bij aan een deugdelijk, prudent en doeltreffend Bestuur van de externe partij. Het beleid inzake beloningen van de externe partij omschrijft de beloningscomponenten en beloningsstructuren die ertoe zouden kunnen bijdragen dat de externe partij meer risico's neemt dan voor het pensioenfonds aanvaardbaar is, alsmede de te volgen procedures en maatregelen die dergelijke beloningscomponenten en beloningsstructuren voorkomen en beheersen. Wanneer een externe partij onder de Wet financieel toezicht reeds gebonden is aan beloningsregels, dan is het voldoen aan deze wettelijke beloningsregels voldoende om aan het beloningsbeleid van het pensioenfonds te voldoen.

Het gewijzigde beloningsbeleid is door het Bestuur vastgesteld op 7 juni 2019 na een positief advies van het Verantwoordingsorgaan en met de goedkeuring van de Raad van Toezicht.

8.3.2 Raad van Toezicht

Het interne toezicht wordt uitgevoerd door de Raad van Toezicht. Op 31 december 2020 was de Raad van Toezicht als volgt samengesteld:

Leden	Geboortjaar	Zitting sinds	Zittingstermijn	Einde zittingstermijn
De heer K. Koedijk	1960	01-jul-20	1	01-jul-23
Mevrouw M.L. van der Steen-Jacquet (voorzitter)	1975	01-jul-18	1	01-jul-21
De heer L.V.J.M. Rolf	1961	01-jul-19	1	01-jul-22

De leden van de Raad van Toezicht kennen een zittingstermijn van drie jaar. Een RvT-lid kan maximaal één keer worden herbenoemd. Om het tegelijk aftreden van alle leden van de Raad van Toezicht te voorkomen is een rooster van aftreden opgesteld.

In 2020 is de heer Van de Kuilen afgetreden als lid van de RvT. Het Bestuur wil hem hartelijk danken voor zijn inzet voor het pensioenfonds. Hij is opgevolgd door de heer Koedijk.

Vergoedingsregeling

De vergoeding voor de leden van de Raad van Toezicht bedraagt € 15.000,- per jaar. Omdat de voorzitter van de Raad van Toezicht beduidend meer tijd kwijt is aan het uitoefenen van de functie, is de vacatievergoeding van de voorzitter verhoogd met 25%. De vergoeding voor een aspirant lid van de Raad van Toezicht bedraagt 2/3^e deel van de vergoeding van een raadslid. Dit is exclusief btw en inclusief reiskostenvergoeding.

8.3.3 Het Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan bestaat uit acht leden: drie vertegenwoordigers namens deelnemers, drie vertegenwoordigers namens pensioengerechtigden en twee werkgeversvertegenwoordigers.

Het Verantwoordingsorgaan is per 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Leden	Geboorte-jaar	Zitting op voordracht van	Vertegenwoordiging namens	Zitting sinds	Einde zittings-termijn	Zittings-termijn
De heer R.W.H. Brouwers	1947	De Unie	gepensioneerden	1 juli 2014	1 juli 2022	2
De heer H. Verkuijlen	1945	FNV	gepensioneerden	1 juli 2014	1 juli 2022	2
De heer E.A. Koopman	1946	FNV	gepensioneerden	1 januari 2017	1 juli 2020	1
De heer S. Waiboer	1954	FNV	werknemers	1 juli 2014	1 juli 2021	2
De heer P. Zoetemeijer	1953	FNV	werknemers	1 juli 2014	1 juli 2020	2
De heer N.J.M. Serfaes	1956	CNV Vakmensen	werknemers	1 juli 2014	1 juli 2022	2
De heer J.J. Gommans	1959	VBZ	werkgevers	1 juli 2014	1 juli 2022	2
Mevrouw K. Goutier	1982	VBZ	werkgevers	16 juli 2020	16 juli 2024	1

De leden van het Verantwoordingsorgaan treden eens in de vier jaar af en zijn direct herbenoembaar. Een lid van het Verantwoordingsorgaan kan maximaal 2 keer worden herbenoemd.

De heer Zoetemeijer is in 2020 gepensioneerd, maar blijft tijdelijk tot een nader te bepalen tijdstip namens de actieven in het Verantwoordingsorgaan zitting houden. Vacatures voor actieven in het Verantwoordingsorgaan zijn moeilijk in te vullen. Deze tijdelijke oplossing is in overeenstemming met het reglement en is in het belang van continuïteit en kennisborging.

De heer Koopman is 1 januari 2021 om persoonlijke redenen vroegtijdig afgetreden. Hij wordt middels deze weg vriendelijk bedankt voor zijn inzet voor het Verantwoordingsorgaan.

Vergoedingsregeling

De leden van het Verantwoordingsorgaan ontvangen een vergoeding gebaseerd op de SER-norm. Omdat de voorzitter van het Verantwoordingsorgaan beduidend meer tijd kwijt is aan het uitoefenen van de functie, is de vacatievergoeding van de voorzitter verhoogd met 25%.

De vergoeding voor een aspirant lid van het Verantwoordingsorgaan bedraagt 2/3^e deel van de vergoeding van een lid. Een aspirant lid draagt namelijk nog geen verantwoordelijkheden, maar is wel ongeveer evenveel tijd kwijt.

Het vacatiegeld voor aanwezigheid op een standaard vergadering en voor studiedagen bedraagt € 410 per dag en voor verblijfskosten wordt € 12 en voor reiskosten € 0,29 per kilometer vergoed. Voor korte overleggen (korter dan een uur) geldt een lagere vergoeding van € 137,-.

8.3.4 Sleutelfuncties

Op basis van de richtlijn IORP II zijn drie sleutelfuncties in de organisatie in het leven geroepen: de actuariële sleutelfunctie, de sleutelfunctie risicobeheer en als derde de sleutelfunctie interne audit. Het Bestuur heeft bij de inrichting van zijn bestuursfuncties rekening gehouden met de invoering van deze sleutelposities. Wat hierbij complicerend werkte, was dat sommige bestuurders/sleutelfunctiehouders in geen enkele commissie zitting mogen hebben (anders dan als toehoorder) of beperkt zijn in het aantal commissies waarin zitting wordt genomen. Dit zou de bestuurlijke bezetting te veel onder druk zetten. Ook vereisen deze sleutelfunctieposities kennis en vaardigheden die verdere opleiding vragen van bestuurders. Daarom is in het voorjaar van 2020 besloten de sleutelfuncties extern te beleggen. De actuariële functie is uitbesteed aan de certificerende actuaaris. Dit betreft zowel het houderschap als de vervulling van de sleutelfunctie.

De opdracht van de actuariële sleutelfunctiehouder is deze sleutelfunctie van het pensioenfonds uit te voeren conform de wettelijke eisen. De actuariële functie heeft een beoordelende en controlerende taak met betrekking tot de actuariële activiteiten van het pensioenfonds. De functie maakt deel uit van het interne beheersingssysteem van het pensioenfonds. De actuariële sleutelfunctiehouder rapporteert zijn aanbevelingen aan het Bestuur van het pensioenfonds.

De risicomanagementfunctie bestaat uit de (externe) sleutelfunctiehouder risicomanagement en een door het pensioenfonds aangewezen externe organisatie of persoon die de functie vervult (de "vervuller"). De opdracht van de risicomanagementfunctie is deze sleutelfunctie uit te voeren conform de wettelijke eisen. De risicomanagementfunctie draagt onder andere zorg voor een risicomangementsysteem dat bestaat uit strategieën, methodes, processen en rapportageprocedures die nodig zijn om op individueel en geaggregeerd niveau de risico's waaraan het pensioenfonds blootstaat of blootgesteld zou kunnen worden, alsook de onderlinge afhankelijkheden en relaties daartussen voortdurend te onderkennen, te meten, te bewaken, te beheren en te rapporteren. De risicomanagementfunctie zorgt er tevens voor dat het risicomangementsysteem doeltreffend is en goed geïntegreerd is in de besluitvormingsprocessen van het pensioenfonds en dat het risicomangementsysteem wordt uitgedragen door het Bestuur. De sleutelfunctiehouder risicomanagement rapporteert aan het Bestuur en de Raad van Toezicht.

De interne auditfunctie bestaat uit de (externe) sleutelfunctiehouder interne audit en een door het pensioenfonds aangewezen externe organisatie of persoon die de functie vervult (de "vervuller"). De opdracht van de interne auditfunctie is deze sleutelfunctie van het pensioenfonds te vervullen conform de wettelijke eisen. De interne auditfunctie evalueert onder meer of de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de integere en beheerste bedrijfsvoering, inclusief de uitbestede werkzaamheden, adequaat en doeltreffend zijn. De interne auditfunctie vormt het sluitstuk van alle waarborgen binnen het pensioenfonds wat betreft de beheerste en integere bedrijfsvoering. De sleutelfunctiehouder interne audit rapporteert aan het Bestuur en de Raad van Toezicht.

8.3.5 Uitbestede werkzaamheden

Pensioenbeheer

De administratie van het pensioenfonds en de betaling van de pensioenen conform de pensioenregelingen heeft het Bestuur uitbesteed aan TKP. Nadere afspraken over de kwaliteit van de dienstverlening zijn vastgelegd in een Service Level Agreement (SLA) voor pensioenbeheer.

TKP rapporteert ieder kwartaal over de dienstverlening middels een kwartaalrapportage. Deze rapportages worden besproken met het Bestuur en vormen een belangrijk document in het kader van het risicomanagement van het pensioenfonds.

Coördinator Vermogensbeheer en Vermogensbeheer

Het Bestuur heeft NN Investment Partners (NNIP) als Coördinator Vermogensbeheer aangesteld. NNIP is operationeel verantwoordelijk voor de invulling en het beheer van de beleggingsportefeuille, inclusief de selectie van gespecialiseerde vermogensbeheerders voor onderdelen van de portefeuille.

De selectie en monitoring van de beheerders wordt uitgevoerd door Altis, een gespecialiseerde dochteronderneming van NNIP. Naast beleggingsinhoudelijke afwegingen wordt hierbij ook rekening gehouden met het duurzaamheidskarakter van de beheerder, juridische aspecten en kosten. Het Bestuur ontvangt hierover elk kwartaal een rapportage per beheerder met de actuele opinie van Altis over de beheerder en de in het kwartaal gerealiseerde resultaten.

De Coördinator Vermogensbeheer ziet toe op deze vermogensbeheerders en adviseert het Bestuur over aanstelling en ontslag van deze partijen. De Coördinator Vermogensbeheer rapporteert maandelijks over de performance en de positie van de portefeuille ten opzichte van de afgesproken benchmark en op kwartaalbasis in meer detail over de samenstelling, rendementen en risico's van de beleggingsportefeuille.

Onafhankelijke Risicomanager

Er is een Onafhankelijke Risicomanager, Ortec Finance, die verantwoordelijk is voor het monitoren van en adviseren over financiële en niet-financiële risico's. De Onafhankelijke Risicomanager opereert onafhankelijk van de Coördinator Vermogensbeheer. Op maand- en kwartaalbasis stelt zij rapportages op ten behoeve van het Bestuur. Tevens adviseert zij het Bestuur over het te voeren strategische beleid en de impact van nieuwe wet- en regelgeving.

Bewaarnemer

Verder is er een Bewaarnemer (custodian), Bank of New York Mellon, die een onafhankelijke performancemeting uitvoert en de resultaten consolideert. De bewaarnemer verzorgt de beleggingsadministratie en rapporteert over de posities ten opzichte van de neutrale posities die zijn opgenomen in het beleggingsplan. De bewaarnemer administreert ook de beleggingen die niet bij de bewaarnemer onder bewaring zijn.

Controle, ondersteuning en advies

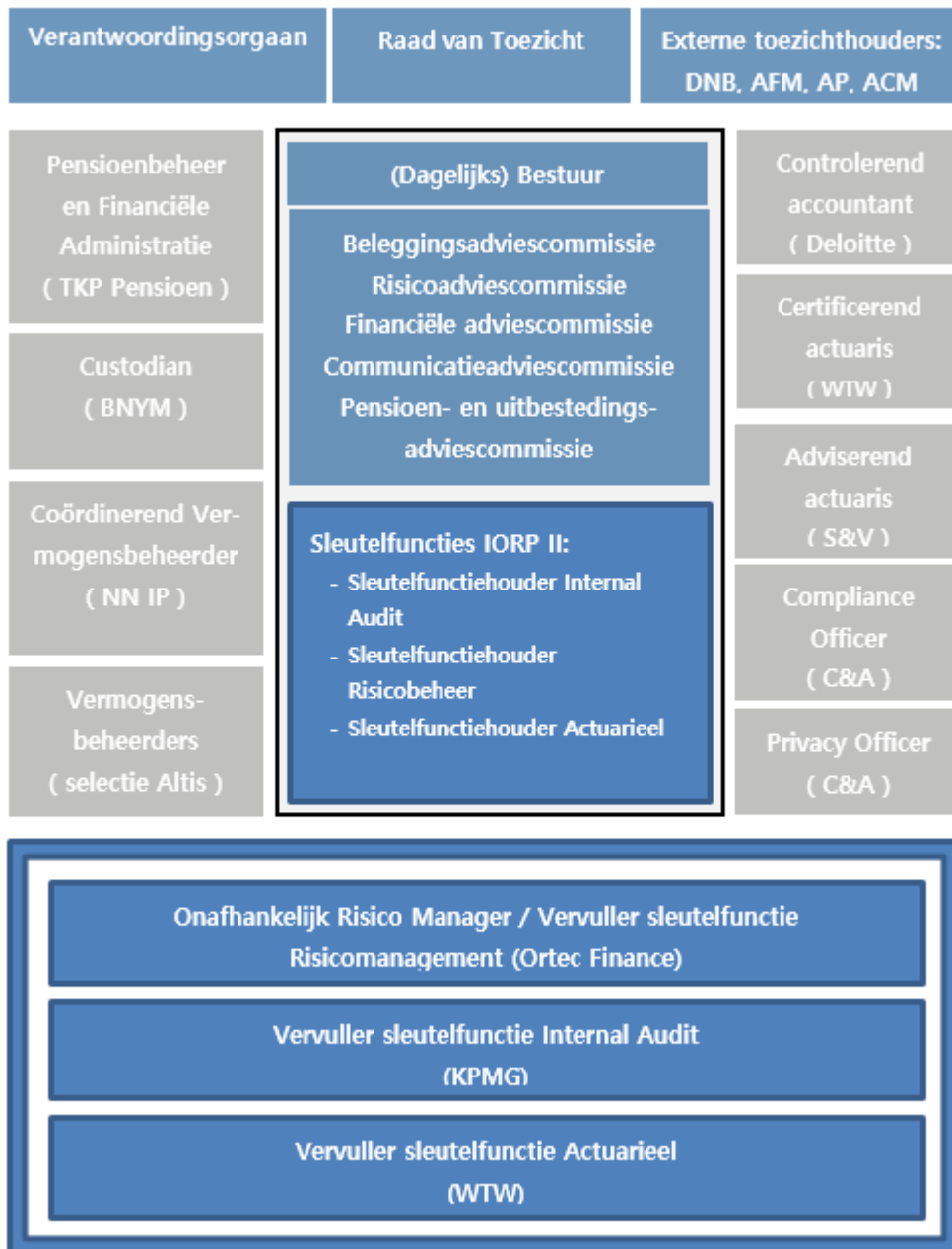
Het pensioenfonds heeft zich in 2020 bij zijn werkzaamheden laten controleren, ondersteunen en adviseren door de volgende partijen:

Accountant: De heer E.M. van der Hall RA, Deloitte Accountants B.V.
Adviserend actuaire: Mevrouw L. Thissen, Sprenkels & Verschuren

Certificerend actuaaris: De heer E.W.J.M. Schokker, Towers Watson Netherlands B.V.; per 1 januari 2021 opgevolgd door de heer H. Zaghdoudi, Towers Watson Netherlands B.V.
Compliance Officer: Mevrouw E. Hoving, Compliance & Advisory

8.3.6 Organogram

De organisatie van het pensioenfonds ziet er als volgt uit:

8.4 Klachten en geschillen

De wijze waarop het pensioenfonds omgaat met klachten en geschillen is vastgelegd in een klachten- en geschillenregeling. Deze regeling is opgenomen in de pensioenregeling en is beschikbaar op de website van het pensioenfonds en dus voor alle belanghebbenden toegankelijk. Het pensioenfonds heeft voor geschillen een adviescommissie ingericht. Belanghebbenden kunnen zich tot deze commissie wenden als zij het niet eens zijn met een besluit van het pensioenfonds jegens hen over de toepassing van

het pensioenreglement en het uitvoeringsreglement. Voor de procedure gelden nadere voorwaarden die zijn vastgelegd in de klachten- en geschillenregeling. In 2020 zijn zeven klachten ingediend, waarvan drie door deelnemers en vier door werkgevers. Deze klachten gingen over het toekennen van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, een nieuwsbrief, verplichte aansluiting bij het pensioenfonds en premie-incasso. De afhandeling heeft volgens de klachten- en geschillenregeling plaatsgevonden.

8.5 Goed Pensioenfondsbestuur

Goed pensioenfondsbestuur houdt onder meer in het integer en transparant handelen door het Bestuur, waarbij een belangrijke plaats wordt ingeruimd voor het afleggen van verantwoording aan het Verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid. De principes van goed pensioenfondsbestuur zijn verankerd in de Pensioenwet. Het Bestuur heeft in zijn besluitvorming evenwichtige belangenafweging centraal staan. In het geval er pensioenonderwerpen ter besluitvorming voorliggen worden de relevante aspecten t.b.v. evenwichtige belangenafweging hierin betrokken. Het Bestuur is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid voor het goed besturen van het pensioenfonds en zal alles doen wat nodig is voor de handhaving van het vertrouwen in het pensioenfonds. Ontwikkelingen op dit terrein worden nauwlettend gevolgd.

Met het Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht is, met inachtneming van hun specifieke taken, in het verslagjaar constructief overleg gevoerd. Hierbij wordt de samenwerking als goed ervaren. De Raad van Toezicht stelt zich naar het Bestuur gevraagd en ongevraagd op als constructieve gesprekspartner en voorziet het Verantwoordingsorgaan en het Bestuur van goede adviezen voor de te treffen besluitvorming. Zowel het Verantwoordingsorgaan als de Raad van Toezicht hebben verslag uitgebracht over hun werkzaamheden. Deze zijn opgenomen in hoofdstuk 10 en 11.

Het Bestuur vindt permanente scholing noodzakelijk, voor het Bestuur als geheel en voor bestuursleden afzonderlijk. Het Bestuur heeft in 2020 vier themadagen gevolgd op het gebied van Factorbeleggen, het Pensioenakkoord, ALM (Asset Liability Management) en ERB (Eigen Risico Beoordeling). Verder hebben de bestuursleden opleidingen gevolgd, waaronder terzake van IT-risico's, literatuur bijgehouden, seminars en lezingen op pensioengebied bijgewoond en ervaringen met andere bestuursleden uitgewisseld. Het Bestuur had op 16 oktober een fysieke bijeenkomst gepland voor zijn zelfevaluatie maar die is in verband met Corona afgezegd en verplaatst naar medio 2021.

8.5.1 Code Pensioenfonds

De in 2018 herziene Code Pensioenfonds is wettelijk verankerd. De normen in de Code zijn een aanvulling op wet- en regelgeving. De normen in de Code zijn weliswaar leidend, maar de Code laat ruimte voor eigen verantwoordelijkheid van het pensioenfondsbestuur. Pensioenfonds mogen de Code daarom naleven volgens het 'pas-toe-of-leg-uit'- beginsel. Afwijken van de norm is dus mogelijk, als daar een goede reden voor is en hierover verantwoording wordt afgelegd in het jaarverslag. Het Bestuur heeft de naleving van de Code geïnventariseerd. Hierbij is gebleken dat het pensioenfonds de Code geheel naleeft.

8.5.2 Compliance

Sinds 2015 is mevrouw mr. E. Hoving van Compliance & Advisory B.V. Compliance Officer van het pensioenfonds. De Compliancefunctie is gericht op de naleving van relevante wet- en regelgeving en de interne regels van het pensioenfonds waarbij de focus ligt op cultuur, gedrag en integriteit. Mevrouw Hoving is tevens aangesteld als de Privacy Officer van het pensioenfonds. Jaarlijks stelt de Compliance Officer een Compliance Programma op, waarbij in 2020 werkzaamheden zijn verricht in het kader van de volgende onderwerpen:

- Governance
- Monitoring Gedragscode
- Incidenten- en klokkenluidersregeling, Issueregister
- Systematische integriteitsrisicoanalyse
- Compliance Risicomanagement
- Privacy (AVG)
- Signalering Wet- en regelgeving & Thema's DNB

In 2020 is over deze onderwerpen regelmatig overleg geweest tussen de Compliance Officer en het Dagelijks Bestuur, het Bestuur en de Raad van Toezicht. Hierna wordt kort een aantal onderwerpen nader toegelicht welke in deze overleggen zijn besproken.

Governance

In 2020 zijn meerdere bestuursleden benoemd. De Compliance Officer toetst de kandidaat-leden vooraf en beoordeelt de ontvangen informatie op de nevenfuncties en integriteitsaspecten.

Gedragscode

Het pensioenfonds heeft een gedragscode waarin regels en richtlijnen voor bestuurders en andere betrokkenen zijn opgenomen. Deze regels en richtlijnen zijn ter voorkoming van conflicten tussen belangen van het pensioenfonds en de privébelangen van betrokkenen en ter voorkoming van het gebruik maken van vertrouwelijke informatie van het pensioenfonds voor privédoeleinden. De gewijzigde gedragscode is op 31 januari 2020 vastgesteld. De Compliance Officer controleert of de bestuursleden en andere betrokkenen de gedragscode naleven. De Compliance Officer heeft in 2020 geen overtreding van de gedragscode geconstateerd.

AVG

Het pensioenfonds is in 2020 steeds compliant geweest aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De AVG heeft als doel de privacyrechten van personen te verbeteren en brengt meer en andere verantwoordelijkheden met zich mee voor pensioenfondsen. De Pensioenfederatie heeft in 2019 de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen (Gedragslijn) aangenomen en deze Gedragslijn is vanaf 1 januari 2020 in werking getreden. De Gedragslijn is een nadere uitwerking van de AVG, specifiek gericht op de pensioenuitvoering. Het pensioenfonds heeft hierop in 2020 een gap-analyse laten uitvoeren, welke heeft geleid tot beperkte aanpassingen in het privacybeleid, het verwerkingsregister, de privacyverklaring en het cookiebeleid van het pensioenfonds.

De pensioenuitvoerder heeft door middel van een Privacy Audit door een onafhankelijke partij haar privacy-raamwerk, de manier waarop de pensioenuitvoerder de AVG heeft geïmplementeerd, laten onderzoeken. In 2019 heeft de pensioenuitvoerder de werking van de door haar getroffen maatregelen binnen dit raamwerk getoetst om aan te tonen dat zij in control is ten aanzien van de risico's met betrekking tot de AVG (en daarmee ook de Gedragslijn). De uitkomsten van de audit in 2020 hebben aangetoond dat de interne beheersmaatregelen die verband houden met privacy-raamwerk in alle van materieel belang zijnde aspecten op afdoende wijze zijn opgezet, bestaan en effectief werken gedurende 2019.

Systematische integriteitsrisicoanalyse

Eind 2020 is de Systematische Integriteitsrisicoanalyse (SIRA) geactualiseerd door de Compliance Officer en besproken door het Bestuur. Er zijn geen wijzigingen aangebracht in de scores, maar er is vooral gekeken naar de aanwezigheid en effectiviteit van de beheersmaatregelen. Dit heeft geen bevindingen opgeleverd die actie behoeven.

Compliance Risicomanagement

Op basis van de Compliance-Control matrix voor de niet financiële risico's (CCM) heeft in het kader van het juridisch risico een beoordeling plaatsgevonden van het contract met TKP en het contractenregister. In het eerste halfjaar van 2020 is er verslag gedaan van de verrichte werkzaamheden, constatering en aanbevelingen. Deze worden door het Bestuur meegenomen in de onderhandelingen over het te hernieuwen contract met TKP.

Signalering wet- en regelgeving

Dit jaar is voor het eerst een overzicht van wet- en regelgeving opgesteld, dat een bredere scope heeft dan alleen pensioenonderwerpen. Zo worden bijvoorbeeld ook de ontwikkelingen m.b.t. regelgeving op het gebied van vermogensbeheer, Wwft en privacy gesignaleerd. Voorts wordt ook de mate van impact op de activiteiten van het pensioenfonds aangegeven.

8.5.3 Klokkenluidersregeling en incidentenregeling

Het Bestuur vindt het belangrijk dat belanghebbenden die financieel (mede)afhankelijk zijn van het pensioenfonds, zonder gevaar voor hun positie kunnen rapporteren over onregelmatigheden binnen het pensioenfonds. Denk daarbij aan leden van het Bestuur, het Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht en andere functionarissen. Met onregelmatigheden worden hier onregelmatigheden van algemene, operationele of financiële aard bedoeld. Het Bestuur heeft hiervoor een incidenten- en klokkenluidersregeling opgesteld. Deze regeling is te vinden op de website. Een onregelmatigheid wordt gerapporteerd aan de Compliance Officer van het pensioenfonds. Het Bestuur bevordert dat de dienstverleners eveneens een klokkenluidersregeling hebben.

Het incidentenregister 2020 toont zes operationele incidenten van zodanig beperkte omvang, dat geen melding als datalek of andere melding aan toezichthouders nodig was. De incidenten zijn met de betrokken uitvoerder besproken en zijn afgehandeld. Naar aanleiding van de incidenten zijn zonedig structurele maatregelen getroffen om dergelijke incidenten in de toekomst te voorkomen.

8.5.4 Integriteitsbeleid

Het Bestuur heeft een integriteitsbeleid opgesteld. De doelstelling van het integriteitsbeleid is het stimuleren dat aan het pensioenfonds verbonden personen op alle niveaus handelen in overeenstemming met maatschappelijk geaccepteerde waarden en normen in het algemeen, met de specifieke waarden en normen die gelden voor het pensioenfonds in het bijzonder en uiteraard met de (toezicht)wet- en regelgeving. Standaarden zoals de gedragscode van het pensioenfonds maken deel uit van die regels.

8.6 Informatie inzake toezicht

De Nederlandsche Bank (DNB), de Autoriteit Financiële Markten (AFM), De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en De Autoriteit Consument en Markt houden toezicht op pensioenfonds. DNB beoordeelt de aspecten met betrekking tot de algehele bedrijfsvoering. De AFM ziet toe op gedrag en communicatie. De Autoriteit Persoonsgegevens houdt toezicht op de verwerking van Persoonsgegevens en De Autoriteit Consument en Markt houdt toezicht op de mededinging, de telecomunicatie en het consumentenrecht.

DNB

In 2020 heeft het pensioenfonds tijdig alle maand-, kwartaal- en jaarstaten ingediend bij DNB. In 2020 heeft het pensioenfonds een vragenlijst van DNB ingevuld over de niet-financiële risico's en de integriteitsrisico's. In mei vond het reguliere periodieke overleg plaats tussen DNB en een bestuursdelegatie.

AFM

In 2020 zijn de UPO's tijdig verzonden. Tevens heeft het pensioenfonds meegewerkt aan een algemeen onderzoek naar tweedepijlerpensioenen.

AP

Er hebben in 2020 geen meervoudige datalekken plaatsgevonden.

Geen boetes en dwangsommen

De toezichthouder heeft het pensioenfonds in 2020 geen dwangsommen en boetes opgelegd of aanwijzingen verstrekt. Verder heeft de toezichthouder in 2020 geen bewindvoerder bij het pensioenfonds aangesteld.

8.7 Geschiktheid Bestuur en permanente educatie

Het geschiktheidsplan is in lijn met governance en de aanbevelingen van de Pensioenfederatie over bestuurlijke geschiktheid (Handreiking Geschikt Pensioenfondsbestuur). Het geschiktheidsplan wordt periodiek geactualiseerd. Tijdens de evaluatiegesprekken met individuele bestuurders heeft het Dagelijks Bestuur de opleidingsbehoeften en ambities van de bestuurders in kaart gebracht.

8.8 Statutenwijziging

De statuten van het pensioenfonds zijn in 2020 niet gewijzigd.

9 Pensioenregeling

Pensioenregeling

De inhoud van de pensioenregeling is het resultaat van het overleg tussen cao-partijen.

Het pensioenfonds voert een middelloonregeling uit. Deze regeling is voor alle deelnemers gelijk en bestaat uit een:

- Levenslang ouderdomspensioen, waarbij deelnemers met 68 jaar met pensioen gaan. Deelnemers kunnen wel eerder, later of gedeeltelijk met pensioen gaan;
- Partnerpensioen van 70% van het bereikbare ouderdomspensioen;
- Wezenpensioen van 14% van het te bereiken ouderdomspensioen.

Met ingang van 1 januari 2018 is de pensioeningangsdatum verhoogd naar 68 jaar. Nog steeds blijft de mogelijkheid bestaan om eerder met pensioen te gaan. De deelnemers zijn hierover in februari 2018 geïnformeerd.

Op de website www.pensioenzoetwaren.nl wordt de regeling in begrijpelijke taal uitgelegd. Op deze website zijn ook informatieve brochures te downloaden.

De belangrijkste kenmerken van deze pensioenregeling zijn opgenomen in bijlage 1.

Extra ouderdomspensioen voor oud-Koekdeelnemers

Deelnemers geboren na 31 december 1949 maar vóór 1 januari 1972 die onafgebroken deelnemer aan de prepensioenregeling zijn geweest verkrijgen recht op extra ouderdomspensioen in de periode tussen 1 januari 2006 en de eerste dag van de maand waarin de deelnemer de 61-jarige leeftijd bereikt, maar uiterlijk 1 januari 2021. Het recht op extra ouderdomspensioen ontstaat op de pensioeningangsdatum. De toekenning en financiering van de extra aanspraken heeft volledig plaatsgevonden op 31 december 2019.

Extra ouderdomspensioen voor oud-Snoepdeelnemers

Deelnemers geboren na 31 december 1949 maar vóór 1 januari 1971 die onafgebroken deelnemer aan de prepensioenregeling zijn geweest verkrijgen recht op extra ouderdomspensioen in de periode tussen 1 januari 2006 en de eerste dag van de maand waarin de deelnemer de 61-jarige leeftijd bereikt, maar uiterlijk 1 januari 2021. Ook deze aanspraken zijn volledig gefinancierd op 31 december 2019.

10 Raad van Toezicht

10.1 Verslag van de Raad van Toezicht

Inleiding

De Raad van Toezicht (de Raad) ziet terug op een jaar waarin veel belangrijke vraagstukken aan de orde zijn gekomen. Dit betrof onder andere de premie en opbouwpercentage voor 2021, de impact van de COVID-19-pandemie (COVID-19) op het fonds, de samenwerking met BPF Bakkers en de voorbereiding op de implementatie van het nieuwe pensioenakkoord. Over deze en andere onderwerpen is regelmatig overleg geweest met het Bestuur en het Verantwoordingsorgaan (VO).

Samenstelling

Gedurende het eerste halfjaar bestond de Raad uit Gerard van de Kuilen, Leo Rolf en Marie-Laurence van der Steen-Jacquet (voorzitter). Van de Kuilen is medio 2020 volgens rooster afgetreden. Wij danken hem voor zijn jarenlange deskundige inzet voor het fonds en voor de plezierige samenwerking binnen de Raad.

Van de Kuilen is opgevolgd door Kees Koedijk. Kees heeft zich sinds begin 2020 ingewerkt en kon daardoor soepel instromen.

Alle leden van de Raad zijn lid van de Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector (VITP). Zij hanteren bij hun werk de VITP-code (zie hierna).

De zittingstermijnen van de leden zijn het bestuursverslag opgenomen.

Taken

In overeenstemming met artikel 3 van het Reglement Raad van Toezicht, heeft de Raad tot taak:

1. toezicht te houden op het beleid van het Bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds;
2. toe te zien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het Bestuur;
3. het Bestuur met Raad terzijde te staan;
4. zich op te stellen als gesprekspartner van het Bestuur;
5. goedkeuring te hechten, dan wel te onthouden, terzake de voorgenomen besluiten van het Bestuur tot vaststelling van:
 - a. het jaarverslag en de jaarrekening;
 - b. de profielschets voor pensioenfondsbestuurders;
 - c. het beleid over beloningen, met uitzondering van de beloning van de Raad;
 - d. gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het fonds of de overname van verplichtingen door het fonds;
 - e. liquidatie, fusie of splitsing van het fonds;
 - f. het omzetten van het fonds in een andere rechtsvorm.

Bij zijn toezichthoudende taak hanteert de Raad als normenkader de wet- en regelgeving, de Code Pensioenfondsen, de statuten, reglementen en gedragscode van de stichting Bpf Zoetwaren.

Speerpunten 2020

Voor 2020 had de Raad drie toezichtthema's:

1. Implicaties pensioenakkoord voor het fonds

Gegeven het streven van Bpf Zoetwaren en Bpf Bakkers om op het moment van de invoering van het nieuwe pensioenstelsel samen te gaan, is het initiatief van het Bestuur om in samenspraak met de Sociale Partners een gezamenlijke projectorganisatie op te richten een logische keuze. Met het Bestuur is besproken dat het van belang is dat de criteria voor de keuze van een contractvorm met alle nodige elementen van solidariteit en collectiviteit vooraf helder zijn om te waarborgen dat de nieuwe regeling passend is voor de deelnemers en pensioengerechtigden van Bpf Zoetwaren.

Daarnaast stelt het nieuwe pensioencontract aanvullende eisen aan het IT-systeem dat de administratie van de nieuwe regeling moet verzorgen. De Raad constateert dat het Bestuur aandacht heeft voor de tijdige beschikbaarheid van een geschikte IT-systeem voor de administratie van het nieuwe pensioencontract tegen aanvaardbare investeringen.

De transitie naar een nieuw contract is een meerjarig strategisch traject en is om deze reden wederom als toezichtthema voor het komende jaar geformuleerd. De Raad zal met het Bestuur het gesprek blijven aangaan inzake de doorlopende betrokkenheid van de stakeholders en de te nemen stappen in dit traject.

2. Samengaan met BPF Bakkers en verdere consolidatie

In verslagjaar is duidelijk geworden dat het nieuwe pensioencontract een oplossing bood voor de eerder onderkende knelpunten voor het samengaan met Bpf Bakkers. Als gevolg hiervan hebben beide besturen de intentie om op implementatiedatum van het nieuwe pensioencontract samen te gaan. De Raad onderkent net als het Bestuur de (schaal)voordelen die ten grondslag aan deze keuze liggen.

In 2020 heeft de Raad naast de samenwerking met Bakkers meer in het algemeen gekeken naar de consolidatiestrategie van Zoetwaren. Met het Bestuur is gesproken over de strategie van magneetfonds in de voedingssector en de implicaties van deze strategie voor het proces van transitie naar het nieuwe pensioencontract in combinatie met het samengaan met Bpf Bakkers. De Raad begrijpt de wens van het Bestuur om kansen voor optimalisatie van schaalvoordelen niet voorbij te laten gaan maar constateert dat deze strategische keuze extra complexiteit met zich meebrengt. De Raad moedigt het Bestuur aan om aandacht te blijven schenken aan de zorgvuldigheid van de door te lopen processen.

Gezien het belang en de blijvende actualiteit van het onderwerp, ziet de Raad het als een speerpunt voor het komend jaar.

3. Implementatie IORP II –Vervolg

Als laatste stap in de inrichting van het 3-lines-of-defence zijn in verslagjaar de sleutelfunctiehouders risicobeheer en audit benoemd. De Raad constateert dat alle sleutelfuncties adequaat invulling hebben gegeven aan hun functies. In verslagjaar heeft de Raad aandacht besteed aan de implementatie van de eigen risico beoordeling (ERB), als onderdeel van IORP II.

De Raad beschouwt dit toezichtthema daarom als afgerond en zal de werking van de sleutelfuncties en de monitoring van de actiepunten voortvloeiend uit de ERB als onderdeel van het reguliere toezicht meenemen.

De Raad agendeert de toezichtthema's in elke kwartaalvergadering, om samen met het Bestuur de stand van zaken te bespreken.

Deskundigheid/geschiktheid/functioneren van de Raad

De leden van de Raad dragen zelf zorg voor het verwerven en onderhouden van hun deskundigheid. Hiervoor hebben de leden in 2020 individueel verschillende relevante themadagen en webinars bijgewoond.

In het verslagjaar was het de bedoeling conform de Code Pensioenfonds om de zelf-evaluatie door een externe partij te laten begeleiden. Gegeven de onmogelijkheid om fysiek bij elkaar te komen als gevolg van de sanitaire maatregelen gerelateerd aan de COVID-19, is in samenspraak met het Bestuur besloten, om de externe begeleiding met een jaar te verzetten. In december 2020 heeft de Raad het eigen functioneren derhalve zelf geëvalueerd, met inbreng van het Bestuur en het VO. Het verslag van deze zelfevaluatie is aangeboden aan het Bestuur en aan het VO.

Extern toezicht – intern toezicht

In 2020 is er geen contact geweest tussen de Raad en DNB.

Vergaderingen

De Raad komt ieder kwartaal bijeen met het Bestuur, om de algemene gang van zaken in het fonds door te nemen. Deze vergaderingen zijn halfjaarlijks met het gehele Bestuur en halfjaarlijks met het Dagelijks Bestuur. Verder wordt halfjaarlijks gesproken met het VO en jaarlijks met de accountant, actuaris(sen), Compliance Officer, de sleutelfunctiehouders en -vervullers alsmede de belangrijkste overige dienstverleners zoals de actuariële adviseur en de fiduciair beheerder. Doel van deze gesprekken is om een zo goed en compleet mogelijk beeld van het fonds te verkrijgen ten behoeve van een adequate vervulling van de toezichtstaak van de Raad.

De Raad woont de Bestuursvergadering bij waarin het jaarverslag wordt vastgesteld en is zo mogelijk aanwezig bij de themadagen van het Bestuur. Daarnaast zijn er kennismakingsgesprekken met kandidaat-Bestuurders, in het kader van benoemingstrajecten. Deze gesprekken vinden plaats voordat de kandidaat ter toetsing aan de externe toezichthouder wordt voorgedragen.

Via e-mail en telefonisch is er regelmatig contact met het dagelijks Bestuur van het fonds, alsmede met de Bestuursondersteuner(s) van de uitvoeringsorganisatie. Hierdoor kan snel worden geschakeld, bijvoorbeeld bij voorgenomen benoemingen. Bovendien komt de Raad tussen de kwartaal-besprekingen afzonderlijk bijeen, om indrukken uit te wisselen en aandachtspunten te formuleren. Deze informele besprekingen dragen bij aan de effectiviteit tijdens de kwartaalvergaderingen met het (dagelijks) Bestuur.

Hieronder worden de activiteiten en bevindingen per beleidsterrein beschreven, gevolgd door een samenvatting aan de hand van de thema's van de Code Pensioenfonds.

Bevindingen

Financiële opzet

De betaalbaarheid van de pensioenregeling van het pensioenfonds Zoetwaren komt steeds verder onder druk. In 2020 was een ondergrens geformuleerd voor de premiedekkingsgraad van 80% over acht kwartalen. Deze grens is bij de vaststelling van de premievaststelling voor 2021 moeilijk handhaafbaar gebleken. Er is daarom voor 2021 een pragmatische oplossing gekozen ten aanzien van de gewenste verhouding tussen premiedekkingsgraad, premie en opbouw. De premie is daarom verhoogd van 27,6% naar 30% (het maximum in de cao) en de opbouw is verlaagd van 1,875 % naar 1,7%. In 2021 zal het Bestuur in samenspraak met de Sociale Partners de betaalbaarheid van de pensioenambitie opnieuw onderzoeken. De Raad zal ook in 2021 de discussie en de besluitvorming omtrent de nieuwe premie voor 2022 en de opbouw nauwgezet blijven volgen.

Beleggingsbeleid

De ingelegde pensioenpremies van het fonds worden belegd met als doel om voldoende rendement te halen voor het nakomen van de nominale verplichtingen en het realiseren van de ambitie. Daarbij houdt het Bestuur rekening met verantwoorde risico's, kostenefficiëntie, transparantie en maatschappelijk verantwoord beheer. Het pensioenfonds heeft een matchingportefeuille en een returnportefeuille. De matchingportefeuille richt zich op de afdekking van het renterisico en het zeker stellen van het nominale pensioen. De gehanteerde norm van de renteafdekking op basis van marktrente is voor 2020 vastgesteld op 40%. Tevens is het instrument van de dynamische rente-afdekking aan het resultaat toegevoegd. De reden hiervoor was vooral het gunstige effect voor het verwachte pensioenresultaat. Gegeven de beperkte ruimte voor verdere rentedaling en wel veel ruimte voor een verdere stijging wordt een belangrijk deel van het economisch risico-budget bewust besteed aan rente-risico. De returnportefeuille richt zich op het realiseren van voldoende rendement om de ambitie te kunnen waarmaken. In 2020 waren de financiële markten sterk in beweging. De hoogrentende obligaties rendeerden met -3,4% negatief, daarbij gehinderd door de scherpe daling van de dollar. Aandelen hadden een buitengewoon turbulent jaar onder als gevolg van COVID 19 dat toch nog resulteerde in een positief rendement van 1,4%. De onroerend goed portefeuille rendeerde eveneens positief met 2,2% dat met name in Nederlandse woningen werd behaald. In totaal resulteerde in 2020 een rendement voor de returnportefeuille van 3,3%, inclusief de gebruikte valuta-afdekking.

Het pensioenfonds belegt sinds medio 2018 een deel van de aandelenbeleggingen in twee multi-factor strategieën. In 2020 bleven deze strategieën sterk achter bij de relevante indices. De multi-factor beleggingen bleven respectievelijk 4% en 8,9% achter bij de relevante MSCI indices. Aangezien deze resultaten een voortzetting waren van de negatieve beleggingsresultaten van 2019 voor deze categorie, heeft het Bestuur daarom in 2020 de strategie en beide managers grondig geëvalueerd en tevens de allocatie voor deze strategie voor 2021 verder ingeperkt.

Het beleggingsbeleid was het afgelopen jaar zondermeer ingewikkeld, vooral door de sterk toegenomen turbulentie en natuurlijk de gevolgen van de Covid-19. De Raad is van mening dat er in 2020 een adequaat en kundig beleggingsbeleid is gevoerd. Het strak monitoren van de renteafdekking en het evalueren van de factor-strategieën heeft er mede voor gezorgd dat in een ingewikkelde omgeving toch nog een beperkt positief resultaat geboekt kon worden en dat de portefeuille van beleggingen goed gepositioneerd is voor 2021.

Pensioenadministratie

In het verslagjaar heeft het Bestuur samen met andere pensioenfonds een audit laten uitvoeren naar het voornemen van TKP om gebruik te willen maken van clouddiensten. Dit heeft geleid tot aanpassingsvoorstellen die besproken zijn met de Raad. De Raad zal deze ontwikkeling blijven volgen. Verder heeft het Bestuur regelmatig met de Raad gesproken over het klantverbeteringsprogramma TKP connect. Dit programma heeft enige vertraging opgelopen maar is van groot belang voor de klantbediening, mede gelet op invoering van het nieuwe pensioenstelsel.

In het verslagjaar zijn er veel wisselingen geweest in de ondersteuning bij TKP. Het Bestuur heeft TKP hierop aangesproken, dit was ook een besprekingspunt bij de contractbesprekingen met TKP. De Raad blijft de kwaliteit van de ondersteuning kritisch volgen en ondersteunt het initiatief van het Bestuur om onderzoek te verrichten naar de mogelijkheden van een eigen bestuursbureau. Verder heeft de Raad het bestuur gevraagd om de ontwikkelingen bij TKP, gelet op wijziging in het klantenbestand van TKP, goed te volgen gegeven de implementatie van een nieuw pensioencontract.

Communicatie

In verslagjaar is er veel aandacht besteed aan de communicatie rondom de dekkingsgraad, dit naar aanleiding van maatschappelijke onrust over dalende dekkingsgraden en mogelijke kortingen. Specifiek is ook veel aandacht besteed aan de gevolgen van COVID-19 voor het pensioenfonds en zijn stakeholders.

Verder is er weer een reputatieonderzoek uitgevoerd onder deelnemers en werkgevers met goede respons en mooie resultaten. Er werd ondermeer gevraagd naar de wijze van communiceren, prestaties en het aanbod vanuit het fonds. De pensioenconsulent is meer bekend geworden en wordt goed gewaardeerd. Verder is de Uniforme Pensioenaangifte (UPA) voor werkgevers ingevoerd, om zo de systematiek van pensioenaangifte verder te optimaliseren. De Raad is content met de communicatie van het fonds en de gemaakte stappen op dit terrein.

Specifieke risico's

In jaarverslag is de COVID-19 uitgebroken. Het Bestuur heeft conform de crisisprocedure gehandeld en de Raad regelmatig geïnformeerd over de onderkende risico's en getroffen beheersingsmaatregelen. De Raad spreekt zijn waardering uit voor de adequate en professionele wijze waarop het Bestuur om is gegaan met de gevolgen van deze crisis voor het fonds.

Externe toezichthouders

In het verslagjaar hebben zich geen incidenten voorgedaan waaraan in dit verslag aandacht moet worden besteed.

Verantwoordingsorgaan

In het verslagjaar zijn de Raad en het VO tweemaal bijeengewees, om de stand van zaken op verschillende gebieden te bespreken. Belangrijke onderwerpen hierbij waren de premie en het opbouwpercentage voor 2021, het nieuwe pensioenakkoord, de beoogde consolidatie met Bpf Bakkers, de ontwikkeling van de dekkingsgraad, de impact van de COVID-19 op het fonds en de wissels in de bezetting van de bestuurszetels. De Raad waardeert de constructieve dialoog met het VO in deze dossiers.

De werving van een nieuw Raadslid is gebeurd door een gemengde commissie, met twee leden van het VO en de blijvende Raadsleden. Dit viertal heeft op een constructieve en prettige wijze het selectietraject uitgevoerd.

Bestuur

In het verslagjaar zijn er vele wisselingen geweest binnen het Bestuur: vier Bestuurszetels zijn door nieuwe bestuurders ingevuld en het Dagelijks Bestuur is vernieuwd. De Raad heeft daarom aandacht besteed aan een evenwichtige samenstelling van het Bestuur in termen van kennis en competenties.

De invulling van bestuurszetels en de wisselingen in het Bestuur blijven een punt van aandacht voor de Raad. Een te hoge frequentie van wisselingen kan een risico vormen voor de continuïteit in het Bestuur, zeker in een periode dat pensioenfondsen veel (complexe) besluiten moeten nemen.

Ondanks de vele wisselingen in het Bestuur heeft het Bestuur in het verslagjaar alle belangrijke dossiers voortvarend opgepakt. De Raad heeft daarbij aandacht gevraagd voor een goede en evenwichtige afwegingen van belangen. Dit geldt vooral voor de premievaststelling en de consolidatiestrategie.

De Raad constateert dat de leden van het Bestuur, ondanks de beperkingen die de COVID-19 maatregelen met zich meebrengen, op een goede wijze als team functioneren.

VITP-code

De Raadsleden zijn lid van de VITP en richten zich naar de VITP-code. De code is in 2019 vernieuwd en bestaat uit vier principes:

1. De zorg voor het pensioen van de deelnemer is leidend voor het toezichthouden.
2. De toezichthouder is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid als toezichthouder en gedraagt zich daarnaar.
3. Toezichthouders dragen zorg voor hun geschiktheid en de effectiviteit van hun werkzaamheden.
4. De toezichthouders leggen verantwoording af over en zijn aanspreekbaar op het gehouden toezicht.

Code Pensioenfondsen

Volgens de code Pensioenfondsen betreft het intern toezicht de code bij haar taak.

In de toelichting wordt aangegeven dat het intern toezicht rapporteert aan de hand van de acht thema's uit de code, bij voorkeur in het jaarverslag, over de wijze waarop de code binnen het pensioenfonds wordt nageleefd en toegepast.

Over de acht thema's voor goed pensioenfondsbestuur kan het volgende worden gezegd:

Thema 1. Vertrouwen waarmaken

Het Bestuur opereert integer en heeft het belang van de deelnemers voor ogen. Dat heeft de Raad in diverse gesprekken en documenten vastgesteld. Met name in verband met de vaststelling van de premie voor 2021 en de voorbereiding voor een nieuw premiebeleid, komt de evenwichtige belangenafweging frequent en expliciet aan de orde. De Raad ziet er op toe dat het Bestuur de overwegingen zorgvuldig documenteert en communiceert met stakeholders. Het risicobeheer heeft in jaarverslag nog meer aandacht gekregen door adequate invulling van de sleutelfuncties en de totstandkoming van een Eigen Risico Beoordeling.

Thema 2. Verantwoordelijkheid nemen

Het Bestuur is kritisch op de uitbestedingspartijen en zorgt voor adequate monitoring. Overeenkomsten worden niet vanzelfsprekend verlengd, maar eerst geëvalueerd en zo nodig vinden aanpassingen plaats.

Thema 3. Integer handelen

Het Bestuur heeft een actieve externe Compliance Officer aangesteld, die elk halfjaar toetst of het Bestuur, de Raad en anderen zich aan de gedragscode van het fonds houden. Die code is strikt opgesteld en bij twijfel worden zaken

onderling overlegd of met de Compliance Officer besproken. Verder worden alle nevenfuncties gemeld bij de Compliance Officer. Het Bestuur zorgt voor een cultuur waarin het vanzelfsprekend is dat dubieuze acties niet toelaatbaar zijn. De Compliance Officer attendeert het bestuur op de nieuwe wetgeving.

Thema 4. Kwaliteit nastreven

Het Bestuur en de Raad wisselen regelmatig van gedachten over strategische thema's. De Raad constateert tijdens de gesprekken met het Bestuur dat het Bestuur een heldere visie heeft ten aanzien van de toekomst van het fonds. Wel ziet de Raad graag blijvend aandacht voor de uitwerking van de beoogde strategie.

Thema 5. Zorgvuldig benoemen

De fondsorganen zijn divers samengesteld. Dit geldt zeker voor het Bestuur en de Raad. Voor het VO was het jarenlang lastig om jongeren en vrouwen te vinden, maar in het verslagjaar is een jonge vrouw in het VO benoemd. De Raad constateert en moedigt aan dat het VO zich blijft inspannen voor de werving van meer jongeren en vrouwen in het VO.

In alle organen wordt tijdig gewerkt aan opvolging bij vacatures. Zowel het Bestuur als de Raad zien er op toe dat de snelheid waarmee zetels moeten worden ingevuld geen afbreuk doet aan de kwaliteit van de kandidaten. Kandidaat-leden volgen eerst een inwerkprogramma voordat zij kennismaken met de Raad en – indien de Raad geen bezwaar heeft – worden voorgedragen aan DNB.

In het verslagjaar zijn er veel mutaties in het Bestuur geweest, waardoor de continuïteit in kwaliteit en kwantiteit een aandachtspunt in 2021 blijft.

Thema 6. Gepast belonen

Het beloningsbeleid voor de Bestuursleden, VO en Raad van Toezicht is in 2019 vastgesteld en is passend gelet op bedrijfstak en staat in redelijke verhouding met de verantwoordelijkheden en het tijdsbeslag. Bij uitbesteding wordt ook het beloningsbeleid van de uitbestedingpartij getoetst. De Raad is van mening dat hiermee voldaan wordt aan de normen uit de Code.

Thema 7. Toezicht houden en inspraak waarborgen

De Raad van Toezicht is onafhankelijk en draagt zelf zorg voor voldoende actuele kennis. Jaarlijks vindt een (zelf)evaluatie plaats, waarvan de resultaten worden aangeboden aan Bestuur en VO. Dit heeft ook in 2020 plaatsgevonden. In de interactie tussen Raad en Bestuur komen zowel toezicht als advisering aan de orde. De Raad spreekt jaarlijks de belangrijkste externe functionarissen die werkzaamheden voor het fonds verrichten. De Raad spreekt tweemaal per jaar met het VO, waarbij onderwerpen op de agenda's gezamenlijk worden bepaald.

Thema 8. Transparantie bevorderen

Het onderwerp transparantie wordt door het fonds meer expliciet ingevuld, dat geldt met name voor de samenwerking met het pensioenfonds bakkers en de premievaststelling. De in de Code genoemde normen vormen wellicht een aanzet om ook andere zaken nader toe te lichten expliciteren. Dit komt aan de orde in het Jaarverslag maar zou wellicht nog meer op een andere manier gecommuniceerd kunnen worden om de achterban te informeren.

Goedkeuring besluiten

In 2020 heeft de Raad het besluit van het Bestuur tot vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening goedgekeurd. Daarnaast heeft de Raad vijf profielschetsen van bestuursleden met de volgende profielen goedgekeurd: een bestuurslid voor de pensioengerechtigden met competentie informatietechnologie, een bestuurslid als werkgeversvoorzitter, een bestuurslid met competentie risicomanagement, een bestuurslid als werknemersvoorzitter en een bestuurslid met competentie communicatie.

Speerpunten 2021

Voor 2021 heeft de Raad de volgende 4 toezichtthema's gedefinieerd:

1. Implicaties pensioenakkoord voor het fonds

Hoe gaat het Bestuur de keuze-elementen voortvloeiend uit het pensioenakkoord bespreken met de Sociale Partners? Op welke wijze zal de afstemming met Pensioenfonds Bakkers plaatsvinden? Hoe komt de keuze voor een nieuw contract in 2021 tot stand?

2. Samengaan met BPF Bakkers en consolidatie

Hoe gaat het fonds verder vormgeven aan de beoogde consolidatie met Bakkers en mogelijk aan een verdergaande consolidatie in de sector Voeding? Welke timing wordt daarbij gehanteerd gelet op het pensioenakkoord?

3. Vaststelling premie 2022 en verder

De betaalbaarheid van de pensioenregeling van het pensioenfonds Zoetwaren staat onder druk. Hoe gaat het Bestuur om met de balans tussen premie en pensioenambitie bij het vaststellen van de premie voor 2022? Op welke wijze gaat het Bestuur dit bespreken met Sociale Partners?

4. ESG-beleid implementatie en verdere vormgeving

Hoe geeft het Bestuur verder vorm aan het ESG-beleid? Op welke wijze wordt invulling gegeven aan het Commitment voor de financiële sector en de SFDR-richtlijn. Hoe wordt het engagementbeleid en het impact belegen verder vormgegeven. Hoe is de afstemming en communicatie met de stakeholders.

De Raad agendaert de toezichtthema's in elke kwartaalvergadering, om samen met het Bestuur te bepalen hoe het ermee staat.

Ten slotte

De Raad ziet terug op een jaar waarin veel belangrijke onderwerpen aan de orde zijn gekomen, in een constructieve dialoog met het Bestuur en het VO.

De Raad spreekt zijn waardering uit voor het feit dat ondanks Covid-19 het werk professioneel is uitgevoerd, dankzij de inzet en flexibiliteit van het Bestuur en alle andere bij het fonds betrokkenen.

Al met al constateert de Raad dat het Bestuur zijn taken en verantwoordelijkheden over 2020 met zorgvuldige en evenwichtige afweging van belangen heeft vervuld en heeft er dan ook vertrouwen in dat het fonds toekomstige uitdagingen op passende wijze het hoofd kan bieden.

Groningen, juni 2021

Leo Rolf
Kees Koedijk
Marie-Laurence van der Steen-Jacquet (voorzitter)

10.2 Reactie Bestuur op het verslag van de Raad van Toezicht

Het Bestuur wil de Raad van Toezicht bedanken voor de constructieve samenwerking gedurende 2020 en zijn inbreng voor dit jaarverslag. In 2020 zijn er weer goede discussies gevoerd tussen de RvT en het Bestuur en de RvT en het Dagelijks Bestuur. Daarbij was de RvT een goed en kritisch klankbord en hield ons waar nodig de spiegel voor. Ook het feit dat de RvT goed toegankelijk is om even te sparren ervaren wij als heel plezierig. Wij zijn ervan overtuigd dat de goede samenwerking en regelmatig overleg leidt tot betere besluitvorming binnen het Bestuur. Het Bestuur ziet uit naar een inspirerende en constructieve dialoog met de RvT over complexe dossiers waar het pensioenfonds voor staat, zoals de (herijking van de) financiële opzet, implementatie van het Pensioenakkoord en de beoogde samenwerking met Pensioenfonds Bakkers en de verdere ESG-invulling.

11 Verantwoordingsorgaan

11.1 Verslag van het Verantwoordingsorgaan

Inleiding

Het Bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie (verder te noemen Bpf-Zoetwaren) legt via het jaarverslag van het boekjaar 2020 verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan (verder te noemen VO) over het handelen van het Bestuur, het gevoerde beleid en de uitvoering daarvan, alsmede de beleidsvoornemens voor de toekomst. Daarnaast neemt het VO kennis van het verslag m.b.t. het Bestuur van de Raad van Toezicht (verder te noemen RvT).

Het VO legt jaarlijks zijn eigen activiteiten, oordeel, bevindingen en aanbevelingen aan het Bestuur vast in het "Verslag van het Verantwoordingsorgaan". Dit verslag is samen met een reactie van het Bestuur opgenomen in het jaarverslag.

Gedurende 2020 hebben acht leden zitting gehad in het VO. De wettelijke taak en werkwijze van het VO is vastgelegd in een reglement en geeft hiermee het VO de bevoegdheid om het Bestuur gevraagd en ongevraagd te adviseren over wettelijk vastgelegde onderwerpen. Het VO is in 2020 zeven keer bijeen geweest, vanwege Corona fysiek en via videoconferenties. Bij zes vergaderingen heeft het VO overleg gehad met een delegatie uit het Bestuur. Daarnaast heeft het VO tweemaal overleg gehad met de voltallige RvT. Per september is mevrouw Kim Goutier namens de werkgevers tot het VO toegetreden. De heer Bert Koopman heeft om gezondheidsredenen te kennen gegeven per december te stoppen als VO-lid. Eind 2020 bestond het VO uit zeven leden, één vacature moet nog ingevuld worden door de werknemers. Het VO is aangesloten en door een VO-lid vertegenwoordigd bij de Pensioenfederatie.

In 2020 zijn de bestuursvoorzitters mevrouw Helmi Bakermans en mevrouw Leonne Jansen afgetreden. Het VO dankt beiden voor hun inzet en deskundigheid voor het Pensioenfonds en in het bijzonder voor de samenwerking en adviezen aan het VO.

Bevindingen

Het VO heeft toegang tot het digitale archief van het pensioenfonds en heeft als zodanig alle informatie, alsmede de vergaderverslagen van het Bestuur ontvangen. De informatievoorziening aan het VO is op orde en volledig. Het VO heeft kennisgenomen van het RvT-verslag over 2020 en dit verslag met de raad besproken. Het VO heeft gebruik gemaakt van de kennis en de periodieke risicorapportages van de risicomanager, de rapportages van de vermogensbeheermanager en adviserend actuaaris. Daarnaast heeft het VO in mei 2021 gebruik gemaakt van het recht op overleg met de accountant en de certificerend actuaaris en is het jaarverslag en de jaarrekening over 2020 met hen besproken. De in het jaarverslag van 2019 geformuleerde doelstellingen zijn voortvarend door het Bestuur opgepakt en geëvalueerd. Het VO vindt dat het Bestuur voldoende en tijdig informatie heeft verstrekt voor het vormen van een oordeel over 2020.

Resultaten:

Uit het jaarverslag blijkt, dat ten opzichte van 2019 er in 2020 een significante afname is ontstaan in de algemene reserves. Deze afname is te verklaren door o.a. lagere beleggingsopbrengsten en lage rentes op de financiële markten. Het VO stelt vast dat het minimale vereist eigen vermogen gelijk is gebleven aan dat van 2019. De dekkinggraad van het vereist eigen vermogen is procentueel licht toegenomen (van 117,7 naar 117,9%). Helaas is er eind 2020 nog steeds sprake van een dekkingstekort voor het pensioenfonds.

Ten gevolge van de alsmaar dalende marktrente gedurende alle maanden in 2020, is de belangrijkste graadmeter "de beleidsdekkinggraad" significant afgenomen. Eind 2020 was de beleidsdekkinggraad: 97,8% (eind 2019: 106,6%). Alhoewel door het Bestuur in 2020 voor de premiedekkinggraad een ondergrens is bepaald voor de komende 2 jaren van gemiddeld 80%, blijft voor het VO de ontwikkeling van de premiedekkinggraad een belangrijk aandachtspunt. De premiedekkinggraad moet naar ruim boven de 80% groeien.

Omdat de beleidsdekkinggraad onder de 100% lag, konden de pensioenen per 2021 helaas niet worden geïndexeerd. Het VO vindt, dat ondanks de invloed van de lage rente op de dekkinggraden, en met name ook door de perikelen op de financiële markten door de COVID-19 pandemie, het fonds zich in 2020 goed heeft kunnen handhaven.

Governancemodel/ Wet Versterking Bestuur Pensioenfonds:

Ter bevordering van deskundigheid om zijn taken en verantwoordelijkheden goed te kunnen uitvoeren heeft het VO in februari 2020 deelgenomen aan een opleiding Masterclass B+ "Oordeelsvorming voor het Verantwoordingsorgaan". Daarnaast heeft het VO eind 2020 een zelfevaluatie uitgevoerd. Alle VO-leden hebben hun competenties opnieuw beoordeeld en gezamenlijk is een ge-update competentievisie opgesteld. De competentievisie zal gebruikt worden om in 2021 een keuze te maken voor aanvullende opleidingen om zo de geschiktheid van de leden van het VO verder te versterken.

Het VO heeft geconstateerd dat het Bestuur ter bevordering van deskundigheid diverse opleidingen en themadagen heeft gevolgd. De geplande collectieve zelfevaluatie is in verband met coronamaatregelen verplaatst naar medio 2021. De leden van de RvT hebben zelf individueel hun deskundigheid op niveau gehouden en in december de zelfevaluatie uitgevoerd. Het VO heeft kennisgenomen van de zelfevaluatie van de RvT.

Ter ondersteuning van het Bestuur voor beheer en bewaking van de "risico's, de interne audits en actuariële zaken", zijn door het Bestuur drie externe personen aangesteld als sleutelfunctionaris, met als taak het controleren en beoordelen van de drie voorgenoemde aspecten. Op verzoek wordt het VO door deze functionarissen op de hoogte gehouden.

De afhankelijkheden, die tussen het Bestuur, de RvT en het VO bestaan, zijn goed besproken en onderkend. Ieders inbreng vraagt om tijdige en volledige informatie naar elkaar en duidelijke onderbouwde motivatie van besluiten. Het VO vindt dat het Bestuur op adequate wijze zowel de RvT als het VO tijdig bij relevante zaken heeft betrokken en doet de aanbeveling aan het Bestuur om dit ingezette beleid in 2021 voort te zetten.

Diversiteit/Samenstelling:

Binnen het fonds is het VO zich bewust van de verhouding in leeftijd van jong t.o.v. oud, de actieven en gepensioneerden. Het VO is blij, dat door het toetreden in september van een vrouwelijk lid, tevens jonger dan 40 jaar, weer deels voldaan is aan de diversiteit in het VO. Voldoen aan diversiteit is voor het VO een belangrijk aandachtspunt en het VO zal zich blijven inzetten om aan de diversiteitsnormen te voldoen. De samenstelling van het bestuur en de RvT voldoet aan de normen.

Ambitie/Toeslagverlening/Korten (indexatie):

De ambitie van het Bestuur is: om zowel voor het toekennen van toeslagen als voor het korten van pensioenen een transparant en concreet beleid te voeren, met als insteek: "Kunnen we toeslag verlenen, dan doen we dat ook". Helaas heeft het Bestuur, gezien de dekkinggraad door de lage rentestand, ervoor moeten kiezen om per 1 januari 2021 geen indexatie door te voeren. Het VO vindt dat jammer, maar gezien de wettelijke regelgeving is deze keuze begrijpelijk. Korten is gelukkig momenteel niet aan de orde, maar mocht door verdere daling van de dekkinggraad of door politieke besluiten korting noodzakelijk zijn, zal het VO de kortingsprocedure nauwgezet volgen.

Pensioenuitvoeringskosten

Uit de jaarrekening constateert het VO dat het Bestuur actief bezig is met de beheersing van de kostenontwikkeling

binnen het pensioenfonds en inzicht heeft in de kosten van zowel het pensioen- als het vermogensbeheer. Er zijn flinke stappen gezet in het transparant maken van deze kosten. Kostenbeheersing blijft voor het VO een aandachtspunt.

Pensioenadministratie:

Met betrekking tot de bestuursondersteuning en verslaglegging door dienstverlener TKP zijn in 2020 enige strubbelingen opgetreden. Het Bestuur heeft samen met TKP stappen ondernomen en de problemen opgelost. De pensioenadministratie is op orde.

Kosten Pensioenbeheer:

In 2020 zijn zowel de kosten voor pensioenuitvoering als de uitvoeringskosten per deelnemer t.o.v. 2019 gering gedaald, waarbij de aantekening wordt gemaakt, dat het aantal actieve deelnemers en gepensioneerden ook met 178 licht is gedaald naar 20.689.

Kosten Vermogensbeheer:

Het VO constateert dat het stichtingskapitaal en de reserves met ruim € 121.000.000 zijn afgenomen en dat de kosten voor het vermogensbeheer voor de beleggingen met 0,1% zijn gedaald.

Het VO heeft kennisgenomen van het feit dat het Bestuur zich blijft richten op verantwoorde risico's, kostenefficiëntie, transparantie en maatschappelijk verantwoord beleggen, m.n. ook in betaalbare schone energie en verantwoordelijke consumptie en productie, in het oog houdend dat er aandacht blijft voor een goed behaald rendement.

Zolang de belangen van het Bpf-Zoetwaren op de juiste wijze behartigd worden, ondersteunt het VO dit beleid van harte.

Het VO zal ook in 2021 de ontwikkelingen en resultaten van het vermogensbeheer nauwlettend blijven volgen.

Communicatie

Het VO constateert dat het Bestuur grote waarde hecht aan juiste communicatie en dat de communicatiecommissie wederom in 2020 veel werk heeft verricht om de inzichtelijkheid in de uitvoering van het pensioenfonds te bevorderen. Gezien de vele veranderingen in het pensioenlandschap is duidelijke informatieverstrekking naar alle betrokken partijen essentieel.

Het opgestelde communicatiebeleidsplan voor 2021 geeft aan, dat de insteek van de communicatiecommissie gericht is op aandacht voor leeftijdsgebonden communicatie naar de deelnemers, met het doel het pensioenbewustzijn bij de achterban te vergroten. Naast het geven van informatie per post via het kwartaalblad "Pensioenflits", is in 2020 het geven van persoonlijke gerichte informatie via e-mail verder uitgewerkt en toegenomen. De "digitale" bereikbaarheid ligt nu op gemiddeld 50%.

Toezicht

De RvT heeft conform de Wet Versterking Bestuur Pensioenfonds het intern toezicht uitgevoerd en de bestuursverslagen beoordeeld, waarbij gekeken is naar de belangen van en de risico's voor het pensioenfonds. Zijn deze geborgd en expliciet omschreven in de verslagen? In juni en december hebben het VO en de RvT overleg gehad over de bestuursuitvoering, de ontwikkelingen en afstemming van werkzaamheden. Het VO heeft geconstateerd dat het Bestuur positief heeft gereageerd op de aanbevelingen van de RvT en dat deze aanbevelingen meegenomen zijn in de pensioenfondsuitvoering.

Omdat volgens rooster de heer G. van de Kuilen per 1 juli 2020 als lid van de RvT is afgetreden, heeft het voltallig VO met de voorgedragen kandidaat de heer K. Koedijk kennis gemaakt en een bindende voordracht gedaan aan het bestuur om de heer Koedijk per 1 juli te benoemen als opvolger van de heer Van de Kuilen in de RvT. Het VO dankt de heer Van de Kuilen voor zijn inzet voor het pensioenfonds en prettige samenwerking met het VO.

De Compliance Officer heeft toezicht gehouden op de gedragscodes en de integriteit van de bij het pensioenfonds betrokkenen en heeft hierover elk kwartaal gerapporteerd aan het Bestuur. Voor beheersing en borging van deze risico's is een compliance-controlmatrix opgesteld. Het VO constateert dat door invulling van de bovenvermelde zaken de aandachts- en verbeterpunten m.b.t. het risico op belangenverstremgeling goed in kaart gebracht en bewaakt zijn.

Ontwikkelingen

Nieuw Pensioenakkoord:

Sociale Partners en Kabinet hebben een nieuw Pensioenakkoord gesloten. De desbetreffende wetgeving wordt in 2021 en 2022 opgesteld. Uitvoering van deze wetgeving houdt in, dat het pensioenfonds een keuze dient te maken uit twee pensioenovereenkomsten, elk met een eigen risicoprofiel.

Het VO constateert dat zowel de Sociale Partners als het Bestuur van Bpf-Zoetwaren nauwlettend de ontwikkelingen en veranderingen voor opzet van een nieuw pensioencontract volgen.

Een stuurgroep - samengesteld uit leden van de Sociale Partners, de pensioenfondsbesturen van Zoetwaren en Bakkers en van de gemeenschappelijke dienstverlener TKP - gaat gezamenlijk de transitie voorbereiden om voor 1 juli 2023 een conceptkeuze te kunnen maken uit één van de twee pensioenovereenkomsten. Het VO zal e.e.a. nauwgezet volgen.

Voorgenomen samenwerking pensioenfonds:

De mogelijkheden om schaalvergroting te verkrijgen door een samenwerkingsverband aan te gaan van Bpf-Zoetwaren

met Bpf-Bakkers zijn door beide besturen onderzocht. Door het grote verschil in dekkingsgraden is besloten om de fusie nu niet verder uit te werken. Echter, het streven naar samengaan blijft. De beide besturen hebben een projectgroep samengesteld ter voorbereiding en ondersteuning in de beslissingen voor het nieuwe pensioenstelsel en om zo mogelijk daarna samen te gaan. Het VO en de RvT zijn nauw betrokken bij deze transitie en worden regelmatig door de projectgroep op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.

Corona Pandemie:

Maart 2020 is Nederland getroffen door het COVID-19 virus. Het Bestuur heeft meteen maatregelen genomen om de dagelijkse gang van zaken te monitoren om adequaat te kunnen reageren op de plotseling ontstane situatie. Via gerichte communicatie zijn alle bij het fonds betrokken partijen continue op de hoogte gehouden van genomen coronamaatregelen.

Het VO spreekt daarom grote waardering uit naar het Bestuur en de dienstverlener TKP voor het adequaat reageren op de situatie waardoor het pensioenfonds zich ondanks de grote onzekerheden in de wereld toch goed heeft kunnen handhaven.

Uitgebrachte Adviezen

In 2020 heeft het VO het Bestuur geadviseerd over de volgende instemmings- en adviesaanvragen van het Bestuur:

- Positief bindend advies m.b.t. de aanstelling per 1 juli 2020 van de heer K. Koedijk als nieuw lid van de RvT.
Toelichting: De heer G. van de Kuilen is in 2020 afgetreden als lid van de RvT.-
- Positief advies m.b.t. wijziging van het reglement VO
Toelichting: Er zijn lichte aanpassingen aangebracht in het reglement. Naar aanleiding hiervan heeft het Bestuur bevestigd dat leden van het VO conform de Code pensioenfonds tweemaal kunnen worden herbenoemd. Dit moet nog worden aangepast in de Statuten van het Fonds.
- Positief advies m.b.t. het besluit van het Bestuur om geen toeslagverlening door te voeren per 1 januari 2021.
Toelichting: Gezien de wet- en regelgeving voor de dekkingsgraad is de keuze van het Bestuur om niet over te gaan tot uitkering van toeslagverlening voor het VO verantwoord.
- Positief advies m.b.t. de aanpassing van de pensioenpremie van 27,6 % naar 30% en het verlagen van het opbouwpercentage van 1,85% naar 1,7% voor 2021.
Toelichting: In eerste instantie had het VO grote moeite met de voorgestelde verlaging van het opbouwpercentage. Na overleg van het Bestuur met de Sociale Partners - waarbij de opbouw minder omlaag ging en de premie omhoog- heeft het Bestuur een tweede adviesaanvraag ingediend. Hierop heeft het VO een positief advies gegeven. Gezien de financiële situatie van het fonds is de keuze van het Bestuur voor het VO verantwoord.
- Positief advies m.b.t. het communicatieplan voor 2021.
Toelichting: De communicatie en informatie naar de bij het pensioenfonds betrokkenen is flink verbeterd.

Conclusie VO m.b.t. het Jaarverslag

Op grond van het voorafgaande komt het VO tot de volgende conclusies:

- Het Bestuur heeft voldoende informatie verstrekt aan het VO om zich een goed oordeel te kunnen vormen.
- Het handelen van het Bestuur is in overeenstemming geweest met de vastgestelde afspraken. Het heeft een helder, transparant en consistent beleid gevoerd, waarbij de belangen van alle betrokkenen evenwichtig zijn afgewogen en de continuïteit en duurzaamheid van het pensioenfonds geborgd is.

Gezien bovenvermelde conclusies, stemt het VO in met het jaarverslag en de jaarrekening over 2020.

Aanbevelingen voor 2021

Het VO beveelt het Bestuur aan om in de komende periode bijzonder aandacht te besteden aan de volgende items:

- Ontwikkelingen m.b.t. de nieuwe pensioenwetgeving en de voorbereiding voor de keuze van een nieuw pensioencontract. M.n. het transitie-FTK, de risico's daarbij en het invaren van bestaande rechten naar het nieuwe contract.
- Het blijven optimaliseren en vergroten van de communicatie naar de deelnemers en gepensioneerden, zowel schriftelijk als digitaal, conform het communicatieplan 2021. Adequate informatie naar alle betrokken partijen is van groot belang.
- Het blijven zoeken naar de mogelijkheden om de premiedekkingsgraad verder in evenwicht te brengen, waarbij de belangen van alle stakeholders worden meegenomen in de besluitvorming.
- Continue aandacht voor beheersing van de risico's, kostenontwikkeling en transparantie m.b.t. het vermogensbeheer.

Eindoordeel

Het VO is van oordeel dat het Bestuur haar taken naar behoren goed heeft vervuld in het jaar 2020, zeker gezien de hectische omstandigheden, veroorzaakt door de COVID-19 pandemie. Door alle betrokkenen is met grote inzet heel veel werk verzet.

Alle bevindingen in overweging genomen, oordeelt het VO positief over het handelen van het Bestuur inzake het gevoerde beleid, de gemaakte beleidskeuzes en de naleving van goed pensioenfondsbestuur.

Tot Slot

Het VO spreekt zijn waardering uit naar het Bestuur, de RvT en de dienstverlener TKP voor de prettige, constructieve samenwerking en bereikte resultaten voor het fonds en bedankt iedereen voor de inzet en toewijding.

Groningen, 16 juni 2021

Getekend,

het Verantwoordingsorgaan van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie,

Rob Brouwers
John Gommans
Kim Goutier
Nico Serfaes, vice-voorzitter
Harry Verkuijlen
Siem Waiboer, voorzitter
Piet Zoetemeijer

11.2 Reactie Bestuur op het verslag van het Verantwoordingsorgaan

Het Bestuur wil het VO hartelijk bedanken voor het uitgebreide verslag en zijn aanbevelingen. Wij kunnen ons geheel vinden in de conclusie en het eindoordeel van het VO. De aanbevelingen die het VO doet onderschrijven wij en zullen in 2021 een belangrijk deel van de bestuursagenda vormen. De samenwerking verloopt steeds in goede harmonie en wij blijven eraan werken dat dit ook voor de toekomst zal gelden. Het Bestuur wil het VO verder danken voor de adviezen, de positief-kritische houding en de kwalitatieve verslaglegging.

Amsterdam, 16 juni 2021

Mevr. M. van Beusekom
Mevr. E.E.H.C. van den Bosch
Dhr. J.W. Eggen
Dhr. A.I. Foursoff
Dhr. H.E. Hermans
Mevr. J.G.E. van Leeuwen
Dhr. J.C.M. Molenaar
Mevr. S. Schaab
Dhr. E. Schuurhuis

Jaarrekening

12 Jaarrekening

12.1 Balans per 31 december 2020

<i>(bedragen Euro x 1.000)</i>		31-12-2020	31-12-2019
ACTIVA			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	(1)	3.277.511	2.993.398
Beleggingen vroegpensioen levensloop	(2)	0	0
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	(3)	714	745
Vorderingen en overlopende activa	(4)	13.192	14.418
Overige activa	(5)	5.519	4.303
TOTAAL ACTIVA		3.296.936	3.012.864
Stichtingskapitaal en reserves	(6)	100.409	221.319
Technische voorzieningen	(7)	3.125.290	2.753.226
Langlopende schulden	(8)	0	0
Derivaten	(9)	20.710	34.407
Overige schulden en overlopende passiva	(10)	50.527	3.912
TOTAAL PASSIVA		3.296.936	3.012.864

(-) De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de balans vanaf pagina 69.

12.2 Staat van baten en lasten

<i>(bedragen Euro x 1.000)</i>		2020	2019
Baten			
Premiebijdragen voor risico pensioenfonds	(11)	72.936	68.430
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	(12)	232.360	430.970
Inkoop toegekende aanspraken VPL	(13)	0	32.025
Overige baten	(14)	0	3
Totaal baten		305.296	531.428
Lasten			
Pensioenuitkeringen	(15)	50.486	48.269
Pensioenuitvoeringskosten	(16)	4.072	4.142
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds			
- Pensioenopbouw		98.321	78.144
- Toeslagverlening		0	-7
- Rentetoevoeging		-8.941	-5.384
- Onttrekking voor uitkeringen en uitvoeringskosten		-51.702	-49.407
- Wijziging marktrente		412.512	406.126
- Aanpassing actuariële uitgangspunten		-79.312	0
- Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		413	941
- Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen		761	-337
- Inkoop uit hoofde van VPL		0	29.757
		372.052	459.833
Mutatie aandeel herverzekering technische voorzieningen	(17)	31	26
Mutatie overige technische voorzieningen		12	-22
Saldo herverzekering		-88	-87
Saldo overdracht van rechten	(18)	-399	-817
Overige lasten	(19)	40	29
Totaal lasten		426.206	511.373
Saldo van baten en lasten		-120.910	20.055
<i>Bestemming van het saldo van baten en lasten</i>			
Algemene reserve		-120.910	20.055

(-) De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de staat van baten en lasten vanaf pagina 90.

12.3 Kasstroomoverzicht

<i>(bedragen Euro x 1.000)</i>	2020	2019
Kasstroomoverzicht uit pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Ontvangen premies	74.389	70.942
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	3.032	3.075
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	88	87
Overige ontvangsten	0	3
	77.509	74.107
Uitgaven		
Betaalde pensioenuitkeringen	-50.440	-49.990
Betaald in verband met overdracht van rechten	-2.633	-2.258
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-4.887	-4.129
Overige uitgaven	-40	-29
	-58.000	-56.406
Totale kasstroom uit pensioenactiviteiten	19.509	17.701
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	55.328	57.004
Verkopen en aflossingen van beleggingen	4.024.857	3.791.405
	4.080.185	3.848.409
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-4.119.206	-3.848.363
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-5.439	-5.578
	-4.124.645	-3.853.941
Totale kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-44.460	-5.532
Netto kasstroom	-24.951	12.169
Koers-/omrekenverschillen	0	1.800
Mutatie liquide middelen	-24.951	13.969
	2020	2019
Samenstelling geldmiddelen		
Liquide middelen primo boekjaar	30.842	16.873
Liquide middelen ultimo boekjaar	5.891	30.842
Waarvan:		
- Liquide middelen onder de Beleggingen voor risico pensioenfonds en Overige schulden en overlopende posten	372	26.539
- Liquide middelen opgenomen onder Overige activa	5.519	4.303

12.4 Toelichting op de jaarrekening

Algemeen

Activiteiten

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie (hierna 'het pensioenfonds'), is statutair gevestigd te Amsterdam. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41198154.

Het pensioenfonds is het bedrijfstakpensioenfonds voor de zoetwarenindustrie. Het pensioenfonds voert de pensioenregeling uit namens alle verplicht en vrijwillig aangesloten werkgevers. Daarbij streeft het pensioenfonds naar evenwichtige afweging van de belangen van alle deelnemers en werkgevers. Het pensioenfonds is ervan overtuigd dat door collectiviteit en solidariteit pensioenen beter beschermd worden tegen risico's.

Het pensioenfonds draagt er zorg voor dat de pensioenen van alle deelnemers (werknemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers), nu en in de toekomst, volgens afspraak worden opgebouwd.

Het pensioenfonds belegt de ingelegde pensioenpremies met als doel voldoende rendement te behalen om aan de verplichtingen te voldoen en de ambities te realiseren. Daarbij neemt het Bestuur verantwoorde risico's en houdt het rekening met kostenefficiëntie, transparantie en maatschappelijk verantwoord beheer.

Het pensioenfonds streeft ernaar de pensioenen waardevast te houden.

Waar staat het pensioenfonds voor? Dit zijn de kernwaarden:

- o Betrouwbaar.
- o Transparant.
- o Maatschappelijk betrokken.
- o Kostenefficiënt.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610 Pensioenfonds. Het Bestuur heeft op 16 juni 2021 de jaarrekening opgemaakt.

Referenties

In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

12.4.1 Grondslagen

12.4.1.1 Algemene grondslagen

Alle bedragen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de continuïteitsveronderstelling.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de

verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Vreemde valuta

Functionele valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van het pensioenfonds.

Transacties, vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

De koersen van de belangrijkste valuta zijn:

	31 december 2020	Gemiddeld 2020	31 december 2019	Gemiddeld 2019
USD	1,2236	1,1730	1,1225	1,1328
GBP	0,8951	0,8712	0,8473	0,8725
HKD	9,4872	9,1168	8,7463	8,8482
JPY	126,3254	124,1566	121,9877	123,7042

Schattingswijziging

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende posten in de financiële opstelling. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

In 2020 heeft het Actuarieel Genootschap nieuwe sterfteveronderstellingen gepubliceerd. Bij het opstellen van de nieuwe Prognosetafel AG2020 zijn de effecten van COVID-19 buiten beschouwing gebleven. Het Bestuur heeft besloten de pensioenverplichtingen te waarden met toepassing van deze veronderstellingen. Dit heeft een verlagend effect op de technische voorziening van € 77,9 miljoen en op de dekkingsgraad een positief effect van 3,2%-punt.

In 2020 heeft het pensioenfonds de ervaringssterfte getoetst en geactualiseerd. Het Bestuur heeft besloten de pensioenverplichtingen te waarden met toepassing van de meest recente inzichten. Dit heeft een verhogend effect op de technische voorziening van € 5,4 miljoen en op de dekkingsgraad een negatief effect van 0,2%-punt.

In 2020 heeft het Bestuur besloten de opslag voor wezenpensioen aan te passen. De opslag is in 2020 verlaagd tot 0,3% (2019: 1,0%). Dit heeft een verlagend effect op de technische voorziening van € 2,2 miljoen en op de dekkingsgraad een positief effect van 0,1%-punt.

In 2020 heeft het Bestuur, in overleg met cao-partijen, besloten het opbouwpercentage per 1 januari 2021 te verlagen

van 1,875% naar 1,700%. De verlaging van dit opbouwpercentage heeft binnen de technische voorziening gevolgen voor de premievrije toekomstige opbouw voor arbeidsongeschikten. Dit heeft een verlagend effect op de technische voorziening van € 4,6 miljoen en op de dekkingsgraad een positief effect van 0,2%-punt.

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door het balanstotaal minus de overige schulden en overlopende passiva, de langlopende schuld inzake VPL en de negatieve derivaten te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De beleidsdekkingsgraad is gebaseerd op het rekenkundig gemiddelde van de dekkingsgraden over de laatste 12 maanden. Hierbij wordt steeds gebruik gemaakt van de meest actuele inschatting van de betreffende dekkingsgraden.

12.4.1.2 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde. Het begrip marktwaarde is te beschouwen als synoniem van reële waarde. Onder waardering op marktwaarde wordt verstaan: het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn.

De waardering van participaties in beleggingsinstellingen geschiedt tegen marktwaarde. Voor beursgenoteerde beleggingsinstellingen is dit de marktnotering per balansdatum. De waardering in niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen geschiedt tegen actuele waarde.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. De marktwaarde van niet-beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van de niet-beursgenoteerde vastgoedbelegging per balansdatum. Beleggingen in vastgoedfondsen worden onder vastgoedbeleggingen gerapporteerd.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum.

De actuele waarde van niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsfondsen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van het niet-beursgenoteerde aandeel per balansdatum.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum.

Indien vastrentende waarden of participaties in beleggingsinstellingen niet-beursgenoteerd zijn, vindt waardebepaling plaats op basis van de geschatte toekomstige netto kasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de ultimo boekjaar geldende marktrente en rekening houdend met het risicoprofiel (kredietrisico; oninbaarheid) en de looptijden.

De lopende interest op vastrentende waarden wordt gepresenteerd als onderdeel van de marktwaarde van de vastrentende waarden.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnoteringen of, als die niet beschikbaar zijn, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen.

Indien een derivatenpositie negatief is, wordt het bedrag onder de passiva verantwoord.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de berekende nettovermogenswaarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Dit betreft de gekapitaliseerde waarde van de herverzekeringspolissen, berekend volgens de grondslagen van de voorziening pensioenverplichtingen die contant gemaakt wordt tegen de rente volgens de DNB-rentetermijnstructuur. Vorderingen en schulden uit hoofde van herverzekering worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen worden tegen nominale waarde gewaardeerd. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

De statutaire reserves blijken op grond van artikel 2:373 lid 1 BW afzonderlijk uit de balans.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente, waarvoor de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB wordt gebruikt.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het Bestuur besloten of toeslagen op de opgebouwde pensioenaanspraken worden verleend. Alle per balansdatum bestaande besluiten tot toeslagverlening (ook voor besluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex-ante- condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- de gehanteerde marktrente die gebaseerd is op de rentetermijnstructuur (RTS) zoals gepubliceerd door DNB (2019: idem);
- overlevingstafels, te weten de prognosetafels AG2020 met ervaringssterfte op basis van fondsspecifieke correctiefactoren (2019: AG2018 met ervaringssterfte op basis van fondsspecifieke correctiefactoren);
- (on)bepaald partnersysteem.
- Voor partnerpensioen is aangenomen dat de vrouwelijke partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en de mannelijke partner 2 jaar ouder dan de verzekerde vrouw (2019: idem);
- kostenopslag ter grootte van 2,7% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband met toekomstige administratie- en excassokosten (2019: idem);
- voorziening voor uitgesteld wezenpensioen: 0,3% van de voorziening van uitgesteld partnerpensioen bij uitgesteld ouderdompensioen (2019: 1,0% van de voorziening van uitgesteld partnerpensioen bij uitgesteld ouderdompensioen);

- voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten: De contante waarde van de vrijgestelde (toekomstige) pensioenopbouw is voor 100% in de technische voorziening opgenomen. Ten behoeve van het inlooprisico (wachtijd voor WIA uitkering 2 jaar) wordt een opslag ter grootte van 8,1% van de actuariële koopsom opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen (2019: opslag van 5,4% van de actuariële koopsom);
- voorziening in verband met niet opgevraagde pensioenen: De berekende voorziening, waarbij tevens rekening gehouden wordt met niet verrichte uitkeringen. Indien de uitbetalingstermijn van de eerste uitkering van een begunstigde meer dan 5 jaar is verstreken, valt de hele voorziening voor die begunstigde vrij (2019: idem).

Overige technische voorzieningen

Onder de overige technische voorzieningen worden voorzieningen opgenomen voor met de pensioenverplichtingen samenhangende risico's voor zover niet opgenomen in de berekening van de pensioenvoorziening. De overige technische voorziening betreft de voorziening voor gemoedsbezwaarden.

Bij de bepaling van de voorziening voor arbeidsongeschiktheid wordt rekening gehouden met de toekomstige schadelast voor zieke deelnemers op balansdatum die naar verwachting arbeidsongeschikt worden verklaard. De verplichting wordt geschat op basis van ervaringscijfers.

Langlopende schulden

Cao-partijen zijn een VPL-overgangsregeling ouderdomspensioen Snoep en een VPL- overgangsregeling ouderdomspensioen Koek van het pensioenreglement voor werknemers geboren op of na 1 januari 1950 overeengekomen. De overgangsregelingen worden uitgevoerd door het pensioenfonds. De langlopende schuld betreft de gefactureerde premies voor de overgangsregelingen. Hieraan is het beleggingsrendement toegevoegd. De inkoop van de extra pensioenaanspraken is onttrokken aan deze schuld.

In 2019 heeft het Bestuur besloten om tot volledige affinanciering van deze extra pensioenaanspraken over te gaan. Hiertoe zijn de VPL-beleggingen geliquideerd. Het resterende saldo is in 2019 als premiebate verantwoord.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar.

12.4.1.3 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra stortingen en opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe kosten verstaan. Deze kosten worden op factuurbasis bij

het pensioenfonds in rekening gebracht en niet direct met het resultaat verrekend.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Toeslagverlening

Het pensioenfonds streeft ernaar zowel de opgebouwde pensioenrechten van de actieve deelnemers, de premievrije pensioenrechten van gewezen deelnemers en de ingegane pensioenen jaarlijks aan te passen aan de ontwikkeling van de loonontwikkeling volgens de cao. De toeslagverlening heeft een voorwaardelijk karakter. Dit betekent dat er geen recht op toeslagen bestaat en dat het niet zeker is of en in hoeverre in de toekomst toeslagverlening kan plaatsvinden. Een eventuele achterstand in de toeslagverlening vanaf 1 januari 2016 kan in principe worden ingehaald.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met -0,324% (2019: -0,235%), op basis van de éénjaarsrente van de DNB-RTS aan het begin van het verslagjaar.

Onttrekking voor uitkeringen en uitvoeringskosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoeringskosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijzigingen actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen, zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het Bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Een resultaat op overdrachten kan ontstaan doordat de vrijval van de voorziening plaatsvindt tegen fondstarieven, terwijl het bedrag dat wordt overgedragen gebaseerd is op de wettelijke factoren voor waardeoverdrachten. De tarieven van het pensioenfonds wijken af van de wettelijke tarieven.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

De overige mutaties ontstaan door mutaties in de aanspraken door overlijden, arbeidsongeschiktheid en pensioneren.

Inkoop uit hoofde van VPL-regeling

Dit betreft de actuariële benodigde VPL-inkoop voor zowel Snoep, Koek als Olam-Cocoa.

Saldo herverzekeringen

Ontvangen uitkeringen van de herverzekeraar worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

12.4.1.4 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

12.4.2 Toelichting op de balans per 31 december 2020

1. Beleggingen voor risico pensioenfonds

	<i>Vastgoed- beleggingen</i>	<i>Aandelen</i>	<i>Vastrenten- de waarden</i>	<i>Derivaten</i>	<i>Overige Beleggingen</i>	<i>Totaal</i>
Stand per 1 januari 2020	328.333	901.024	1.727.249	-24.794	27.179	2.958.991
Aankopen	9.340	729.537	2.938.871	58.287	383.490	4.119.525
Verkopen	-12.552	-596.070	-2.824.990	-161.754	-429.200	-4.024.556
Herwaardering	-6.194	14.533	-499	174.498	711	183.049
Overige mutaties	-624	1.144	1.037	425	17.820	19.802
Stand per 31 december 2020	318.303	1.050.168	1.841.668	46.662	0	3.256.801
Schuldpositie derivaten (credit)						20.710
						3.277.511

	<i>Vastgoed- beleggingen</i>	<i>Aandelen</i>	<i>Vastrenten- de waarden</i>	<i>Derivaten</i>	<i>Overige Beleggingen</i>	<i>Totaal</i>
Stand per 1 januari 2019	228.831	702.999	1.549.929	11.852	-11.395	2.482.216
Aankopen	84.134	442.024	2.755.407	126.864	435.460	3.843.889
Verkopen	-6.336	-401.757	-2.681.142	-264.533	-404.340	-3.758.108
Herwaardering	21.235	157.204	98.733	101.462	0	378.634
Overige mutaties	469	554	4.322	-439	7.454	12.360
Stand per 31 december 2019	328.333	901.024	1.727.249	-24.794	27.179	2.958.991
Schuldpositie derivaten (credit)						34.407
						2.993.398

De overige mutaties betreffen mutaties in vorderingen, schulden en liquide middelen uit hoofde van beleggingsactiviteiten. Derivaten en Overige beleggingen met een negatieve waarde zijn verantwoord onder de passiva.

	31-12-2020	31-12-2019
Vastgoedbeleggingen		
Indirecte vastgoedbeleggingen, zijnde participaties in beleggingsinstellingen die beleggen in vastgoed	317.582	326.997
Vorderingen	721	1.336
	318.303	328.333

Ultimo boekjaar bedragen de volgende posten meer dan 5,0% van de betreffende beleggingscategorie:

	2020		2019	
	€	%	€	%
BDI Residential Fund	179.323	56,3	171.833	52,3
Aberdeen European Balanced	55.081	17,3	54.741	16,7
Invesco Core Real Estate - USA	32.615	10,3	36.457	11,1
Prime Property Fund	33.793	10,6	36.376	11,1
	300.812	94,5	299.407	91,2

	31-12-2020	31-12-2019
Aandelen		
Beursgenoteerde aandelen	1.044.149	894.605
Niet beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen	2.581	3.336
Vorderingen	3.561	3.519
Schulden	-123	-436
	1.050.168	901.024

Ultimo boekjaar bedragen de volgende posten meer dan 5,0% van de betreffende beleggingscategorie:

	2020		2019	
	€	%	€	%
Vanguard Emerging Markets Index Fund	157.137	15,0	134.704	15,0

	31-12-2020	31-12-2019
Vastrentende waarden		
Obligaties	575.570	618.051
Hypothecaire leningen	219.921	140.419
Private Loans	432.463	397.393
Covered obligaties	1.277	0
Asset Backed securities and Securizations	381	0
Deposito's en dergelijke	3.946	6.501
Cashfondsen	578.535	535.956
Vorderingen	9.559	11.378
Liquide middelen	20.190	17.730
Schulden	-174	-179
	1.841.668	1.727.249

Ultimo boekjaar bedragen de volgende posten meer dan 5,0% van de betreffende beleggingscategorie:

	2020		2019	
	€	%	€	%
BNP Paribas Sa	301.496	16,4	268.659	15,6
BlackRock Inc	300.412	16,3	265.955	15,4
Colchester Global Investors Ltd	214.971	11,7	195.840	11,3
Aegon NV	143.906	7,8	140.419	8,1
Staatsobligaties Koninkrijk der Nederlanden	101.759	5,5	89.986	5,2
Staatsobligaties Duitsland	-	-	94.242	5,5
	1.062.544	57,7	1.055.101	61,1

	31-12-2020	31-12-2019
Derivaten		
Valutaderivaten	14.795	5.926
Futures	58	113
Rentederivaten	52.519	3.523
Vorderingen	0	51
	67.372	9.613

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruikgemaakt van financiële derivaten. Het pensioenfonds gebruikt derivaten voornamelijk om het valutarisico en het renterisico af te dekken. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het Bestuur vastgestelde grenzen te bevinden.

Gebruik wordt gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Futures: dit zijn standaard beursgenoteerde instrumenten waarmee snel posities kunnen worden gewijzigd. Futures worden gebruikt voor het tactische beleggingsbeleid. Tactisch beleggingsbeleid is slechts zeer beperkt mogelijk binnen de grenzen van het strategische beleggingsbeleid.
- Valutaderivaten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Rentederivaten: dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps kan het pensioenfonds de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

Binnen de beleggingsfondsen wordt gebruik gemaakt van derivaten en is sprake van collateral management. Het pensioenfonds heeft ultimo boekjaar onderpand uitgewisseld voor door het pensioenfonds afgesloten derivatencontracten. Ultimo 2020 bedraagt het ontvangen collateral € 27.340 (2019: € 1.170) en het betaalde collateral € 120.732 (2019: € 78.582). Het collateral bestaat uit cash en obligaties met rating AAA/AA. Het onderpand staat niet ter vrije beschikking van het pensioenfonds.

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de derivatenpositie op 31 december 2020:

2020 Type contract	Contract- omvang	Saldo waarde	Positieve waarde	Negatieve waarde
Valutaderivaten	-718.980	14.252	14.795	543
Futures	-1.126	-13	58	71
Rentederivaten	650.900	32.423	52.519	20.096
	-69.206	46.662	67.372	20.710

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de derivatenpositie op 31 december 2019:

2019 Type contract	Contract- omvang	Saldo waarde	Positieve waarde	Negatieve waarde
Valutaderivaten	-645.787	4.746	5.926	1.180
Futures	-11.167	113	113	0
Rentederivaten	742.700	-29.704	3.523	33.227
Vorderingen	0	51	51	0
	85.746	-24.794	9.613	34.407

	31-12-2020	31-12-2019
Overige beleggingen		
Overige vorderingen	0	18.370
Liquide middelen	0	8.809
	0	27.179

De overige beleggingen zijn ultimo 2020 negatief en onder overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Securities lending

Het pensioenfonds voert zelf geen securities lending activiteiten uit. In de beleggingsfondsen, waarin wordt belegd, wordt dit als beoordelingscriterium meegenomen, maar niet op voorhand uitgesloten.

Het pensioenfonds belegt in het Vanguard fonds waarbinnen stukken worden uitgeleend. Dit wordt gedaan, omdat securities lending rendement oplevert.

Schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het pensioenfonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen actuele waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de actuele waarde benadert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde.

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zoals bijvoorbeeld derivaten, zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Op basis van de boekwaarde kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	<i>Direct markt- noteringen</i>	<i>Afgeleide markt- noteringen</i>	<i>Waarde- ringsmodel- len</i>	<i>Totaal</i>
Per 31 december 2020				
Vastgoedbeleggingen	17.492	0	300.811	318.303
Aandelen	1.050.168	0	0	1.050.168
Vastrentende waarden	1.063.650	778.018	0	1.841.668
Derivaten	-13	46.675	0	46.662
Overige beleggingen	0	0	0	0
	2.131.297	824.693	300.811	3.256.801
Per 31 december 2019				
Vastgoedbeleggingen	28.926	0	299.407	328.333
Aandelen	901.024	0	0	901.024
Vastrentende waarden	901.573	825.676	0	1.727.249
Derivaten	164	-24.958	0	-24.794
Overige beleggingen	8.809	18.370	0	27.179
	1.840.496	819.088	299.407	2.958.991

2. Beleggingen vroegpensioen levensloop

	<i>Vastrentende waarden</i>
Stand per 31 december 2018	25.004
Aankopen	3.057
Herwaardering	4.207
Verkopen	-32.268
Stand per 31 december 2019	0
Aankopen	0
Herwaardering	0
Verkopen	0
Stand per 31 december 2020	0

Eind 2019 zijn de VPL-beleggingen verkocht.

	<i>31-12-2020</i>	<i>31-12-2019</i>
3. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen		
Garantiecontract	714	745

	31-12-2020	31-12-2019
Stand begin boekjaar	745	771
Mutaties herverzekeringsdeel technische voorziening	-31	-26
	714	745

	31-12-2020	31-12-2019
4. Vorderingen en overlopende activa		
Vorderingen op de werkgevers	12.229	13.661
Vorderingen op deelnemers van het pensioenfonds	154	167
Overige vorderingen en overlopende activa	809	590
	13.192	14.418

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

	31-12-2020	31-12-2019
Vordering op de werkgevers		
Vorderingen op werkgevers	13.501	14.209
Voorziening dubieuze debiteuren	-1.272	-548
	12.229	13.661

	31-12-2020	31-12-2019
Verloop van de voorziening dubieuze debiteuren		
Stand per 1 januari	548	62
Afgeschreven vorderingen	-8	-9
Dotatie ten laste van de rekening van baten en lasten	732	495
Stand per 31 december	1.272	548

	31-12-2020	31-12-2019
5. Overige activa		
Liquide middelen	5.519	4.303

De tegoeden bij banken staan ter vrije beschikking van het pensioenfonds. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

	31-12-2020	31-12-2019
6. Stichtingskapitaal en reserves		
Algemene reserve	100.409	221.319

	31-12-2020	31-12-2019
Algemene reserve		
Stand per begin boekjaar	221.319	201.264
Bestemming saldo van baten en lasten	-120.910	20.055
Stand per eind boekjaar	100.409	221.319

Vermogenspositie en herstelplan

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het pensioenfonds gebruik van het standaardmodel. Het Bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het pensioenfonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen in de risicoparagraaf.

Op basis hiervan bedraagt het (minimaal) vereist vermogen op 31 december:

	2020		2019	
	€	%	€	%
Stichtingskapitaal en reserves	100.409	103,2	221.319	108,0
Minimaal vereist eigen vermogen	133.520	104,3	118.584	104,3
Vereist eigen vermogen	558.423	117,9	487.739	117,7

De beleidsdekkingsgraad is eind 2020 97,8% (2019: 106,6%). De vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als een dekkingstekort (2019: reservetekort).

Herstelplan

Op grond van de vermogenspositie eind 2019 is in maart 2020 een herstelplan ingediend bij DNB. Volgens dit herstelplan zou de beleidsdekkingsgraad eind december 2020 op 109,4% uitkomen. Als gevolg van een ongunstige renteontwikkeling wijkt de feitelijke dekkingsgraad per 31 december 2020 negatief af van de dekkingsgraad uit het herstelplan.

In maart 2021 is wederom een geactualiseerd herstelplan ingediend bij DNB. Het pensioenfonds heeft op 19 mei 2021 bericht ontvangen van de instemming van DNB met dit herstelplan. Op basis van het geactualiseerd herstelplan per 31 december 2020 heeft het pensioenfonds naar verwachting ultimo 2021 geen dekkingstekort en ultimo 2026 geen reservetekort meer. Dit is binnen de gekozen hersteltermijn van tien jaar. De stijging van de (beleids)dekkingsgraad tussen ultimo 2020 en ultimo 2026 is met name het gevolg van de verwachte overrendementen.

Op grond van het financieel toetsingskader voert het pensioenfonds jaarlijks een haalbaarheidstoets uit. Het pensioenfonds laat zien dat het afgesproken premiebeleid reëel en haalbaar is en dat het pensioenfonds voldoende herstelkracht heeft.

Statutaire regelingen omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het pensioenfonds. Het voorstel resultaatbestemming 2020 is opgenomen in de paragraaf van de staat van baten en lasten in de jaarrekening. De balans wordt opgemaakt na resultaatbestemming. Dit betekent dat het saldo van baten en lasten, zoals blijkend uit de staat van baten en lasten verwerkt is in het eigen vermogen.

	31-12-2020	31-12-2019
7. Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	3.125.209	2.753.157
Overige technische voorzieningen	81	69
	3.125.290	2.753.226

Het herverzekeringsdeel is opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds.

	31-12-2020	31-12-2019
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		
Stand per begin boekjaar	2.753.157	2.293.324
Pensioenopbouw	98.321	78.144
Toeslagverlening	0	-7
Rentetoevoeging	-8.941	-5.384
Onttrekking voor uitkeringen en uitvoeringskosten	-51.702	-49.407
Wijziging marktrente	412.512	406.126
Wijziging actuariële uitgangspunten	-79.312	0
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	413	941
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	761	-337
Inkoop uit hoofde van VPL-regeling	0	29.757
Stand per eind boekjaar	3.125.209	2.753.157

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagverlening

Het pensioenfonds streeft ernaar zowel de opgebouwde pensioenrechten van de actieve deelnemers, de premievrije pensioenrechten van gewezen deelnemers en de ingegane pensioenen jaarlijks aan te passen aan de ontwikkeling van de loonontwikkeling volgens de cao. De toeslagverlening heeft een voorwaardelijk karakter. Dit betekent dat er geen recht op toeslagen bestaat en dat het niet zeker is of en in hoeverre in de toekomst toeslagverlening kan plaatsvinden. Een eventuele achterstand in de toeslagverlening vanaf 1 januari 2016 kan in principe worden ingehaald. Het pensioenfonds heeft besloten om per 1 januari 2021 geen toeslag te verlenen (per 1 januari 2020: nihil).

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met -0,324% (2019: -0,235%), op basis van de éénjaarsrente van de DNB-RTS aan het begin van het verslagjaar.

Onttrekking voor uitkeringen en uitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

De RTS ultimo 2020 ligt over de hele linie onder de RTS ultimo 2019. Wanneer beide curves worden uitgedrukt in één gemiddeld rentepercentage is de rente in 2020 met circa 0,56%-punt gedaald wat leidt tot een toename van de voorziening en daarmee tot een negatief resultaat. De ontwikkeling van de marktrente is als volgt:

	Rentepercentage per 31 december
2018	1,43
2019	0,78
2020	0,22

Wijziging actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen, zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het Bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

	31-12-2020	31-12-2019
<i>Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten</i>		
Toevoeging aan de technische voorzieningen	2.683	3.387
Onttrekking aan de technische voorzieningen	-2.270	-2.446
	413	941

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

	31-12-2020	31-12-2019
<i>Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen</i>		
Resultaat op kanssystemen:		
Sterfte	-3.531	-3.468
Arbeidsongeschiktheid	3.727	4.724
Mutaties	565	1.593
	761	-337

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorieën als volgt samengesteld:

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	Aantallen	€	Aantallen
Actieven	1.371.170	9.871	1.192.179	9.826
Pensioengerechtigden	823.180	10.818	780.986	11.041
Slapers	930.859	25.942	779.992	25.517
	3.125.209	46.631	2.753.157	46.384

Korte beschrijving pensioenregeling

De pensioenregeling is een middelloonregeling en is van toepassing op deelnemers die geboren zijn op of na 1 januari 1950 of op of na 1 januari 2006 in dienst zijn gekomen van een aangesloten werkgever en bestaat uit een:

- levenslang ouderdomspensioen, waarbij deelnemers met 68 jaar met pensioen gaan. Deelnemers kunnen wel eerder, later of gedeeltelijk met pensioen gaan;
- partnerpensioen van 70% van het bereikbare ouderdomspensioen;
- wezenpensioen van 14% van het te bereiken ouderdomspensioen.

Overgangsregeling voor Pensioenfonds Koek en Pensioenfonds Snoep

Onder voorwaarden kan een deelnemer in aanmerking komen voor extra aanspraken op ouderdomspensioen.

Voorwaarden voor oud-Koekdeelnemers

Voor deelnemers geboren na 31-12-1949 maar vóór 1-1-1972 die onafgebroken deelnemer aan de prepensioenregeling zijn geweest geldt dat het ouderdomspensioen, inclusief het extra ouderdomspensioen, niet kan ingaan vóór de 55-jarige leeftijd. Het recht op extra ouderdomspensioen ontstaat in de periode tussen 1 januari 2006 en de eerste dag van de maand waarin de deelnemer de 61-jarige leeftijd bereikt, maar uiterlijk 1 januari 2021. Het recht op extra ouderdomspensioen ontstaat op de pensioeningangsdatum. De toekenning en financiering van de extra aanspraken hebben plaatsgevonden op de pensioeningangsdatum of uiterlijk 31 december 2019.

Voorwaarden voor oud-Snoepdeelnemers

Voor deelnemers geboren na 31-12-1949 maar vóór 1-1-1971 die onafgebroken deelnemer aan de prepensioenregeling zijn geweest geldt dat het ouderdomspensioen, inclusief het extra ouderdomspensioen niet kan ingaan vóór de 55-jarige leeftijd. Het recht op extra ouderdomspensioen ontstaat in de periode tussen 1 januari 2006 en de eerste dag van de maand waarin de deelnemer de 61-jarige leeftijd bereikt, maar uiterlijk 1 januari 2021. De toekenning van de extra aanspraken vindt evenredig over de hiervoor bedoelde periode plaats indien en voor zover er sprake is van deelneming aan de pensioenregeling. Ultimo 2019 heeft de volledige financiering plaatsgevonden.

Premie

In 2020 betreft de reguliere premie 27,6% van de pensioengrondslag. In 2019 was de totale premie 27,6% van de pensioengrondslag en was deze verdeeld in de reguliere premie van 24,6% van de pensioengrondslag en de premie die bestemd was voor VPL-overgangsregelingen van 3,0% van de pensioengrondslag.

Premievrijstelling

Als een deelnemer een WIA- of WAO-uitkering ontvangt, voorziet het reglement in een gedeeltelijke premievrije opbouw. Voor de voortzetting van de pensioenopbouw is over dit inkomensgedeelte geen bijdrage verschuldigd.

Daarnaast kent het pensioenfonds een aanvullende regeling, die door werkgevers op vrijwillige basis kan worden afgesloten. Deze regeling is identiek aan de basisregeling met de volgende uitzonderingen. De franchise van € 60.207 (2019: € 58.584) is gelijk aan het maximum salaris van de basisregeling. Verder is het salaris begrensd op het fiscaal maximum salaris van € 110.111 (2019: € 107.593). De premie is een actuariële premie en daarom afhankelijk van geslacht en leeftijd van de deelnemer.

Toeslagverlening

De toeslagen op pensioenrechten en pensioenaanspraken worden jaarlijks vastgesteld door het Bestuur. Er bestaat een ambitie om jaarlijks de pensioenrechten en pensioenaanspraken aan te passen. De daadwerkelijke toeslag in een jaar is voorwaardelijk en is afhankelijk van de hoogte van de beschikbare middelen. De toeslag bedraagt maximaal de stijging van de consumentenprijsindex (cpi), zoals vastgesteld door het CBS in de periode oktober - oktober.

Er is geen recht op toekomstige toeslagen. Het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst wordt geïndexeerd. Het pensioenfonds heeft geen geld gereserveerd voor toekomstige toeslagen. Toeslagen zijn afhankelijk van de middelen van het pensioenfonds, en daarvoor zijn beleggingsresultaten een belangrijk element.

Het Bestuur heeft besloten om geen toeslag te verlenen op de pensioenaanspraken per 1 januari 2021 (1 januari 2020: nihil). Bij de bepaling van de voorziening voor pensioenverplichtingen is met dit besluit rekening gehouden.

Inhaaltoeslagen

Onder bepaalde omstandigheden kunnen inhaaltoeslagen worden toegekend. Inhaaltoeslagen zijn toeslagen die worden toegezegd, voor zover in het verleden niet voor 100% is geïndexeerd. Om inhaaltoeslagen te kunnen toekennen is een hoge dekkingsgraad vereist. Inhaaltoeslagen zijn daarom op korte termijn niet te verwachten. Het Bestuur van het pensioenfonds geeft in haar jaarrekening elk jaar een specificatie van het verschil tussen de volledige en de werkelijk toegekende toeslagen.

In de ABTN van het pensioenfonds is opgenomen dat gemiste indexaties vanaf 2016 onder voorwaarden ingehaald kunnen worden.

Voor alle deelnemers (actieve deelnemers, premievrije deelnemers en gepensioneerde deelnemers) is deze specificatie in de volgende tabel opgenomen.

Jaar	Volledige toeslagverlening	Toegekende toeslagen	Vershil	Cumulatief verschil (t.o.v. ambitie)
2016	0,41%	0,00%	0,41%	0,41%
2017	0,36%	0,00%	0,36%	0,77%
2018	1,34%	0,08%	1,26%	2,04%
2019	1,68%	0,41%	1,27%	3,34%
2020	1,73%	0,00%	1,73%	5,12%
2021	1,12%	0,00%	1,12%	6,30%

Overige technische voorzieningen

	31-12-2020	31-12-2019
Spaarfonds gemoedsbezwaarden		
Stand per begin boekjaar	69	91
Mutatie	12	-22
Stand per eind boekjaar	81	69

8. Langlopende schulden

	31-12-2020	31-12-2019
Verloopoverzicht langlopende schuld inzake VPL		
Stand per begin boekjaar	0	25.004
Stortingen premie VPL	0	6.722
Rendement	0	4.207
Toekenning VPL aanspraken	0	-32.025
Toevoeging aan pensioenpremie	0	-3.908
Stand per eind boekjaar	0	0

Eind 2019 zijn de VPL-aanspraken afgefinancierd. Vanaf het moment van affinanciering maken de VPL-aanspreken deel uit van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds.

	31-12-2020	31-12-2019
9. Derivaten		
Derivaten	20.710	34.407

Een toelichting is opgenomen onder de beleggingen voor risico pensioenfonds (1).

	31-12-2020	31-12-2019
10. Overige schulden en overlopende posten		
Schulden aan werkgever(s)	27	6
Pensioenuitkeringen	29	18
Beleggingsschulden	47.625	0
Belastingen en premies sociale verzekeringen	968	946
Overige schulden en overlopende passiva	1.878	2.942
	50.527	3.912

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

	31-12-2020	31-12-2019
Beleggingsschulden		
Verstrekt onderpand	27.340	0
Liquide middelen	19.817	0
Nog te verwerken dividendbelasting	468	0
	47.625	0

Eind 2020 heeft het pensioenfonds € 468 eerder ingehouden dividendbelasting terugontvangen. Deze ontvangst dient ultimo 2020 binnen de beleggingen nog administratief verwerkt te worden.

12.4.2.1 Risicobeheer

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Het solvabiliteitsrisico is daarmee het belangrijkste risico voor het pensioenfonds.

In het bestuursverslag is ingegaan op de risico's die het pensioenfonds loopt en op het beleid dat wordt gevoerd om deze risico's te beperken. Hierna treft u kwantitatieve risico-informatie aan.

Het doorkijkprincipe is zo veel mogelijk toegepast voor de beleggingsfondsen. Hiervoor is gebruik gemaakt van opgaven van de vermogensbeheerders.

Het Bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten om risico's te beheersen. Deze beleidsinstrumenten betreffen: beleggingsbeleid, premiebeleid, herverzekeringsbeleid en toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruik gemaakt van de jaarlijks uitgevoerde haalbaarheidstoets en de Asset Liability Management-studie (ALM-Studie). Ook het financieel crisisplan dat door het pensioenfonds is opgesteld en jaarlijks wordt geëvalueerd, is verwerkt in onderstaande toelichting op de risico's, het risicobeleid en de ingezette beheersmaatregelen.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het Bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid door de vermogensbeheerders moet plaatsvinden. Deze uitgangspunten zijn vastgelegd in investment management agreements met de vermogensbeheerders. Deze overeenkomsten zijn overwegend gericht op passief vermogensbeheer.

Solvabiliteitsrisico's

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten op basis van zowel algemeen geldende normen als specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd.

Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het pensioenfonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslagverlening op opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen. De aanwezige dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

	2020	2019
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	108,0	108,8
Premie	-1,2	-0,9
Uitkering	0,2	0,2
Toeslagverlening	0,0	0,0
Korten van aanspraken en rechten	0,0	0,0
Beleggingsrendementen (inclusief renteaftdekking)	8,9	19,1
Wijziging rentetermijnstructuur voorziening pensioenverplichtingen	-14,0	-16,4
Aanpassing actuariële grondslagen	3,2	0,0
Overige oorzaken	-1,9	-2,8
Dekkingsgraad per 31 december	103,2	108,0

Om het solvabiliteitsrisico te beheersen dient het pensioenfonds buffers in het vermogen aan te houden. De omvang van deze buffers (buffers plus de pensioenverplichtingen heten samen het vereist vermogen) wordt vastgesteld met de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets (S-toets). Deze toets bevat een kwantificering van de bestuursvisie op de pensioenfondsspecifieke restrisico's (na afdekking).

De berekening van het vereist eigen vermogen en het hieruit voortvloeiende tekort aan het einde van het boekjaar is als volgt:

	2020	2019
	%	%
S1 Renterisico	0,4	2,2
S2 Risico zakelijke waarden	13,2	12,9
S3 Valutarisico	4,7	4,8
S4 Grondstoffenrisico	0,0	0,0
S5 Kredietrisico	5,1	4,2
S6 Verzekeringstechnisch risico	4,2	4,1
S7 Liquiditeitsrisico	0,0	0,0
S8 Concentratierisico	0,0	0,0
S9 Operationeel risico	0,0	0,0
S10 Actief risico	2,0	1,2
Diversificatie-effect	-11,7	-11,7
Totaal	17,9	17,7

	2020	2019
Vereist pensioenvermogen	3.683.713	3.240.965
Technische voorzieningen	3.125.290	2.753.226
Vereist eigen vermogen	558.423	487.739
Aanwezig vermogen (Totaal activa -/- schulden)	100.409	221.319
Tekort	-458.014	-266.420

De buffers zijn berekend op basis van de standaardmethode waarbij voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de strategische beleggingsmix in de evenwichtssituatie.

Beleggingsrisico

De belangrijkste beleggingsrisico's betreffen het markt-, krediet- en liquiditeitsrisico. Het marktrisico is uit te splitsen in renterisico, valutarisico en prijs(koers)risico. Marktrisico wordt gelopen op de verschillende beleggingsmarkten waarin het pensioenfonds op basis van het vastgestelde beleggingsbeleid actief is. De beheersing van het risico is geïntegreerd in het beleggingsproces. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid kunnen zich voorts risico's manifesteren uit hoofde van de geselecteerde managers en bewaarbedrijven (zogenoeten manager- en custody risico), en de juridische bepalingen omtrent gebruikte instrumenten en de uitvoeringsovereenkomst (juridisch risico). Het marktrisico wordt beheerst doordat met de vermogensbeheerder specifieke mandaten zijn afgesproken, welke in overeenstemming zijn met de beleidskaders en richtlijnen zoals deze zijn vastgesteld door het Bestuur. Het Bestuur monitort de mate van naleving van deze mandaten. De marktposities worden periodiek gerapporteerd.

Renterisico (S1)

Renterisico is het risico dat de waarde van de portefeuille vastrentende waarden en de waarde van de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente. Maatstaf voor het meten van rentevoeligheid is de duration. De duration is de gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren.

Het beleid van het pensioenfonds is erop gericht om de 'duratie-mismatch' te verkleinen door het renterisico voor 40% af te dekken. Het pensioenfonds realiseert dit door meer langlopende obligaties te kopen in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duratie van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het pensioenfonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Daarnaast kan het pensioenfonds het renterisico op de vastrentende waarden afdekken (het eigen vermogen is ongevoelig voor de renteveranderingen, maar de dekkingsgraad niet) of de dekkingsgraad afdekken.

De duratie en het effect van de renteafdekking kan als volgt worden samengevat:

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	Duration	€	Duration
Vastrentende waarden (vóór derivaten)	1.841.668	5,8	1.727.249	5,8
Vastrentende waarden (na derivaten)	1.874.091	9,2	1.697.454	10,8
Technische voorzieningen	3.125.209	22,3	2.753.157	21,7

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	%	€	%
Resterende looptijd < 1 jaar	634.652	34,5	577.920	33,5
Resterende looptijd > 1 jaar en < 5 jaar	171.779	9,3	138.251	8,0
Resterende looptijd > 5 jaar	1.035.237	56,2	1.011.078	58,5
	1.841.668	100,0	1.727.249	100,0

De presentatie van de vastrentende waarden in bovenstaande looptijden hangt samen met het lange termijn karakter van de investeringen van het pensioenfonds en het hiermee samenhangende beleid en ter vergelijking met de looptijden van de verplichtingen zoals in onderstaand overzicht weergegeven.

De resterende looptijd van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds kan als volgt worden weergegeven:

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	%	€	%
Resterende looptijd < 5 jaar	267.180	8,6	253.790	9,2
Resterende looptijd > 5 en < 10 jaar	330.739	10,6	306.500	11,1
Resterende looptijd > 10 en < 20 jaar	856.237	27,4	764.798	27,8
Resterende looptijd > 20 jaar	1.671.053	53,4	1.428.069	51,9
	3.125.209	100,0	2.753.157	100,0

Risico zakelijke waarden (S2)

Zakelijke waarden risico is het risico dat de waarde van de zakelijke waarden (voornamelijk aandelen, beursgenoteerd indirect vastgoed en converteerbare obligaties) verandert door veranderingen in de marktprijzen voor deze waarden. Het structurele marktrisico wordt beheerst binnen het ALM-proces. Daarin wordt een zodanige beleggingsmix vastgesteld dat het marktrisico acceptabel is. De feitelijke beleggingsmix mag binnen vastgestelde bandbreedtes afwijken van de ALM-beleggingsmix. Voor de beheersing van het marktrisico in samenhang met het renterisico wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Valutarisico (S3)

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

Valutarisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van de waarde van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Het deel dat buiten de euro wordt belegd betreft ultimo jaar circa 35% (2019: 35%) van de beleggingsportefeuille. Hiervan is 64% afgedekt (2019: 63%). De netto risicopositie betreft 13% (2019: 13%).

De valutapositie per 31 december 2020 vóór en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

31 december 2020

	<i>Totaal</i>	<i>Valuta-derivaten</i>	<i>Netto positie</i>
	Voor afdekking	Afdekking	Na afdekking
EUR	2.103.628	733.343	2.836.971
GBP	49.181	-59.847	-10.666
JPY	57.484	-52.125	5.359
USD	857.254	-607.119	250.135
Overige	175.002	0	175.002
	3.242.549	14.252	3.256.801

De valutapositie per 31 december 2019 vóór en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

31 december 2019

	<i>Totaal</i>	<i>Valuta-derivaten</i>	<i>Netto positie</i>
	Voor afdekking	Afdekking	Na afdekking
EUR	1.922.447	650.593	2.573.040
GBP	61.612	-30.966	30.646
JPY	54.978	-22.735	32.243
USD	802.024	-576.118	225.906
HKD	6.314	-16.028	-9.714
Overige	106.870	0	106.870
	2.954.245	4.746	2.958.991

Een restrisico betreft de categorie overige valuta; deze valuta betreffen valuta in opkomende markten en/of hebben een correlatie met de USD. Het Bestuur heeft besloten om deze risico's niet af te dekken.

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen. Het wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren.

Het prijrisico wordt gemitigeerd door diversificatie die onder meer is vastgelegd in de strategische beleggingsmix van het pensioenfonds. In aanvulling hierop maakt het pensioenfonds voor afdekking van het prijrisico gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

Naast de strategische mix heeft het pensioenfonds in het mandaat aan de vermogensbeheerders richtlijnen gesteld aan het maximaal percentage dat namens het pensioenfonds in een sector, land of tegenpartij mag worden belegd. Naleving van deze richtlijnen vindt plaats door de Beleggingsadviescommissie op basis van onafhankelijke rapportages van custodian BNY Mellon.

De segmentatie van de aandelen naar regio is als volgt:

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	%	€	%
Nederland en andere EU-landen	238.034	22,6	227.987	25,3
Europa (niet-EU)	61.722	5,9	56.556	6,3
Noord-Amerika	527.973	50,3	422.818	46,9
Zuid-Amerika	11.302	1,1	14.211	1,6
Zuid-Oost Azië	170.430	16,2	139.759	15,5
Midden-Oosten	10.798	1,0	9.155	1,0
Overig	29.909	2,9	30.538	3,4
Totaal	1.050.168	100,0	901.024	100,0

De vorderingen en schulden inzake aandelen zijn verantwoord onder "overig".

Grondstoffenrisico (S4)

Pensioenfonds die beleggen in grondstoffen (commodities) lopen het risico dat de waarde van deze beleggingen daalt. In het standaardmodel is een berekening van de gevoeligheid van het eigen vermogen voor grondstoffen voorgeschreven.

Het grondstoffenrisico wordt berekend aan de hand van een scenario waarbij wordt uitgegaan van een waardedaling van de beleggingen in grondstoffen van 30%. Er wordt geen onderscheid gemaakt naar verschillende soorten grondstoffen. Het pensioenfonds belegt niet in grondstoffen.

Kredietrisico (S5)

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het pensioenfonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het pensioenfonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing van dit risico door het pensioenfonds vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het pensioenfonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekingsnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het pensioenfonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door het pensioenfonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het pensioenfonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar regio's kan als volgt worden samengevat:

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	%	€	%
Nederland en andere EU-landen	1.276.187	69,3	1.151.648	66,7
Europa (niet-EU)	71.895	3,9	64.123	3,7
Noord-Amerika	200.674	10,9	196.021	11,4
Zuid-Amerika	75.809	4,1	77.537	4,5
Zuid-Oost Azië	73.792	4,0	79.634	4,6
Midden-Oosten	16.004	0,9	24.549	1,4
Overig	127.307	6,9	133.737	7,7
Totaal	1.841.668	100,0	1.727.249	100,0

De vorderingen en schulden inzake vastrentende waarden zijn verantwoord onder "overig".

De samenstelling van de vastrentende waarden sectoren is als volgt:

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	%	€	%
Staatsleningen	575.570	31,3	618.051	35,8
Index gelinkte obligaties	3.946	0,2	6.501	0,4
Hypotheken	219.921	11,9	140.419	8,1
Bedrijfsleningen	434.122	23,6	397.393	23,0
Kortlopende vorderingen en liquide middelen	608.109	33,0	564.885	32,7
Totaal	1.841.668	100,0	1.727.249	100,0

De kredietwaardigheid van veel marktpartijen wordt ook door rating agencies beoordeeld. De samenvatting van de vastrentende waarden op basis van de ratings zoals gepubliceerd door bekende rating agencies is als volgt:

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	%	€	%
AAA	125.713	6,8	191.024	11,1
AA	539.338	29,3	444.838	25,8
A	163.948	8,9	367.904	21,2
BBB	339.935	18,5	297.039	17,2
Lager dan BBB	257.799	14,0	241.573	14,0
Geen rating	414.935	22,5	184.871	10,7
Totaal	1.841.668	100,0	1.727.249	100,0

De vorderingen, schulden en liquide middelen inzake vastrentende waarden zijn opgenomen onder "Geen rating". Daarnaast is een belegging in een cashfonds opgenomen onder geen rating. Voor deze belegging is geen rating beschikbaar.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's, S6)

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat voortvloeit uit mogelijke afwijkingen van actuariële inschattingen die worden gebruikt voor de vaststelling van de technische voorzieningen en de hoogte van de premie. De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden (kortleven), arbeidsongeschiktheid en het toeslagrisico.

Langlevensrisico

Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van prognosetafels met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen. Bij het opstellen en toepassen van de nieuwe Prognosetafel AG2020 zijn de effecten van COVID-19 buiten beschouwing gebleven. Het pensioenfonds monitort de toegepaste ervaringssterfte door middel van analyse van het resultaat op langlevensrisico over meerdere jaren. Het positief resultaat op langlevensrisico bedraagt in 2020 € 4.008 (2019: € 2.209). Dit betekent dat op grond van de waargenomen overlijdensgevallen bij het pensioenfonds meer middelen beschikbaar zijn gekomen, dan waar op grond van de overlevingstafels op was gerekend.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het pensioenfonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het pensioenfonds heeft dit risico niet herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het pensioenfonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ('schadereserve'). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het pensioenfonds heeft dit risico niet herverzekerd.

Toeslagrisico

Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het Bestuur om toeslagen op pensioen toe te kennen in relatie tot de algemene prijsontwikkeling niet kan worden gerealiseerd. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, beleggingsrendementen, looninflatie en demografie (beleggings- en actuariële resultaten) echter, afhankelijk van de hoogte van de dekkingsgraad van het pensioenfonds. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagverlening voorwaardelijk is.

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Concentratierisico (S8)

Concentraties kunnen ertoe leiden dat het pensioenfonds bij grote veranderingen in bijvoorbeeld de waardering (marktrisico) of de financiële positie van een tegenpartij (kredietrisico) grote (veelal financiële) gevolgen hiervan ondervindt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie in de beleggingsportefeuille in producten, regio's of landen, economische sectoren of tegenpartijen. Naast concentraties in de beleggingsportefeuille kan ook sprake zijn van concentraties in de verplichtingen en de uitvoering.

Om concentratierisico's in de beleggingsportefeuille te beheersen maakt het Bestuur gebruik van diversificatie en limieten voor beleggen in landen, regio's, landen, sectoren en tegenpartijen. Deze uitgangspunten zijn door het pensioenfonds vastgesteld op basis van de ALM-studie. De uitgangspunten zijn vastgelegd in de contractuele afspraken met de vermogensbeheerders en het Bestuur monitort op kwartaalbasis de naleving hiervan.

De spreiding in de beleggingsportefeuille is weergegeven in de tabel die is opgenomen bij de toelichting op het kredietrisico. Grote posten kunnen een post van concentratierisico zijn. Om te bepalen welke posten dit betreft worden per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur opgeteld. Ingevolge de RJ610.404 dienen posities groter dan 2% van het balanstotaal te worden gespecificeerd.

De volgende grote posten met meer dan 2% van het balanstotaal zijn aanwezig:

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	%	€	%
Vastgoed				
BDI Residential Fund	179.323	5,4	171.833	5,7
Aandelen				
Vanguard Group Inc/The	157.137	4,8	134.704	4,5
Vastrentende waarden				
BNP Paribas Sa	301.496	9,1	268.659	8,9
BlackRock Inc	300.412	9,1	265.955	8,8
Colchester Global Investors Ltd	214.971	6,5	195.840	6,5
Aegon NV	143.906	4,4	140.419	4,7
Staatsobligaties Koninkrijk der Nederlanden	101.759	3,1	89.986	3,0
ASR Hypotheekfonds	76.016	2,3	-	-
Staatsobligaties Duitsland	-	-	94.242	3,1
Totaal	1.475.020	44,7	1.361.638	45,2

Operationeel risico (S9)

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Deze risico's worden door het pensioenfonds beheerd door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering zijn betrokken.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht bij fiduciair beheerder NNIP. Hiermee is een overeenkomst en service level overeenkomst gesloten. De bewaring van de stukken uit de portefeuille is ondergebracht bij Custodian BNY Mellon.

De pensioenuitvoering is uitbesteed aan pensioenuitvoerder TKP. Hiermee is een uitbestedingsovereenkomst en een service level overeenkomst (SLA) gesloten.

Het Bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering van de vermogensbeheerders en TKP door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste interne beheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages of SOC-1-rapportage) en het In Control Statement (alleen TKP).

Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het pensioenfonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Actief risico (S10)

Het pensioenfonds kiest voor actief beheer wanneer er gegronde redenen zijn om daar een meerwaarde van te verwachten. Waar dat niet het geval is, wordt voor een passieve oplossing gekozen. Vandaar dat voor die delen van de portefeuille waarbij sprake is van actief beheer, in aanvulling op het standaardmodel van DNB, een aanvullende buffer S10 wordt aangehouden.

Basis voor de berekening van deze buffer is de methodiek waarbij gebruik gemaakt wordt van de tracking error. Er wordt gerekend met een opslag voor actief beheer voor de categorie aandelen (beursgenoteerd). De hoogte van de buffer wordt hierbij afgeleid van de tracking error, die de mate van afwijking aangeeft tussen het rendement op de betreffende beleggingsportefeuilles en het rendement op een benchmarkportefeuilles.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het pensioenfonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het pensioenfonds niet beheersbaar. Het systeemrisico maakt geen onderdeel uit van de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets.

Derivaten

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van financiële derivaten. Hoofregel die hierbij geldt, is dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het beleggingsbeleid van het pensioenfonds. Derivaten worden hoofdzakelijk gebruikt om de hiervoor vermelde vormen van marktrisico zo veel mogelijk af te dekken.

Het pensioenfonds gebruikt derivaten voor afdekking van risico's. Derivaten hebben als voornaamste risico het kredietrisico. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekendstaande partijen en door zoveel mogelijk te werken met onderpand.

12.4.3 Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa

Langlopende contractuele verplichtingen

Het pensioenfonds heeft een uitbestedingsovereenkomst afgesloten tot eind 2020 met TKP. Eind 2020 is het Bestuur met TKP overeengekomen om het bestaande contract voort te zetten. De formalisatie van het nieuwe contract vindt in 2021 plaats. De jaarlijks te betalen vergoeding bedraagt circa € 2,4 miljoen inclusief btw.

Investeringsverplichtingen

Per balansdatum bestaan er geen investerings- en stortingsverplichtingen (zogenaamde voorbeleggingen).

Voorwaardelijke verplichtingen

Het pensioenfonds heeft samen met Pensioenfonds Bakkers een claim inzake oude jaren financieel afgewikkeld. Onderdeel van de afwikkeling is een voorwaardelijke terugbetalingsverplichting voor de duur van 10 jaar. Hiertoe zijn obligaties verpand voor een bedrag van € 2.750 voor de duur van tien jaar eindigend op 15 januari 2028.

12.4.4 Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen het pensioenfonds en de bestuurders.

Transacties met (voormalige) bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting op de pensioenuitvoeringskosten. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Overige transacties met verbonden partijen

Inzake de uitvoeringsovereenkomst tussen pensioenfonds en aangesloten werkgevers met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling geldt dat de aangesloten werkgevers zich jegens het pensioenfonds bij overeenkomst (de zogenaamde uitvoeringsovereenkomst) hebben verbonden tot het betalen van de ingevolge de geldende ABTN verschuldigde premie.

12.4.5 Toelichting op de staat van baten en lasten over 2020

	2020	2019
11. Premiebijdragen voor risico pensioenfonds		
Premiebijdragen	72.550	67.991
VPL-bijdragen	386	439
	72.936	68.430

De premiebijdragen voor risico pensioenfonds kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2020	2019
Premiebijdragen werkgevers	68.507	59.959
Pensioenbijdragen voor de reguliere regeling	0	3.908
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	-732	-495
Vrijwillige excedent premie	4.775	4.619
Overige VPL-regeling	386	439
	72.936	68.430

Eind 2019 zijn de VPL-aanspraken afgefinancierd. Het Bestuur heeft besloten om de VPL-premie na affinanciering toe te voegen aan de premie voor de reguliere regeling.

De overige VPL-regeling betreft de VPL-regeling voor werkgever Olam Cocoa.

De totale bijdrage van werkgever en werknemers betreft 27,6% (2019: 27,6%) van de loonsom. De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie zijn als volgt:

	2020	2019
Feitelijke premie	73.191	68.211
Kostendekkende premie	119.288	96.361
Gedempte premie	60.631	55.859

De feitelijke premie bestaat uit de premiebijdragen werkgevers, pensioenbijdragen voor de reguliere regeling en vrijwillige excedent premie. De premies die betrekking hebben op voorgaande jaren van € 91 (2019: € 275) zijn hierop in mindering gebracht.

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate in de staat van baten en lasten verantwoord. De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2020	2019
<i>Kostendekkende premie</i>		
Actuarieel benodigd voor onvoorwaardelijke onderdelen pensioenopbouw	98.405	78.144
Opslag voor instandhouding van het vereist eigen vermogen	17.418	14.847
Opslag voor uitvoeringskosten	3.465	3.370
Totaal kostendekkende premie	119.288	96.361

De samenstelling van de gedempte premie is als volgt:

	2020	2019
<i>Gedempte premie</i>		
Actuarieel benodigd voor onvoorwaardelijke onderdelen pensioenopbouw	33.444	30.979
Opslag voor instandhouding van het vereist eigen vermogen	5.920	5.886
Opslag voor uitvoeringskosten	3.465	3.370
Premie voorwaardelijke onderdelen	17.802	15.624
Totaal gedempte premie	60.631	55.859

12. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

2020	<i>Directe beleggings-opbrengst</i>	<i>Indirecte beleggings-opbrengst</i>	<i>Kosten vermogens-beheer</i>	<i>Totaal</i>
Vastgoedbeleggingen	8.510	-6.194	0	2.316
Aandelen	18.190	14.533	-2.134	30.589
Vastrentende waarden	25.936	-499	-1.808	23.629
Derivaten	1.684	174.498	-245	175.937
Overige beleggingen	35	711	0	746
Overige kosten van vermogensbeheer	0	0	-857	-857
	54.355	183.049	-5.044	232.360

Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2020 € 3.741 (2019: € 4.266). De transactiekosten zijn op basis van de gemiddelde transactiekosten in de markt bij benadering bepaald en ontleend aan de kostenrapportage van NNIP.

2019	<i>Directe beleggings-opbrengst</i>	<i>Indirecte beleggings-opbrengst</i>	<i>Kosten vermogens-beheer</i>	<i>Totaal</i>
Vastgoedbeleggingen	8.162	21.260	0	29.422
Aandelen	19.826	157.435	-2.065	175.196
Vastrentende waarden	28.624	98.795	-2.039	125.380
Derivaten	642	101.239	-220	101.661
Overige beleggingen	93	1	0	94
Overige kosten van vermogensbeheer	0	0	-783	-783
	57.347	378.730	-5.107	430.970

Voor zover de kosten direct in rekening zijn gebracht bij het pensioenfonds, worden deze separaat als aftrekpost getoond op de beleggingsopbrengsten. De vermogensbeheerkosten zijn toegerekend aan de betreffende categorie. Kosten die niet direct gerelateerd zijn aan een beleggingscategorie zijn op basis van het percentage van het belegd vermogen toegerekend aan de verschillende beleggingscategorieën.

	2020	2019
13. Inkoop toegekende aanspraken VPL		
Inkoop toegekende aanspraken VPL	0	32.025

De VPL-regelingen van Koek en Snoep zijn eind 2019 volledig afgefinancierd.

	2020	2019
14. Overige baten		
Interest waardeoverdrachten	0	1
Overige baten	0	2
	0	3

	2020	2019
15. Pensioenuitkeringen		
Ouderdomspensioen	40.437	38.848
Partnerpensioen	8.980	8.728
Wezenpensioen	211	211
Afkoop pensioenen en premierestitutie	858	484
Overige uitkeringen	0	-2
	50.486	48.269

De wettelijke afkoopgrens is € 497,27 (2019: € 484,09) per jaar.

	2020	2019
16. Pensioenuitvoeringskosten		
Bestuurskosten	462	379
Kosten Verantwoordingsorgaan en Raad van Toezicht	88	97
Administratiekostenvergoeding	2.375	2.426
Accountantskosten	119	239
Certificerend actuaris	31	30
Adviserend actuaris	91	86
Overige advieskosten	507	490
Contributies en bijdragen	207	182
Dwangsommen en boetes	0	0
Communicatiekosten	102	57
Governance	37	19
Kosten project Samengaan	36	96
Overige	17	41
	4.072	4.142

Bezoldiging bestuurders

De bezoldiging voor de (voormalige) bestuurders tezamen bedraagt € 420 (2019: € 354).

Bestuursleden ontvangen een vaste vergoeding per jaar. Elk bestuurslid ontvangt € 30 excl. btw en de voorzitters die gezamenlijk het Dagelijks Bestuur vormen ontvangen € 60 excl. btw.

Aan betrokkenen zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Verantwoordingsorgaan en Raad van Toezicht

Aan de leden van het Verantwoordingsorgaan werd door het pensioenfonds in 2019 een vergoeding verstrekt van gezamenlijk € 22 (2019: € 26). De leden van de Raad van Toezicht ontvingen conform vergoedingsregeling in 2020 gezamenlijk € 59 inclusief btw (2019: € 64).

Accountantshonoraria

De honoraria van de onafhankelijke externe accountant(s) zijn als volgt:

	2020	2019
Controle van de jaarrekening	94	84
17. Mutatie aandeel herverzekering technische voorzieningen		
Mutatie aandeel herverzekeraar	31	26
18. Saldo overdracht van rechten		
Inkomende waardeoverdrachten	-1.143	-2.466
Inkomende waardeoverdrachten klein pensioen	-1.889	-609
Uitgaande waardeoverdrachten	1.709	1.727
Uitgaande waardeoverdrachten klein pensioen	924	531
	-399	-817
19. Overige lasten		
Interest waardeoverdrachten	0	1
Overige interest	38	23
Overige lasten	2	5
	40	29

12.4.6 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Er zijn geen statutaire bepalingen betreffende de bestemming van het resultaat. Het negatieve saldo van de staat van baten en lasten van € 120.910 is onttrokken aan de algemene reserve.

12.4.7 Gebeurtenissen na balansdatum

De Nederlandsche Bank (DNB) heeft op 28 augustus 2020 aangegeven dat invoering van de nieuwe UFR-methode vanaf 1 januari 2021 plaats vindt in vier gelijke stappen. Deze Ultimate Forward Rate (UFR) is onderdeel van de rentetermijnstructuur zoals maandelijks gepubliceerd door DNB.

De overgang naar een nieuwe UFR-methode is onderdeel van het advies van de Commissie Parameters uit juni 2019.

De stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraad zich geleidelijk in de tijd materialiseert. Hoe 'jonger' de deelnemers zijn, hoe hoger de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen, en hoe groter de impact van de invoering van de nieuwe UFR-methode. Ook een lagere rentetermijnstructuur zorgt voor een grotere impact.

Het toepassen van de eerste stap van de nieuwe UFR-methode heeft per 1 januari 2021 een negatief effect van ongeveer € 48,0 miljoen en op de dekkingsgraad is dat 1,5%-punt.

Amsterdam, 16 juni 2021

Mevr. M. van Beusekom
Mevr. E.E.H.C. van den Bosch
Dhr. J.W. Eggen
Dhr. A.I. Foursoff
Dhr. H.E. Hermans
Mevr. J.G.E. van Leeuwen
Dhr. J.C.M. Molenaar
Mevr. S. Schaab
Dhr. E. Schuurhuis

Overige gegevens

13 Overige gegevens

13.1 Actuariële verklaring

<i>Opdracht</i>	Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie te Amsterdam is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.
<i>Onafhankelijkheid</i>	Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.
<i>Gegevens</i>	De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het Bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.
<i>Afstemming accountant</i>	<p>Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar.</p> <p>Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 31,0 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 1,55 miljoen te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.</p> <p>Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.</p>
<i>Werkzaamheden</i>	<p>Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.</p> <p>Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld; ■ de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten; ■ het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel. <p>Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum</p>

aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet met uitzondering van de artikelen 131 (minimaal vereist eigen vermogen) en 132 (vereist eigen vermogen). De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Amsterdam, 16 juni 2021

drs. H. Zaghdoudi AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

13.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie te Groningen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie op 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2020.
2. De winst-en-verliesrekening over 2020.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Bestuursverslag.
- Meerjarenoverzicht van kerncijfers en kengetallen.
- Verslag van de raad van toezicht.
- Verslag van het verantwoordingsorgaan.
- Bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de hiervoor vermelde andere informatie, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Amsterdam, 16 juni 2021

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: E.M. van der Hall RA

Bijlagen

Bijlage 1 Kenmerken pensioenregeling

Kenmerken pensioenregeling geboren op of na 1 januari 1950

De pensioenregeling die geldt voor alle werknemers geboren op of na 1 januari 1950, heeft de volgende kenmerken:

Regeling	Middelloodregeling
Deelnemer	De deelnemer als bedoeld in artikel 6, lid 1, sub a - d van de statuten van het pensioenfonds.
Toetredingsleeftijd	De deelneming vangt aan bij indiensttreding bij een aangesloten werkgever, ongeacht de leeftijd.
Pensioenleeftijd	De eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer 68 jaar wordt.
Loon	Onder loon wordt verstaan: - het in de maand uitbetaalde schaalsalaris; vakantietoeslag; vriestoeslag; 5uur functie gebonden regelmatig gewerkte overuren per week; meeruren; diplomatoeslag; persoonlijke toeslag; contractueel vastgestelde jaarlijkse uitkering; prestatiepremie; ploegentoeslag; sprongvergoeding; overwerktoeslag; afbouwregelingtoeslag; roostertoeslag meeruren; verschoven uren; consignatie; slaapuren; toeslag voor arbeid op ongunstige uren. - Het loon is gemaximeerd. - Per 1 januari 2020 bedraagt het maximum 60.207 euro.
Pensioengrondslag	De pensioengrondslag is gelijk aan het loon verminderd met de franchise.
Franchise	De franchise wordt door het Bestuur vastgesteld en bedraagt per 1 januari 2020 14.167 euro. De franchise bedraagt ten minste het fiscale minimum zoals genoemd in de Wet op de loonbelasting 1964.
Premie	De premie bedraagt een percentage van de pensioengrondslag. De premie bedroeg per 1 januari 2020 27,6% van de pensioengrondslag.
Ouderdompensioen	1,875% van de pensioengrondslagen in de betreffende deelnemersjaren.
Partnerpensioen	De nabestaande van de werknemer heeft bij zijn overlijden recht op een partnerpensioen van 70% van het bereikbare ouderdompensioen (op 68-jarige leeftijd). Per 1 januari 2015 bouwt men partnerpensioen op. Bij uitdiensttreding wordt een deel van het ouderdompensioen automatisch omgezet in partnerpensioen, tenzij de werknemer en zijn of haar partner hiervan willen afwijken. Het partnerpensioen is na omzetting 70% van het verlaagde ouderdompensioen. Bij pensionering kan het partnerpensioen door middel van uitruil worden aangepast.
Wezenpensioen	Het wezenpensioen bedraagt 14% van het te bereiken ouderdompensioen. Wezen van wie beide ouders zijn overleden, hebben recht op 28% van het te bereiken ouderdompensioen.
Toeslagen	Het pensioenfonds heeft sinds 2015 de ambitie om uw pensioen elk jaar zoveel mogelijk te verhogen met de prijsindex. Zowel de toekenning als de hoogte van een eventuele toeslag is afhankelijk van een beslissing van het Bestuur.

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	De premievrije pensioenopbouw is volgens de onderstaande tabel afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid:	
	Mate arbeidsongeschiktheid	Voortzetting pensioenopbouw
	0-35%	0%
	35-45%	40%
	45-55%	50%
	55-65%	60%
	65-80%	72,5%
	80-100%	100%
	Bij aanvang van de premievrije deelneming wordt de laatste pensioengrondslag vóór arbeidsongeschiktheid gehanteerd. Deze pensioengrondslag wordt jaarlijks aangepast conform de algemene verhogingen van de lonen krachtens de cao.	

Regeling	Aanvullende regeling (excedent)
Deelnemer	De deelnemer als bedoeld in artikel 6, lid 1, sub a - d van de statuten van het pensioenfonds.
Toetredingsleeftijd	De deelneming vangt aan bij indiensttreding bij een aangesloten werkgever, ongeacht de leeftijd.
Pensioenleeftijd	De eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer 68 jaar wordt.
Loon	<p>Vast pensioengevend loon: Het vaste loon als omschreven in artikel 8 van het pensioenreglement.</p> <p>Variabele pensioengevend loon: Het variabel loon als omschreven in artikel 8 van het pensioenreglement.</p> <p>De navolgende variabele loonbestanddelen: - 13e maand, - (verkoop) bonus(sen), - provisie, - tantième, - overwerkvergoeding, - ploegentoeslag, - inconveniëntentoeslag</p> <p>Voor de bepaling van het vast pensioengevend loon, het variabele pensioengevende loon of het vast en variabele pensioengevende loon geldt een maximumjaarsalaris zoals bepaald in artikel 18ga van de Wet op de Loonbelasting. Per 1 januari 2020 bedraagt het maximum loon 110.111 euro.</p>
Pensioengrondslag	Het vast pensioengevend loon voor zover dit meer bedraagt dan de franchise. of Het variabele pensioengevende loon voor zover dit meer bedraagt dan de franchise of Het vast en variabele pensioengevend loon voor zover dit meer bedraagt dan de franchise.
Franchise	De franchise is gelijk aan het maximumsalaris van de verplichte basisregeling. Per 1 januari 2020 bedraagt de franchise 60.207 euro.

Premie	De premie bedraagt een actuariële premie die in rekening wordt gebracht over de pensioengrondslag.	
Ouderdompensioen	1,875% van de pensioengrondslagen in de betreffende deelnemersjaren.	
Partnerpensioen	De nabestaande van de werknemer heeft bij zijn overlijden recht op een partnerpensioen van 70% van het bereikbare ouderdompensioen (op 68-jarige leeftijd). Per 1 januari 2015 bouwt men partnerpensioen op. Bij uitdiensttreding wordt een deel van het ouderdompensioen automatisch omgezet in partnerpensioen, tenzij de werknemer en zijn of haar partner hiervan willen afwijken. Het partnerpensioen is na omzetting 70% van het verlaagde ouderdompensioen. Bij pensionering kan het partnerpensioen door middel van uitruil worden aangepast.	
Wezenpensioen	Het wezenpensioen bedraagt 14% van het te bereiken ouderdompensioen. Wezen van wie beide ouders zijn overleden, hebben recht op 28% van het te bereiken ouderdompensioen.	
Toeslagen	Het pensioenfonds heeft sinds 2015 de ambitie om uw pensioen elk jaar zoveel mogelijk te verhogen met de prijsindex. Zowel de toekenning als de hoogte van een eventuele toeslag is afhankelijk van een beslissing van het Bestuur.	
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	De premievrije pensioenopbouw is volgens de onderstaande tabel afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid:	
	Mate arbeidsongeschiktheid	Voortzetting pensioenopbouw
	0-35%	0%
	35-45%	40%
	45-55%	50%
	55-65%	60%
	65-80%	72,5%
	80-100%	100%
	Bij aanvang van de premievrije deelneming wordt de laatste pensioengrondslag vóór arbeidsongeschiktheid gehanteerd. Deze pensioengrondslag wordt jaarlijks aangepast conform de algemene verhogingen van de lonen krachtens de cao.	

Kenmerken prepensioen voormalig Pensioenfonds Snoep

Deelnemer	De deelnemer als bedoeld in artikel 6, lid 1, sub a en onder b van de statuten van het pensioenfonds, geboren op of ná 1 januari 1936.
Toetredingsleeftijd prepensioen	De deelneming vangt aan op de datum van indiensttreding bij een aangesloten werkgever, op grond van de arbeidsovereenkomst, doch niet voor het bereiken van de 25-jarige leeftijd.
Normpensioendatum	De eerste dag van de maand, waarin de (gewezen) deelnemer 61 jaar wordt.
Pensioengrondslag	Het loon over de gewerkte dagen, vakantie- en snipperdagen inclusief vakantietoeslag, toeslagen, overwerkgeld en aanvulling op ziekengeld c.q. doorbetaling bij ziekte (loon SV). Deze pensioengrondslag wordt gemaximeerd op een jaarlijks door het Bestuur vast te stellen maximum.
Prepensioen	Het jaarlijks prepensioen bedraagt met ingang van 1 januari 2000 2,223% van de pensioengrondslag voor het betreffende jaar. In dit percentage is het overbruggingspensioen opgenomen. Het overbruggingspensioen wordt gedurende de deelnemingsperiode opgebouwd.
Toeslagen	Het pensioenfonds kent geen doelgericht toeslagenbeleid. Er is geen ambitie om jaarlijks een toeslag te verlenen op de pensioenrechten en pensioenaanspraken. Het pensioenfonds kent voor een eventuele toeslag verlening geen maatstaf. Zowel de toekenning als de hoogte van een eventuele toeslag is afhankelijk van een beslissing van het Bestuur.

Tijdelijk ouderdomspensioen voormalig Pensioenfonds Koek

Deelnemer	De deelnemer als bedoeld in artikel 1.2 van het reglement.
Toetredingsleeftijd prepensioen	De deelneming vangt aan op de datum van indiensttreding bij een aangesloten werkgever, ongeacht de leeftijd.
TOP-datum	De eerste dag van de maand, waarin de (gewezen) deelnemer 61 jaar wordt.
Loon	Onderscheid wordt gemaakt tussen vast en variabel loon. Onder vast loon wordt verstaan: functieloon, waarderingspremie, vriestoeslag, vakantietoeslag, 5 uur functie gebonden regelmatig gewerkte overuren, diplomatoeslag en contractueel vastgestelde jaarlijkse uitkering. Het vaste loon is gemaximeerd.
	Onder variabel loon wordt verstaan de volgende loonbestanddelen: prestatiepremie, ploegentoeslag, sprongvergoeding, overwerktoeslag, meeruren, verschoven uren, consignatie en toeslag voor arbeid op ongunstige uren.
Pensioengrondslagen	Pensioengrondslag I is gelijk aan het vaste loon minus een franchise. Pensioengrondslag II is gelijk aan het variabele loon. Hierop wordt geen franchise in mindering gebracht. Beide grondslagen worden op 1 januari van het kalenderjaar vastgesteld.
Franchise	De franchise wordt jaarlijks aangepast op basis van de ontwikkeling van de cao-lonen in de bedrijfstak.
Premie	De premie bedraagt een percentage van de som van het vaste en variabele loon.
Opbouw	Het op te bouwen jaarlijkse TOP bedraagt: - 1,75% van de laatste vastgestelde pensioengrondslag I over alle deelnemersjaren (= eindloonregeling), én - 1,75% van de som van de pensioengrondslagen II (= middelloonregeling). De totale pensioenaanspraak is de som van de aanspraken in de TOP-regeling. Deze pensioenaanspraak wordt aangevuld met het overbruggingspensioen (zie hierna).
Toeslag gemiste opbouwjaren prepensioen januari	Voor de onderhavige deelnemers, die vanaf 1 januari 1997 onafgebroken deelnemer zijn gebleven tot de TOP-datum dan wel eerdere ingangsdatum TOP, kon een toeslag gemiste opbouwjaren prepensioen worden toegekend op de ingangsdatum TOP door middel van een daartoe strekkend besluit door het Bestuur.
Overbruggingspensioen (OBP)	Om het ontbreken van een AOW-uitkering tijdens het ontvangen van de TOP te compenseren is er een overbruggingspensioen. Het overbruggingspensioen gaat net als het prepensioen in bij het bereiken van de 61-jarige leeftijd en loopt door tot de leeftijd van 65 jaar. De hoogte van het overbruggingspensioen is net als de hoogte van het prepensioen afhankelijk van de diensttijd van de werknemer. Voor ieder dienstjaar wordt 2,5% van de laatstelijk vastgestelde franchise, met een maximum van 100% (2,5 x 40), opgebouwd.
Toeslag gemiste opbouwjaren	Voor de onderhavige deelnemers, die vanaf 1 januari 1997 of latere aanvangsdatum aan de regeling inzake prepensioen onafgebroken ingangsdatum TOP, kan een toeslag gemiste opbouwjaren overbruggingspensioen worden toegekend op de ingangsdatum TOP door middel van een daartoe strekkend besluit door het Bestuur.
Toeslagen	Het pensioenfonds kent geen doelgericht toeslagenbeleid. Er is geen ambitie om jaarlijks een toeslag te verlenen op de pensioenrechten en pensioenaanspraken. Het pensioenfonds kent voor een eventuele toeslag verlening geen maatstaf. Zowel de toekenning als de hoogte van een eventuele toeslag is afhankelijk van een beslissing van het Bestuur.

Ouderdomspensioen voormalig Pensioenfonds Snoep

Regeling	Opbouwregeling.	
Deelnemer	De deelnemer als bedoeld in artikel 6, lid 1, sub a -d van de statuten van het pensioenfonds.	
Toetredingsleeftijd	De deelneming vangt aan bij indiensttreding bij een aangesloten werkgever, doch niet voor het bereiken van de 25-jarige leeftijd.	
Pensioendatum	De eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer 65 jaar wordt.	
Loon	Het loon over de gewerkte dagen inclusief vakantietoelage en overige toeslagen zoals overwerk. Het loon is gebaseerd op het gemaximeerde CSV-loon.	
Pensioengrondslag	De pensioengrondslag is gelijk aan het loon.	
Ouderdomspensioen	0,4% van het loon per jaar tot 70% van het maximumloon respectievelijk 1,35% van het eventuele loongedeelte boven 70% van het maximum. Voor deelnemers van tenminste 57 jaar en ouder gold tot 1 juni 2004 dubbele pensioenopbouw tot uiterlijk de leeftijd van 61 jaar.	
Partnerpensioen	Het partnerpensioen bedraagt 75% van het maximaal op te bouwen ouderdomspensioen. Er is sprake van kapitaalopbouw inzake partnerpensioen. Het partnerpensioen kan op de ingangsdatum van het ouderdomspensioen worden uitgeruild voor verhoging van het ouderdomspensioen.	
Tijdelijk nabestaandenpensioen	Het tijdelijk partnerpensioen bedraagt 17,5% van het ouderdomspensioen waarvan het nabestaandenpensioen is afgeleid, voor nabestaanden van de tijdens het deelnemerschap overleden deelnemers (risicoregeling tijdens deelnemerschap). Dit tijdelijk pensioen wordt tot uiterlijk de 65-jarige leeftijd van de nabestaande uitgekeerd.	
Wezenpensioen	15% van het bereikbare ouderdomspensioen.	
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (WAO)	De premievrijstelling is volgens de onderstaande tabel afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid:	
	Mate arbeidsongeschiktheid	Voortzetting pensioenopbouw
	15-25%	20%
	25-35%	30%
	35-45%	40%
	45-65%	50%
	65% of meer	100%
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (WIA)	De premievrijstelling is volgens de onderstaande tabel afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid:	
	Mate arbeidsongeschiktheid	Voortzetting pensioenopbouw
	0-35%	0%
	35-45%	40%
	45-55%	50%
	55-65%	60%
	65-80%	73%
	80-100%	100%
	Bij aanvang van de premievrije deelneming wordt de laatste pensioengrondslag vóór arbeidsongeschiktheid gehanteerd. Deze pensioengrondslag kan jaarlijks op grond van een daartoe uitdrukkelijk door het Bestuur genomen besluit worden verhoogd of verlaagd met hetzelfde percentage waarmee de salarissen volgens de cao zijn gewijzigd.	

Toeslagen	Het pensioenfonds kent geen doelgericht toeslagenbeleid. Er is geen ambitie om jaarlijks een toeslag te verlenen op de pensioenrechten en pensioenaanspraken. Het pensioenfonds kent voor een eventuele toeslag verlening geen maatstaf. Zowel de toekenning als de hoogte van een eventuele toeslag is afhankelijk van een beslissing van het Bestuur.
-----------	---

Ouderdomspensioen voormalig Pensioenfonds Koek

Loon	Onderscheid wordt gemaakt tussen vast en variabel loon. Onder vast loon (loon I) wordt verstaan: functieloon, waarderingspremie, vriestoeslag, vakantietoeslag, 5 uur functie gebonden regelmatig gewerkte overuren, diplomatoeslag en contractueel vastgestelde jaarlijkse uitkering. Het vaste loon is gemaximeerd. Onder variabel loon (loon II) wordt verstaan de volgende loonbestanddelen: prestatiepremie, ploegentoeslag, sprongvergoeding, overwerktoeslag, meeruren, verschoven uren, consignatie en toeslag voor arbeid op ongunstige uren.	
Pensioengrondslagen	Pensioengrondslag I is gelijk aan het vaste loon verminderd met een franchise. Pensioengrondslag II is gelijk aan het variabele loon. Hierop wordt geen franchise in mindering gebracht. Beide grondslagen worden op 1 januari van het kalenderjaar vastgesteld.	
Franchise	De franchise wordt jaarlijks aangepast op basis van de ontwikkeling van de cao-lonen in de bedrijfstak.	
Premie	De premie bedraagt een percentage van de som van pensioengrondslagen I en II.	
Opbouw	Het op te bouwen jaarlijks ouderdomspensioen bedraagt: - 1,75% van de laatste vastgestelde pensioengrondslag I over alle deelnemersjaren (= eindloonregeling), én - 1,75% van de som van de pensioengrondslagen II (= middelloonregeling). De totale pensioenaanspraak is de som van de aanspraken in de eindloon- en middelloonregeling.	
Partnerpensioen	In deze pensioenregeling bestaat het partnerpensioen uit twee delen. Bij het overlijden van de werknemer heeft zijn nabestaande recht op een partnerpensioen van 56% van het bereikbare ouderdomspensioen. Daarnaast heeft de nabestaande recht op een tijdelijk partnerpensioen van 14% van het bereikbare ouderdomspensioen. Het tijdelijk partnerpensioen loopt door tot de nabestaande de leeftijd van 65 jaar bereikt. Het partnerpensioen is verzekerd op risicobasis. Bij uitdiensttreding of pensionering kan een partnerpensioen verkregen worden door uitruil van een deel van het ouderdomspensioen in partnerpensioen verkregen door een uitruil van een deel van het ouderdomspensioen in partnerpensioen, tenzij de werknemer en zijn of haar partner hiervan willen afwijken.	
Wezenpensioen	14% van het te bereiken ouderdomspensioen. Wezen van wie beide ouders zijn overleden, hebben recht op 28% van het te bereiken ouderdomspensioen.	
Voorwaardelijke toeslagen	Het pensioenfonds kent geen doelgericht toeslagenbeleid. Er is geen ambitie om jaarlijks een toeslag te verlenen op de pensioenrechten en pensioenaanspraken. Het pensioenfonds kent voor een eventuele toeslag verlening geen maatstaf. Zowel de toekenning als de hoogte van een eventuele toeslag is afhankelijk van een beslissing van het Bestuur.	
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (WAO en WIA)	De premievrijstelling is volgens de onderstaande tabel afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid:	
	Mate arbeidsongeschiktheid	Voortzetting pensioenopbouw
	15-25%	20%
	25-35%	30%
	35-45%	40%
	45-65%	50%
	65% of meer	100%

	Bij aanvang van de premievrije deelneming wordt de laatste pensioengrondslag vóór arbeidsongeschiktheid gehanteerd. Deze pensioengrondslag wordt jaarlijks aangepast conform de algemene verhogingen van de lonen krachtens de cao. Als een deelnemer arbeidsongeschikt wordt volgens de WIA, geldt de navolgende tabel:	
	Mate arbeidsongeschiktheid	Voortzetting pensioenopbouw
	0-35%	0%
	35-45%	40%
	45-55%	50%
	55-65%	60%
	65-80%	72,50%
	80-100%	100%
Toeslagen	Het pensioenfonds kent geen doelgericht toeslagenbeleid. Er is geen ambitie om jaarlijks een toeslag te verlenen op de pensioenrechten en pensioenaanspraken. Het pensioenfonds kent voor een eventuele toeslag verlening geen maatstaf. Zowel de toekenning als de hoogte van pensioenaanspraken. Het pensioenfonds kent voor een eventuele toeslag verlening geen maatstaf. Zowel de toekenning als de hoogte van een eventuele toeslag is afhankelijk van een beslissing van het Bestuur.	

Bijlage 2 Begrippenlijst

ABTN

Afkorting voor Actuariële en Bedrijfstechnische Nota. In deze, door de wet verplichtgestelde nota, wordt het beleid van het pensioenfonds beschreven op het gebied van financiering, beleggingen, pensioenen en toeslagverlening.

Actuariële analyse

In deze analyse wordt de invloed verklaard van opgetreden verschillen tussen de actuariële grondslagen en werkelijke ontwikkelingen.

AFM

Autoriteit Financiële Markten.

Asset Liability Management (ALM)

Het in kaart brengen van de onderlinge samenhang van pensioenverplichtingen, premiebeleid en beleggingsportefeuille. Met behulp van ALM-simulatiemodellen worden beelden geschetst van de kansen en bedreigingen voor het pensioenfonds in diverse economische scenario's.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is de twaalf-maands gemiddelde dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad geeft de financiële positie van het pensioenfonds weer.

Beleggingsfonds

Instelling die geld van derden belegt in aandelen of andere beleggingssoorten.

Beleggingsmix

De verdeling van beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals bijvoorbeeld aandelen, vastrentende waarden en overige beleggingen. Ook wel beleggingsportefeuille.

Benchmark

Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van de beleggingsportefeuille worden afgezet (bijvoorbeeld AEX-index, MSCI-index).

Compliance

Met dit begrip wordt aangeduid dat een organisatie werkt in overeenstemming met vigerende wet- en regelgeving. Elke financiële instelling beschikt over een compliance regeling die voorschriften bevat waaraan de in die instelling werkzame personen zich dienen te houden, alsmede voorschriften omtrent de wijze van controle op de naleving ervan. Ook veel instellingen die raakvlakken met de financiële sector hebben, zoals pensioenfonds, hebben een compliance regeling. Een dergelijke regeling bevat bijvoorbeeld voorschriften omtrent de wijze waarop functionarissen voor eigen rekening in effecten mogen handelen, restricties in de omgang met zakenrelaties en de omgang met vertrouwelijke informatie.

Contante waarde

De huidige waarde van een bedrag waarover je pas na een bepaalde periode de beschikking hebt.

Credit rating

Een rating is een risico-indicator. Een slechte rating betekent een hoog risico. Voor een hoog risico eisen beleggers en banken een hoge rente. Hoe slechter de rating dus is, hoe duurder het voor een onderneming wordt om geld te lenen. Een rating wordt toegekend door een daarin gespecialiseerd bedrijf. De grootste ratingbureaus zijn Moody's Investors Service en Standard & Poor's.

Custodian

Organisatie verantwoordelijk voor de bewaarneming van financiële bezittingen.

Dekkingsgraad

Dit betreft de nominale dekkingsgraad. De dekkingsgraad is de verhouding tussen de netto-activa en de voorziening pensioenverplichtingen, uitgedrukt in een percentage. Dit verhoudingsgetal geeft aan in hoeverre op lange termijn de pensioenverplichtingen kunnen worden nagekomen. De netto-activa zijn het saldo van het belegd vermogen, de andere activa en de schulden.

Dekkingstekort

De Pensioenwet en het Besluit Financieel Toetsingskader Pensioenfonds spreken van een situatie van dekkingstekort indien de middelen van het pensioenfonds niet langer toereikend zijn om de voorziening pensioenverplichtingen en de reserve voor algemene risico's te dekken.

Derivaten

Van effecten afgeleide financiële instrumenten (beleggingsproducten), waarvan de waarde afhankelijk is van de waarde van andere meer onderliggende variabelen als valuta's, effecten en rentes. Voorbeelden zijn futures en swaps.

DNB

De Nederlandsche Bank.

Doorsneepremie

Voor alle deelnemers aan de pensioenregeling van het pensioenfonds is de doorsneepremie een gelijk percentage van de pensioengrondslag. Bij de berekening van dit percentage wordt het totaal van individueel berekende pensioenkosten van de deelnemers uitgedrukt als een percentage van de som van alle pensioengrondslagen. Iedereen betaalt dit percentage als pensioenpremie, waardoor geslacht, leeftijd en burgerlijke staat geen rol meer spelen.

Duration

De gevoeligheid van een waarde voor fluctuaties in de kapitaalmarktrente, rekening houdend met de resterende looptijd van die waarde.

Eigen vermogen

Buffer om mogelijke waardedalingen van de in het pensioenfonds aanwezige middelen op te vangen. Pensioenfondsen zijn verplicht om te beschikken over een voldoende grote buffer. Met een toereikendheidstoets kan jaarlijks worden vastgesteld of het eigen vermogen groot genoeg is.

Minimaal vereist eigen vermogen:

De ondergrens van het vereist eigen vermogen. Indien het pensioenfonds niet over het minimaal vereist vermogen beschikt is sprake van een dekkingstekort.

Vereist eigen vermogen:

Het vermogen dat nodig is om te bewerkstelligen dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen een periode van één jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen. Het wordt berekend conform de daarvoor geldende wettelijke regels.

Emerging markets (opkomende markten)

Markten die eerder achterbleven bij de economische ontwikkeling, maar waarvan de vooruitzichten nu goed zijn. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om markten in Midden- en Zuid-Amerika, Midden- en Oost-Europa, het Verre Oosten en Zuid-Afrika.

Ervaringssterfte

Omdat aangenomen wordt dat de werkende bevolking gezonder is dan de niet werkende bevolking wordt op basis van ervaringscijfers op de sterftekansen zoals ontleend aan de prognosetafel een leeftijdsafhankelijke afslag toegepast. Door rekening te houden met deze ervaringssterfte hoeven geen leeftijdscorrecties te worden toegepast.

ESG

Een afkorting voor Environment, Social & Governance. Deze afkorting wordt vaak gebruikt in plaats van duurzaamheid.

Feitelijke premie

De feitelijke premie is de premie zoals deze daadwerkelijk wordt geheven in het boekjaar.

Fiduciair beheer

Fiduciair beheer is te omschrijven als een integrale en objectieve oplossing voor pensioenfondsen met verschillende behoeften binnen vermogensbeheer. Bij fiduciair management worden oplossingen aangedragen voor strategische, tactische en operationele vraagstukken in combinatie met een op maat gesneden verslaglegging.

Financieel Toetsingskader (FTK)

De door de toezichthouder uitgevoerde methodiek voor de toetsing van de financiële opzet en toestand van pensioenfondsen.

Franchise

Het deel van het salaris dat niet wordt meegenomen bij het berekenen van de pensioengrondslag.

Futures

Termijncontract, waarin toekomstige aankoop en verkoop van financiële waarden zijn vastgelegd. Futures worden gebruikt om beleggingsrisico's af te dekken, maar ook voor de uitvoering van (global) tactische asset allocatie.

Gedempte kostendekkende premie

De gedempte premie wordt berekend door de rente of het rendement te baseren op een voortschrijdend gemiddelde uit het verleden of het rendement op een verwachting voor de toekomst. Het pensioenfonds heeft voor dit laatste gekozen.

Gedragcode

Schriftelijk stuk waarin regels en richtlijnen worden gegeven ter voorkoming van belangenconflicten tussen het zakelijk belang en de privébelangen van bij het pensioenfonds betrokken personen en van misbruik van vertrouwelijke informatie.

Grondstoffen

Grondstoffen en goederen waarvan de prijs in hoge mate wordt bepaald door de actuele vraag en aanbod. Voorbeelden zijn olie, graan en metalen.

Herstelplan

Pensioenfonds stellen in geval van een reservetekort een herstelplan op. Dit plan bevat de concrete maatregelen waardoor het pensioenfonds binnen een termijn van maximaal tien jaar weer voldoet aan het vereist eigen vermogen.

High yield

Obligaties met een credit rating lager dan BBB, ook wel non-investment grade genoemd.

Indexatie

Zie toeslagverlening.

Investment grade

Obligaties met een credit rating van BBB of hoger.

ISDA/CSA-overeenkomst

Een ISDA-overeenkomst is een standaard contract dat OTC-transacties tussen institutionele financiële partijen mogelijk maakt.

CSA is een bijlage bij het ISDA-contract waarin partijen afspraken maken over het wederzijds te leveren en te accepteren onderpand.

Kostendekkende premie

Pensioenfonds zijn verplicht om een kostendekkende premie te berekenen. De kostendekkende premie fungeert als (wettelijk) ijkpunt bij de beoordeling van de feitelijke premie die het pensioenfonds in rekening brengt.

De kostendekkende premie bestaat uit de actuarieel benodigde premie voor de pensioenverplichtingen, een opslag die nodig is voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen, een opslag voor uitvoeringskosten van het pensioenfonds en de premie die actuarieel benodigd is voor de voorwaardelijke onderdelen van de regeling.

Marktwaarde

De marktwaarde is het bedrag waarvoor een recht of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen terzake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn.

Matchingportefeuille/Returnportefeuille

De matchingportefeuille is het deel van de beleggingsportefeuille dat is ingericht om de rentegevoeligheid van de activa met de rentegevoeligheid van de passiva van een pensioenfonds af te stemmen. De returnportefeuille is het deel van de beleggingsportefeuille dat is ingericht om extra rendement te genereren.

Middelloon(regeling)

Het middelloon is de hoogte van het gemiddelde salaris gedurende de hele loopbaan. Bij de middelloonregeling hangt het uiteindelijke pensioen af van het aantal jaren dat een deelnemer bij de werkgever in dienst is geweest en het salarisverloop tijdens deze werkzame periode. Het op te bouwen pensioen is bij deze regeling een gewogen gemiddelde van alle pensioengrondslagen over de gehele periode van deelname aan de regeling.

Opkomende markten

Markten die eerder achterbleven bij de economische ontwikkeling, maar waarvan de vooruitzichten nu goed zijn. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om markten in Midden- en Zuid-Amerika, Midden- en Oost-Europa, het Verre Oosten en Zuid-Afrika.

OTC (Over the counter)

Deze term heeft betrekking op financiële transacties die niet via de beurs verlopen, maar die direct tussen twee partijen afgesloten worden

Overige beleggingen

Beleggingen anders dan de voor een pensioenfonds meer traditionele beleggingen zoals aandelen en vastrentende waarden. Onder overige beleggingen vallen de categorieën grondstoffen en hedgefondsen.

Partnerpensioen op kapitaalbasis/risicobasis

Partnerpensioen op kapitaalbasis: er bestaat zowel pensioenaanspraak op partnerpensioen bij overlijden tijdens de deelneming als bij overlijden na einde deelneming (als gewezen deelnemer of gepensioneerde).

Partnerpensioen op risicobasis: er bestaat alleen pensioenaanspraak op partnerpensioen bij overlijden tijdens de deelneming.

Partnerpensioen voor de pensioendatum op risicobasis en na pensioendatum op kapitaalbasis: er bestaat pensioenaanspraak op partnerpensioen bij overlijden tijdens de deelneming of bij overlijden na ingang van het ouderdomspensioen; er bestaat geen pensioenaanspraak op partnerpensioen bij overlijden als gewezen deelnemer.

Pensioenaanspraak

Een recht op toekomstige pensioenuitkeringen. De pensioenaanspraak op pensioen wordt onderscheiden van het ingegane pensioen.

Pensioenfederatie

In de Pensioenfederatie zijn drie instellingen gefuseerd: de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfonds (VB), de Stichting voor Ondernemingspensioenfonds (OPF) en de Unie van Beroepspensioenfonds (UvB). De Pensioenfederatie vertegenwoordigt via deze koepels de aangesloten pensioenfonds.

Pensioengrondslag

Het gedeelte van het salaris dat de grondslag vormt voor de pensioenopbouw van een deelnemer.

Pensioenplanner

Een internettoepassing waarmee deelnemers inzicht hebben in hun opgebouwde pensioenrechten en berekeningen kunnen maken op basis van (mogelijke) veranderingen in persoonlijke en/of werksituatie.

Pensioenrecht

Een recht op ingegane pensioenuitkeringen.

Pensioenwet

Op 1 januari 2007 is de Pensioenwet in werking getreden. De Pensioenwet heeft tot doel de waarborgen te verschaffen voor financiële zekerheid, individuele zekerheid en uitvoeringszekerheid.

Prognosetafels

Een prognosetafel is een statistische beschrijving van het afstervingsproces van een bevolking. Prognosetafels zijn gebaseerd op waarnemingen van sterftecijfers over een bepaalde (trend)periode. Men spreekt over Periodetafels indien de waarnemingen rechtstreeks worden gebruikt voor de bepaling van de sterftetekansen in de sterftetabel. In Prognosetafel wordt tevens rekening gehouden met de stijgende levensverwachting. De meest recente publicatie van de Nederlandse sterftetabel betreft de AG Prognosetafel 2020. Deze is vastgesteld door het Actuariële Genootschap en maakt onderscheid in de Prognose Nederlandse Mannen en de Prognose Nederlandse Vrouwen.

Raad van Toezicht

Voor het intern toezichthoudend orgaan is gekozen voor een Raad van Toezicht die het functioneren van het Bestuur toetst en jaarlijks daarover aan het Bestuur rapporteert.

Renterisico

Het risico dat rentefluctuaties - als gevolg van ontoereikende afstemming tussen rentegevoelige activa en passiva op het gebied van rentelooptijden en rentevoet - leiden tot ongewenste effecten op balans en resultaat.

Reservetekort

De Pensioenwet en het Besluit Financieel Toetsingskader Pensioenfonds spreken van een reservetekort als de middelen ontoereikend zijn om naast de voorziening pensioenverplichtingen en de reserve voor algemene risico's, ook nog de vereiste reserve beleggingsrisico's, de reserve voorgenomen pensioenaanpassing en eventuele andere reserves te dekken.

Risicomanagement

Naar aanleiding van de negatieve marktontwikkelingen en de invloed daarvan op de dekkingsgraad heeft het Bestuur het afgelopen jaar extra aandacht besteed aan het risicomanagement van de beleggingsportefeuille. Op basis hiervan is het beleggingsbeleid verder aangescherpt. De doelstelling van het gewijzigde beleggingsbeleid is het beschermen van de dekkingsgraad tegen extreme risico's. Hierbij is er nadruk gelegd op de twee grootste risico's voor de

dekkingsgraad: het risico van dalende aandelenkoersen en het risico van een verder dalende rente. Daarnaast blijft het pensioenfonds toch deels profiteren van een eventueel oplopende rente en stijgende aandelenkoersen.

Risicopremie

Dit is de premie voor risicodekking.

RJ610

De Raad voor de Jaarverslaglegging (RvJ) heeft een richtlijn opgesteld (RJ610) voor pensioenfonds, met voorwaarden voor het jaarverslag en de jaarrekening.

Securities lending

Securities lending is het uitlenen van aandelen en obligaties voor een vastgestelde periode aan derden in ruil voor een geldelijke vergoeding. Doordat het economische eigendom bij de uitlener blijft, wordt er geen koersrisico gelopen.

Spread

Het renteverschil tussen bedrijfsobligaties en staatsobligaties.

Stichtingskapitaal en reserves

Zie eigen vermogen.

Swap

Een swap is een derivaat waarbij een partij een bepaalde kasstroom of risico wisselt tegen dat van een andere partij. Deze twee componenten worden ook wel de 'legs' van de transactie genoemd. Swaps zijn derivaten, dat wil zeggen dat ze afgeleide producten zijn.

Technische voorziening (voorziening pensioenverplichtingen)

Technische voorzieningen worden gevormd om alle uit de pensioenregeling of andere overeenkomsten voortvloeiende pensioenverplichtingen te kunnen nakomen.

Toeslagverlening

Om de koopkracht van pensioenen niet achteruit te laten gaan, kunnen pensioenen worden aangepast. Dit houdt in dat een toeslag kan worden gegeven op het pensioen. Het Bestuur neemt jaarlijks een besluit over het al dan niet verhogen van uw pensioenaanspraken. De toeslagverlening bij het pensioenfonds is voorwaardelijk. Er wordt slechts toeslag verleend voor zover de middelen van het pensioenfonds dit toelaten.

Uitvoeringsovereenkomst

De overeenkomst tussen een werkgever en een pensioenfonds over de uitvoering van één of meer pensioenregelingen.

UPO

Uniform Pensioenoverzicht, een overzicht van de pensioenaanspraken dat jaarlijks aan de actieve deelnemers wordt gestuurd.

Verantwoordingsorgaan

De in de Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur gehanteerde term voor een orgaan waarin de actieve deelnemers, de pensioengerechtigden en de financieel betrokken werkgever(s) zijn vertegenwoordigd en waaraan het Bestuur periodiek verantwoording aflegt.

Verbonden personen

Alle leden van de organen van het pensioenfonds en andere personen die werkzaamheden voor het pensioenfonds verrichten, onafhankelijk van de duur waarvoor of de juridische basis waarop zij werkzaam zijn.

Waardeoverdracht(en)

Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van het opgebouwde pensioenrecht.

WIA

Dit is de afkorting voor de wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen.

Z-score

De Z-score wordt ieder jaar vastgesteld en geeft de afwijking van het werkelijk behaalde rendement ten opzichte van het rendement dat op grond van de normportefeuille behaald kan worden ofwel het normrendement.

Colofon

Uitgegeven door

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie

Correspondentieadres:

Postbus 501
9700 AM GRONINGEN

Bezoekadres:

Europaweg 27, Groningen

Telefoon (050) 582 19 90

Internet www.pensioenzoetwaren.nl

Emailadres pensioen@pensioenzoetwaren.nl

Realisatie

TKP Pensioen BV

Postbus 501
9700 AM GRONINGEN